

STRATEGIA ROZWOJU GMINY SUBKOWY NA LATA 2025-2034

Opracowanie:

Urząd Gminy w Subkowach

we współpracy z Wielkopolską Akademią Nauki i Rozwoju Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością, Spółka komandytowa oraz Krajowym Instytutem Jakości, przy wsparciu specjalistów:

- Irma Kuznetsova – Dyrektor Działu strategii i rozwoju lokalnego,
- Iwona Nowacka – Zastępca Dyrektora Działu strategii i rozwoju lokalnego,
- Klaudia Świrska – Starsza Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego,
- Natalia Szarzyńska – Specjalistka ds. strategii i rozwoju lokalnego,
- Bartosz Pluciński – Młodszy specjalista ds. strategii i rozwoju lokalnego.

Strategię Rozwoju Gminy opracowano w oparciu o materiały źródłowe referatów Urzędu Gminy oraz gminnych jednostek organizacyjnych. Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 zawiera dane według stanu na 31 grudnia 2022 roku, o ile nie zaznaczono inaczej.

SPIS TREŚCI

WPROWADZENIE	4
CZĘŚĆ I: STAN I WYZWANIA ROZWOJU GMINY SUBKOWY	7
1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej	8
2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej	9
3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej	10
4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych	12
4.1. Ocena sytuacji Gminy	14
4.2. Pożądane priorytety rozwojowe	17
5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej	19
CZĘŚĆ II: STRATEGICZNE KIERUNKI ROZWOJU GMINY SUBKOWY	23
1. Misja i wizja	24
2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia	26
3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Subkowy. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie	36
4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań	60
5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych	63
6. Ramy finansowe i źródła finansowania	66
ZAŁĄCZNIKI	69
Załącznik nr 1: Diagnoza sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Subko	70
Załącznik nr 2: Wzór ankiety	121
Załącznik nr 3: Tabela ewaluacyjna	128

WPROWADZENIE

Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 jest podstawowym instrumentem długofalowego zarządzania Gminą. Określa ona strategiczne kierunki rozwoju Gminy w perspektywie do 2034 roku oraz pozwala na zapewnienie ciągłości i trwałości działania władz Gminy, niezależnie od zmieniających się uwarunkowań politycznych. Umożliwia ona również efektywne gospodarowanie własnymi zasobami, takimi jak: środowisko przyrodnicze i kulturowe, zasoby ludzkie, infrastrukturalne i środki finansowe oraz stanowi formalną podstawę do przygotowania i oceny wniosków o finansowanie zadań ze źródeł zewnętrznych.

Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 ma status dokumentu nadrzędnego w stosunku do innych planistyczno-strategicznych dokumentów obowiązujących w Gminie. Jest również w pełni zgodna z dokumentami wyższego rzędu, takimi jak:

- Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030,
- Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030.

W rezultacie stanowi ona spójną całość w kontekście strategicznego rozwoju na różnych poziomach administracyjnych. Dodatkowo, Strategia Rozwoju Gminy Subkowy będzie stanowiła ramy dla tworzenia planów i programów lokalnych, które będą realizowane w trakcie jej obowiązywania. Dzięki temu dokument ten będzie zawierał wytyczne i stanowił punkt odniesienia dla wszelkich inicjatyw i działań podejmowanych na poziomie lokalnym w Gminie, mających na celu wspieranie rozwoju w okresie od 2025 do 2034 roku.

Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 została opracowana w sposób kompleksowy, wykorzystując różnorodne dane i dokumenty jako podstawę dla jej tworzenia. Dokument powstał w oparciu o aktualne dokumenty planistyczne, sprawozdania oraz dane statystyczne, co umożliwiło rzetelne i uzasadnione podejście do wyznaczenia celów i priorytetów rozwojowych dla Gminy Subkowy w określonym czasie. Kluczowym dokumentem prawnym, wykorzystywanym w procesie przygotowania Strategii, była ustawa z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym. Dokument ten stanowi podstawę prawną dla funkcjonowania samorządów lokalnych (w tym Gminy Subkowy) i określa ich zakres kompetencji oraz zasady działania. Wykorzystanie tego aktu prawnego pozwoliło na stworzenie Strategii Rozwoju uwzględniającej istniejące ramy prawne i możliwości działania Gminy w zakresie jej rozwoju na lata 2025-2034.

Ważnym elementem w pracach nad Strategią była partycypacja społeczna. Diagnoza strategiczna została uzupełniona o analizę ankiet wypełnionych przez mieszkańców. Ważnym źródłem informacji byli członkowie Zespołu Strategicznego (pracującego pod przewodnictwem Wójta Gminy Subkowy Mirosława Murzydło), w skład, którego wchodził następujący reprezentanci władz, jednostek organizacyjnych gminy i społeczności lokalnej:

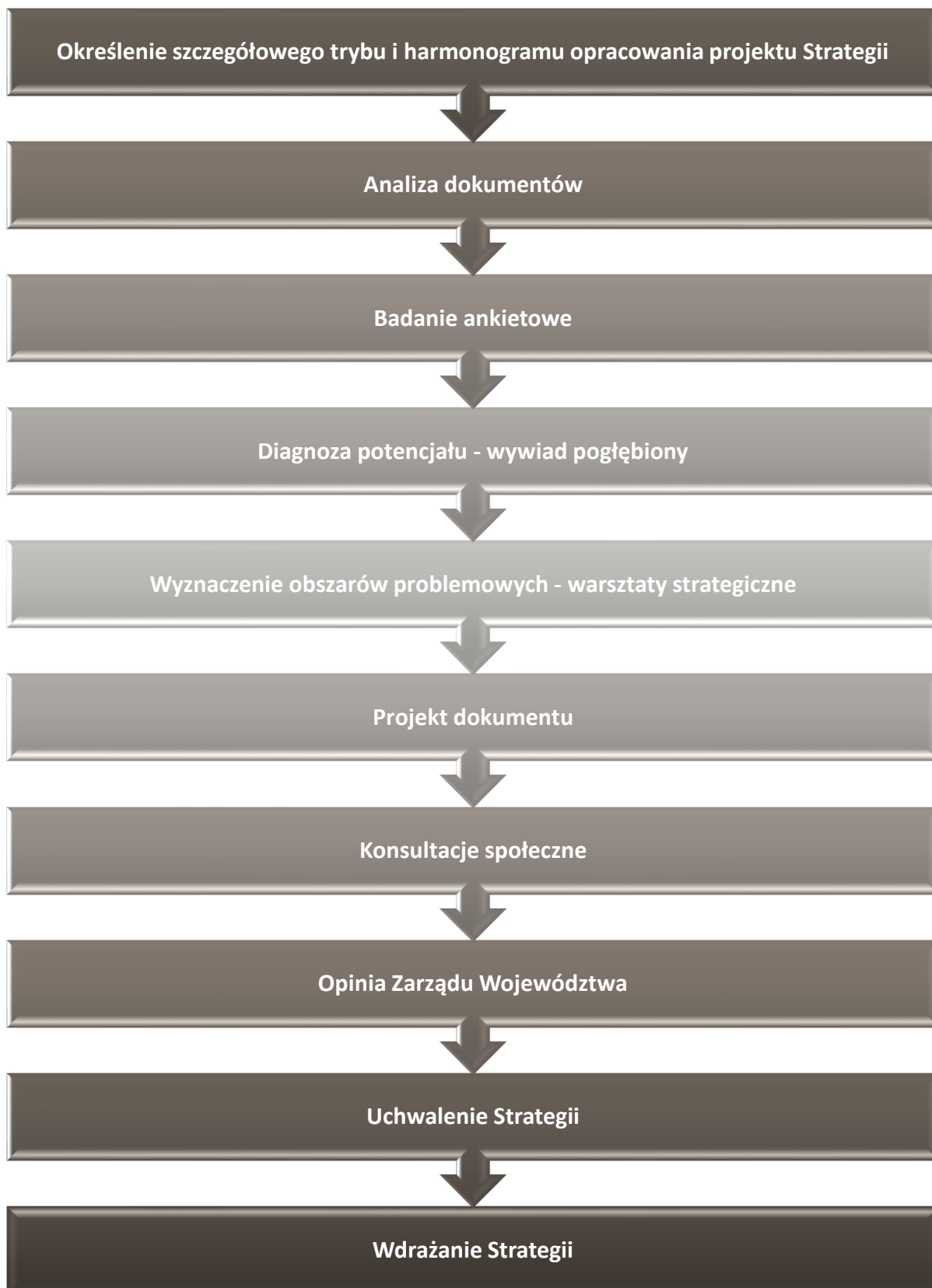
- Regina Jankowska – Sekretarz Gminy,
- Anna Mokwa – Skarbnik Gminy Subkowy,
- Krzysztof Janusz – Kierownik Referatu Komunalnego w Urzędzie Gminy w Subkowach (zwanego dalej „Urzędem Gminy”),
- Jolanta Wełniak – Inspektor w Urzędzie Gminy,
- Katarzyna Kreja – Podinspektor w Urzędzie Gminy,
- Anna Nagórska – Podinspektor w Urzędzie Gminy,
- Dorota Nawój – Dyrektor Domu Kultury w Subkowach,
- Alicja Brzozowska – Dyrektor Gminnej Biblioteki Publicznej w Subkowach,
- Joanna Patok – Kierownik Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Subkowach,
- Katarzyna Pięta – Kierownik Środowiskowego Domu Samopomocy w Narkowach,
- Waldemar Pawlusek – Dyrektor Zespołu Szkół w Subkowach,
- Marcei Kwiatek – Dyrektor Zespołu Kształcenia Podstawowego i Przedszkolnego w Małej Słońcy.

Prace nad Strategią rozpoczęto w grudniu 2023 roku. W tym czasie Wójt Gminy Subkowy podjął decyzję o przystąpieniu do opracowywania dokumentu. Pierwszym krokiem inauguracyjnym pracę nad dokumentem było podjęcie uchwały nr LVI/368/23 Rady Gminy Subkowy z dnia 12 grudnia 2023 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 oraz określenia szczegółowego trybu i harmonogramu opracowania projektu Strategii Rozwoju Gminy Subkowy, w tym trybu konsultacji.

Proces tworzenia Strategii poprzedzono analizą sytuacji społeczno-gospodarczej Gminy. Analiza pogłębiona została o wnioski z przeprowadzonego badania ankietowego oraz spotkań z mieszkańcami i interesariuszami Gminy, przeprowadzonych w formie warsztatów strategicznych i wywiadu pogłębionego. Na spotkania zaproszeni zostali pracownicy Urzędu Gminy i gminnych jednostek organizacyjnych, radni, sołtysi, przedsiębiorcy prowadzący swoją działalność na terenie Gminy, lokalni działacze oraz członkowie organizacji pozarządowych działających w Gminie. Podczas warsztatów pracowano nad wyznaczonymi wcześniej obszarami problemowymi. Ze zdiagnozowanych obszarów problemowych wynikają cele strategiczne, które podzielone są na cele operacyjne. Dla celów strategicznych wyznaczone zostały zadania i działania, których realizacja wpłynie na osiągnięcie postawionych celów.

Powyższe działania miały na celu ewaluację trafności, przewidywanej skuteczności i efektywności realizacji Strategii. Dokument został sporządzony z uwzględnieniem zapisów ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju.

Na kolejnej stronie przedstawiono poszczególne etapy procesu prac na Strategią.

CZEŚĆ I:
STAN I WYZWANIA
ROZWOJU GMINY
SUBKOWY

Na podstawie przeprowadzonej Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Subkowy (załącznik nr 1) zidentyfikowane zostały najważniejsze potencjały rozwojowe oraz obszary problemowe dotyczące Gminy i jego najbliższego otoczenia. Poniższe wyszczególnienie zawiera wnioski w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym, opracowane w oparciu o Diagnozę. Wnioski te stanowią podstawę do wyznaczenia celów strategicznych i kierunków działań zaplanowanych do realizacji w ramach niniejszej Strategii.

1. Wnioski z diagnozy sytuacji przestrzennej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Subkowy w wymiarze przestrzennym:

- Gmina Subkowy jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa pomorskiego i w środkowej części powiatu tczewskiego, nad rzeką Wisłą. Siedzibą Gminy jest wieś Subkowy,
- w Gminie rozwinęła się intensywna funkcja rolnicza – tereny rolnicze stanowią ok. 80% powierzchni całkowitej jednostki,
- Gmina posiada niewielkie rezerwy terenowe dla rozwoju mieszkalnictwa oraz terenów gospodarczych ze względu na bardzo wysoki udział użytków rolnych w strukturze zagospodarowania terenu Gminy. Ze względu na napływ ludności, szczególnie do takich miejscowości jak Subkowy, Brzuśce, Narkowy i Wielogłowy, za konieczne uznaje się zwiększenie dotychczasowej powierzchni terenów zabudowy mieszkaniowej,
- Gmina Subkowy w ramach podstawowego podziału obszarów funkcjonalnych została zakwalifikowana do Miejskiego obszaru funkcjonalnego ośrodka wojewódzkiego,
- od stolicy powiatu – Tczewa, miejscowość Subkowy, tj. siedziba Gminy, oddalona jest o około 10 km (dojazd samochodem zajmuje około 15 minut), a od stolicy województwa – Gdańska o około 40 km (dojazd zajmuje około 50 minut). Około 20 minut zabiera dojazd do Malborka (23 km), a do Stargardu Gdańskiego (28 km) podróż samochodem zajmie nieznacznie dłużej (ok. 30 minut),
- Gmina charakteryzuje się korzystną dostępnością komunikacyjną – przez teren jednostki przebiega autostrada A1, droga krajowa nr 91 oraz droga wojewódzka nr 230, a drogi powiatowe w obrębie analizowanej jednostki mają łączną długość 38,3 km,
- niewystarczająco rozwinięta infrastruktura drogowa i niepełne wyposażenie w ciągi pieszo-rowerowe powodują konieczność modernizacji nawierzchni i uzupełnienia infrastruktury okołodrogowej, co wpłynie na podniesienie bezpieczeństwa drogowego oraz komfort przemieszczania się w obrębie Gminy,
- na terenie jednostki znajdują się dwie dwuperonowe stacje kolejowe – stacja Subkowy oraz Subkowy Centrum,

- na terenie Gminy Subkowy transport zbiorowy zapewniany jest przez firmy prywatne,
- dostrzega się niewystarczająco rozwiniętą sieć światłowodową i szerokopasmową oraz występujące w związku z tym ograniczenia związane z jakością Internetu,
- wśród form ochrony przyrody występujących na terenie Gminy wyróżnia się: Dolinę Dolnej Wisły (PLB 040003) – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków, Dolną Wisłę (PLH 220033) – Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk, Waćmierz (PLH 220031) – Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk oraz pomniki przyrody,
- na obszarze gminy występują 4 ciek wodne. Największym z nich jest Wisła, stanowiąca wschodnią granicę Gminy. Przez centralną część Gminy przepływa rzeka Drybok, na południowym wschodzie jednostki znajduje się Kanał Granicznik, natomiast zachodnią część granicy tworzy Swaróżynka/Kanał Młyński,
- Gmina Subkowy jest położona w regionie etnograficznym Kociewie,
- w Gminnej Ewidencji Zabytków znajduje się 207 nieruchomości, z czego 29 wpisano do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego,
- zasoby przyrodnicze i walory krajobrazowe Gminy dają potencjał do rozwoju funkcji turystycznej i rekreacyjnej, z nastawieniem na turystykę weekendową oraz zapewnienie ciekawej oferty rekreacyjnej dla mieszkańców. Konieczny jest jednak rozwój infrastruktury turystycznej, w tym noclegowej oraz gastronomicznej.

2. Wnioski z diagnozy sytuacji gospodarczej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Subkowy w wymiarze gospodarczym:

- zwiększająca się liczba przedsiębiorstw w Gminie (z 471 podmiotów w 2018 roku do 573 podmiotów w 2022 roku) świadczy o poprawiających się warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej na jej terenie i aktywności mieszkańców,
- Gmina charakteryzuje się dobrze rozwiniętym sektorem rolniczym, który odznacza się wysoką produktywnością gospodarstw. Zauważa się jednak zagrożenie związane z wystąpieniem braku pracowników i osób zatrudnionych w rolnictwie, ze względu na brak zastępowalności pokoleń na rynku pracy oraz odpływ ludzi młodych z terenu Gminy,
- szacunki Gminy Subkowy na koniec 2022 roku wskazują na dostępność do sieci wodociągowej na poziomie 99,7%, a do sieci kanalizacyjnej – 44%. Sieć wodociągowa i kanalizacyjna wymaga podjęcia działań remontowych i modernizacji niektórych jej fragmentów, a także rozbudowy na obszarach nią nieobjętych, wszędzie tam, gdzie jest to racjonalne ekonomicznie,
- prowadzona w Gminie gospodarka odpadami komunalnymi jest dobrze rozwinięta, a na przestrzeni lat jednostka spełniała wymogi związane z poziomem przygotowania odpadów komunalnych do ponownego użycia lub recyklingu. Należy jednak dalej

podejmować działania zwiększające świadomość ekologiczną mieszkańców oraz wzmacniające funkcjonowanie systemu,

- wśród znajdujących się na terenie Gminy źródeł ciepła (dane na podstawie Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków) ponad 44% z nich zasilane było paliwami stałymi. Jest to sytuacja niekorzystna, ponieważ wykorzystywanie tego typu surowców do ogrzewania budynków mieszkalnych przyczynia się do zwiększonej emisji zanieczyszczeń, a w konsekwencji obniżenia jakości powietrza. W odpowiedzi na zainteresowanie mieszkańców oraz w celu zachowania wysokiej jakości powietrza na terenie Gminy, konieczny jest rozwój odnawialnych źródeł energii,
- podejmowane działania mające służyć edukacji ekologicznej mieszkańców powinny być kontynuowane i rozwijane, w celu dalszego podnoszenia świadomości ekologicznej oraz promocji proekologicznych zachowań,
- sytuacja finansowa Gminy kształtuje się na stabilnym poziomie, który obecnie nie zagraża bezpieczeństwu jej funkcjonowania w najbliższej przyszłości. Należy jednak mieć na uwadze, iż niestabilna sytuacja na rynku usług oraz rosnąca inflacja może wpłynąć na zwiększenie wydatków bieżących Gminy, a w konsekwencji spadek zdolności inwestycyjnych,
- obecna wartość wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Subkowy pozwala na obsługę dodatkowych zobowiązań. W latach 2024-2034 potencjał inwestycyjny Gminy wyniesie ok. 60,2 mln zł (potencjał wyliczony na podstawie uchwały nr LIX/384/24 Rady Gminy Subkowy z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Subkowy). Należy mieć jednak na uwadze, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego. Prognoza na kolejne lata wyznaczana jest na podstawie trendów makroekonomicznych, które w obecnej sytuacji gospodarczej często ulegają zmianie, dlatego potencjał inwestycyjny przedstawia również szacunkowe wartości.

3. Wnioski z diagnozy sytuacji społecznej

Wnioski z Diagnozy sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Subkowy w wymiarze społecznym:

- liczba mieszkańców Gminy systematycznie maleje, co świadczy o powolnym wyludnianiu obszaru, w związku z czym priorytetem w działaniach powinno być dążenie do zatrzymania w Gminie dotychczasowych i przyciągnięcia nowych mieszkańców. Przyrost naturalny na 1 tys. mieszkańców w Gminie w 2022 roku wyniósł -0,75, natomiast saldo migracji wyniosło -0,56. W przypadku niektórych miejscowości (np. Subkowy, Brzuśce, Narkowy i Wielgłowy) obserwuje się jednak napływ ludności,
- młodzi mieszkańcy stanowią siłę napędową rozwoju gospodarczego (podejmują zatrudnienie, zakładają działalności) oraz wpływają na kształtowanie się sytuacji demograficznej (zakładają rodziny). Kluczowe jest zatem zachęcenie osób młodych do

zamieszkania na terenie Gminy czy powrotu po studiach do rodzinnej Gminy, co przyczynić się może do poprawy sytuacji gospodarczej i dodatniego przyrostu naturalnego,

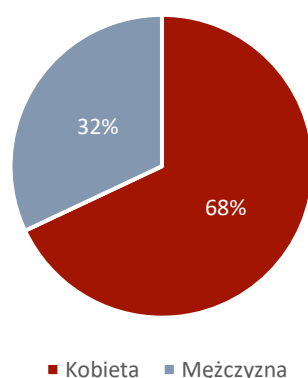
- zatrzymanie odpływu mieszkańców możliwe będzie tylko poprzez zapewnienie im odpowiedniej infrastruktury społecznej, komunikacyjnej i technicznej oraz opartych o nią wysokiej jakości usług, a w stosunku do ludzi młodych w szczególności atrakcyjnych miejsc pracy oraz dobrych warunków mieszkaniowych. Konieczne jest również zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3 oraz rozwój placówek przedszkolnych,
- rosnąca liczba seniorów prowadzić może do różnego rodzaju wyzwań związanych np. z obciążeniem systemu finansów publicznych poprzez wzrost kosztów opieki zdrowotnej i usług opiekuńczych oraz koniecznością rozwoju polityki senioralnej i usług aktywizacji osób starszych, co przeciwdziałać ma wykluczeniu społecznemu seniorów oraz podnoszeniu ich jakości życia,
- na terenie Gminy nie funkcjonują żłobki oraz kluby dziecięce,
- oferta szkół podstawowych w Gminie Subkowy jest dobrze rozwinięta i oceniana pozytywnie przez mieszkańców: zarówno pod względem jakości nauczania, jak i jakości infrastruktury szkolnej i bazy dydaktycznej. Poziom nauczania i wyposażenie w poszczególnych szkołach są dość wyrównane. Należy jednak stale podnosić konkurencyjność gminnych szkół i wprowadzać ciekawe, innowacyjne metody nauczania, co przełoży się na napływ uczniów do szkół oraz zapewnienie dzieciom dobrego startu w przyszłość. Ponadto, zmniejsza się stopień pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową oraz rosną koszty utrzymania oświaty,
- podmiotami odpowiedzialnymi za realizację zadań w zakresie kultury i czytelnictwa w Gminie Subkowy jest Dom Kultury w Subkowach oraz Gminna Biblioteka Publiczna w Subkowach,
- na terenie Gminy Subkowy organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, które uzupełniają dedykowaną dla mieszkańców ofertę kulturalną oraz umożliwiają integrację różnych grup wiekowych,
- Gmina Subkowy wyróżnia się aktywną społecznością sportową. Powstały tu liczne drużyny sportowe, które uczestniczą zarówno w rozgrywkach seniorskich, jak i juniorskich, prowadzonych przez Polski Związek Piłki Nożnej, Pomorski Wojewódzki Związek Piłki Siatkowej oraz Polską Federację Petanque. Zamiłowanie do sportu znajduje odzwierciedlenie w zasobach Gminy, która dysponuje aż 11 boiskami sportowymi,
- w Gminie bardzo prężnie funkcjonuje Klub Seniora, zrzeszający wielu członków i zapewniający bogatą ofertę w ramach swojej działalności. Mimo to rosnąca liczba seniorów stwarza konieczności dalszego wsłuchiwanie się w potrzeby osób starszych i zapewnienia im odpowiednich usług opiekuńczych i aktywizacji,

- współpraca z organizacjami międzygminnymi jest kluczowa dla rozwoju Gminy. Członkostwo w stowarzyszeniach, takich jak Stowarzyszenie Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot i Lokalna Grupa Działania Wstęga Kociewia, pozwala na wymianę doświadczeń, wspólne realizowanie inwestycji oraz podejmowanie działań na rzecz rozwoju obszarów lokalnych. W związku z tym, Gmina powinna kontynuować aktywną współpracę z tymi stowarzyszeniami w celu maksymalizacji korzyści dla społeczności lokalnej,
- jednym z największych priorytetów rozwojowych w Gminie jest poprawa dostępu do usług medycznych. Mimo, iż na terenie Gminy funkcjonują podmioty świadczące podstawowe usługi zdrowotne, opieka ta realizowana jest na niewystarczającym poziomie,
- zmniejszająca się liczba beneficjentów pomocy społecznej świadczyć może o poprawie poziomu życia mieszkańców, zmniejszaniu się ubóstwa i natężenia występowania problemów społecznych w rodzinach.

4. Jakość życia w Gminie – wyniki badań ankietowych

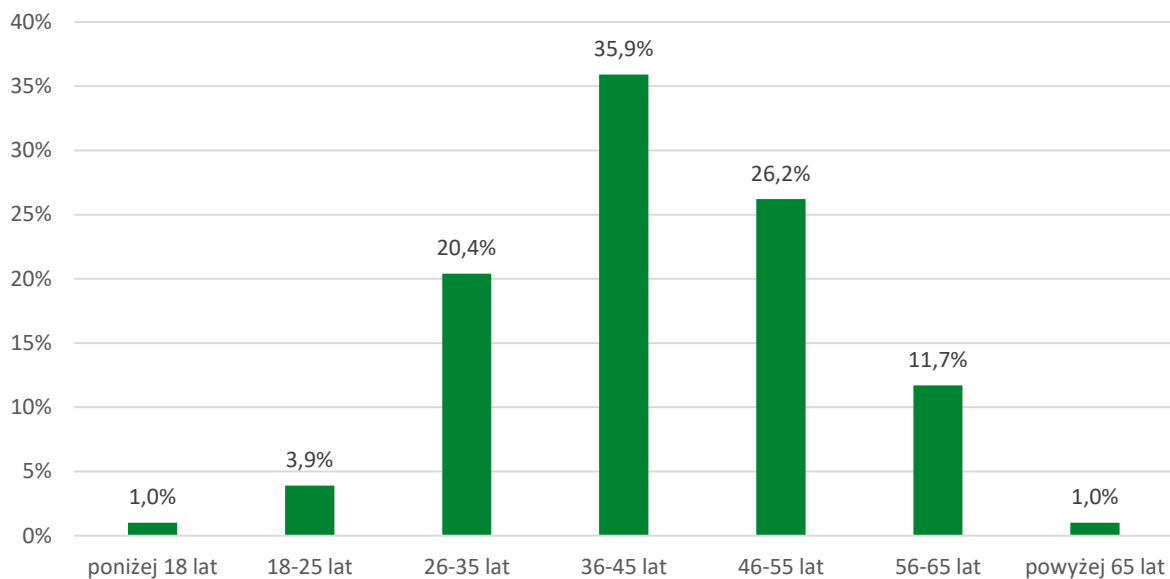
Na potrzeby diagnozy stanu społeczno-gospodarczego Gminy Subkowy przeprowadzone zostały badania ankietowe wśród mieszkańców w formie kwestionariusza online. Ich celem było poznanie opinii dotyczącej jakości życia w Gminie, potrzeb mieszkańców oraz określenia priorytetów rozwojowych na najbliższe lata. Badania prowadzone były w dniach **od 27 maja do 24 czerwca 2024 roku**.

Respondenci odpowiadali na 69 pytań z zakresu społeczeństwa, gospodarki, przestrzeni i środowiska, infrastruktury technicznej, turystyki i rekreacji, edukacji i kultury, wskazywali najistotniejsze aspekty do poprawy oraz wizytówkę gminy. Łącznie zebrano 103 odpowiedzi. Większą część respondentów stanowiły kobiety (68,0%), natomiast pod względem wieku największą grupę stanowiły osoby w przedziale 36-45 lat (35,9%). Większość respondentów stanowiły osoby pracujące (73,7%). Wzór ankiety dla mieszkańca stanowi załącznik nr 2 do opracowania.

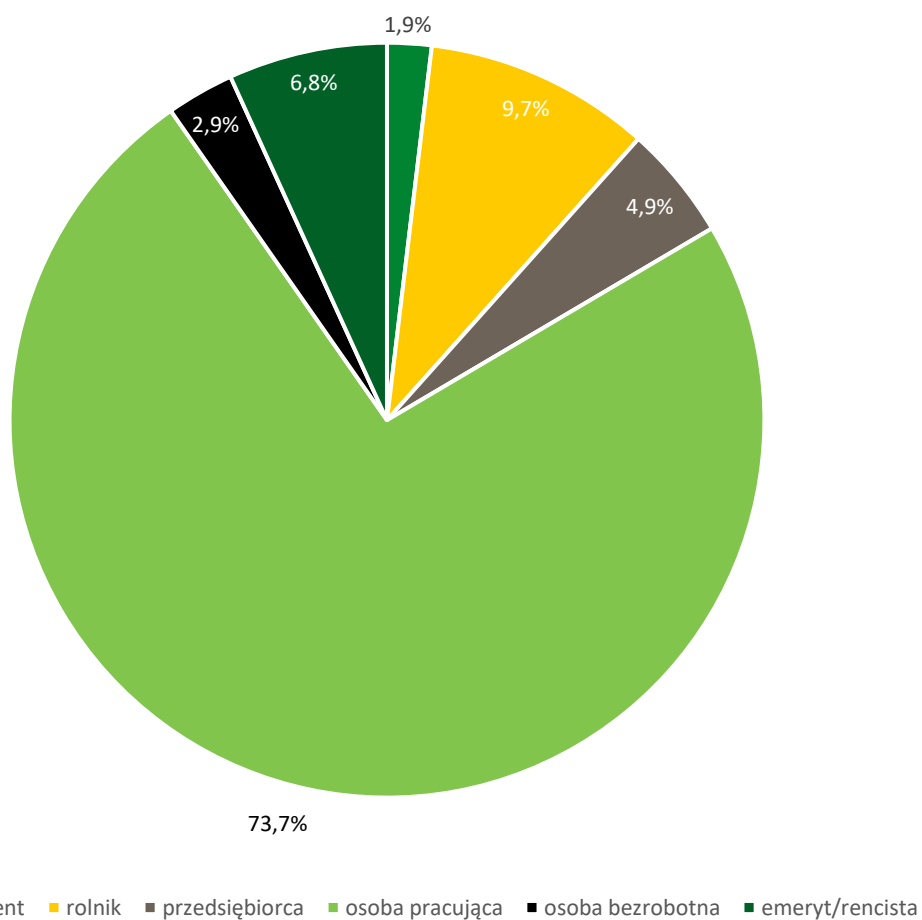
Ryc. 1. Podział respondentów ze względu na płeć

Źródło: opracowanie własne na podstawie ankiety.

Ryc. 2. Podział respondentów ze względu na wiek

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Ryc. 3. Podział respondentów ze względu na status zawodowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

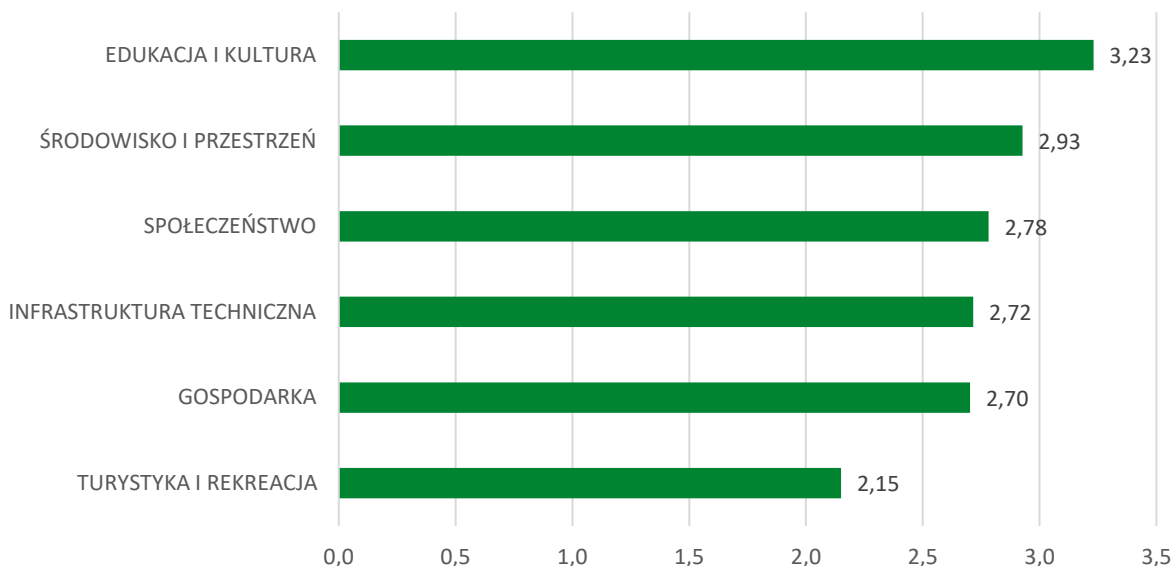

Ryc. 4. Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

4.1. Ocena sytuacji Gminy

W skali od 1 do 5, gdzie 1 to ocena bardzo zła, a 5 to ocena bardzo dobra, mieszkańcy Gminy Subkowy najlepiej oceniają działania w zakresie edukacji i kultury (średnia ocena wynosiła 3,23), z kolei najgorzej turystykę i rekreację (średnia ocena wynosiła 2,15). Pozostałe obszary ocenione zostały w przedziale od 2,7 do 2,93. Średni wynik Gminy dla wszystkich badanych kategorii wyniósł 2,75.

Ryc. 5. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Tabela poniżej przedstawia średnie oceny poszczególnych elementów znajdujących się w danym obszarze.

Najniżej oceniony ze wszystkich obszarów został dostęp do żłobków/klubów malucha (1,38). Mieszkańcy wskazywali również na duży problem w zakresie dostępu do specjalistycznej opieki medycznej, możliwości uzyskania zatrudnienia na terenie gminy, konkurencyjności przedsiębiorstw na rynku lokalnym, infrastruktury melioracji szczegółowej, poziomu bazy gastronomicznej, działań promocyjnych gminy, poziomu bazy turystyczno-wypoczynkowej, systemu ścieżek rowerowych i oferty spędzania wolnego czasu dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów. Wszystkie z wyżej wymienionych aspektów otrzymały oceny poniżej 2,30, co oznacza, że mieszkańcy są niezadowoleni i zwracają uwagę, iż te elementy muszą ulec poprawie.

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Subkowy wg ankietowanych

Społeczeństwo		Ocena
Wsparcie osób niepełnosprawnych i chorych (ŚDS)		3,59
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy		3,21
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy		3,19
Skuteczność działania pomocy społecznej		3,18
Wsparcie osób niesamodzielnych (GOPS)		3,13
Funkcjonalność budynków administracji publicznej		3,05
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy		2,90
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (Kluby Seniora)		2,77
Dostęp do podstawowej opieki medycznej		2,65
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej		1,54
Dostęp do żłobków/klubów malucha		1,38
Gospodarka		Ocena
Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania		3,26
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami		3,24
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie		3,16
Atrakcyjność inwestycyjna obszaru gminy		2,86
Dostępność usług na terenie Gminy		2,84
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy		2,68
Konkurencyjność gminy jako miejsca inwestycji		2,54
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy		2,33
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym		2,27
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy		1,86
Środowisko i przestrzeń		Ocena
Jakość powietrza w gminie		3,76
Walory środowiska przyrodniczego w gminie		3,68

Estetyka gminy	3,17
System odbioru odpadów na terenie gminy	3,15
Czystość terenów zieleni (lasów, terenów zielonych)	3,05
Dostępność obszarów zabudowy mieszkaniowej	2,86
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających	2,83
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy	2,69
Oferta gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska	2,68
Świadomość ekologiczną mieszkańców	2,65
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)	2,47
Infrastruktura melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)	2,13
Infrastruktura techniczna	
Ocena	
Jakość sieci gazowej	3,07
Jakość sieci wodociągowej	2,97
Dostęp do Internetu w gminie	2,95
Jakość sieci kanalizacyjnej	2,88
Mała infrastruktura drogowa (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)	2,44
Stan dróg w gminie	2,35
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych	2,35
Turystyka i rekreacja	
Ocena	
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie	3,10
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych	2,79
Atrakcyjność turystyczna gminy	2,71
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci	2,26
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów	2,24
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych	2,03
Oferta spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży	1,99
System ścieżek rowerowych	1,83
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej	1,81
Działania promocyjne gminy mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów	1,49
Poziom bazy gastronomicznej	1,41
Edukacja i Kultura	
Ocena	
Działalność Biblioteki	4,27
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych	4,11
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)	3,90
Organizacja dowozu dzieci do szkół	3,70
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie	3,60
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie	3,45
Działalność organizacji pozarządowych	3,36
Dostęp do edukacji przedszkolnej	3,35

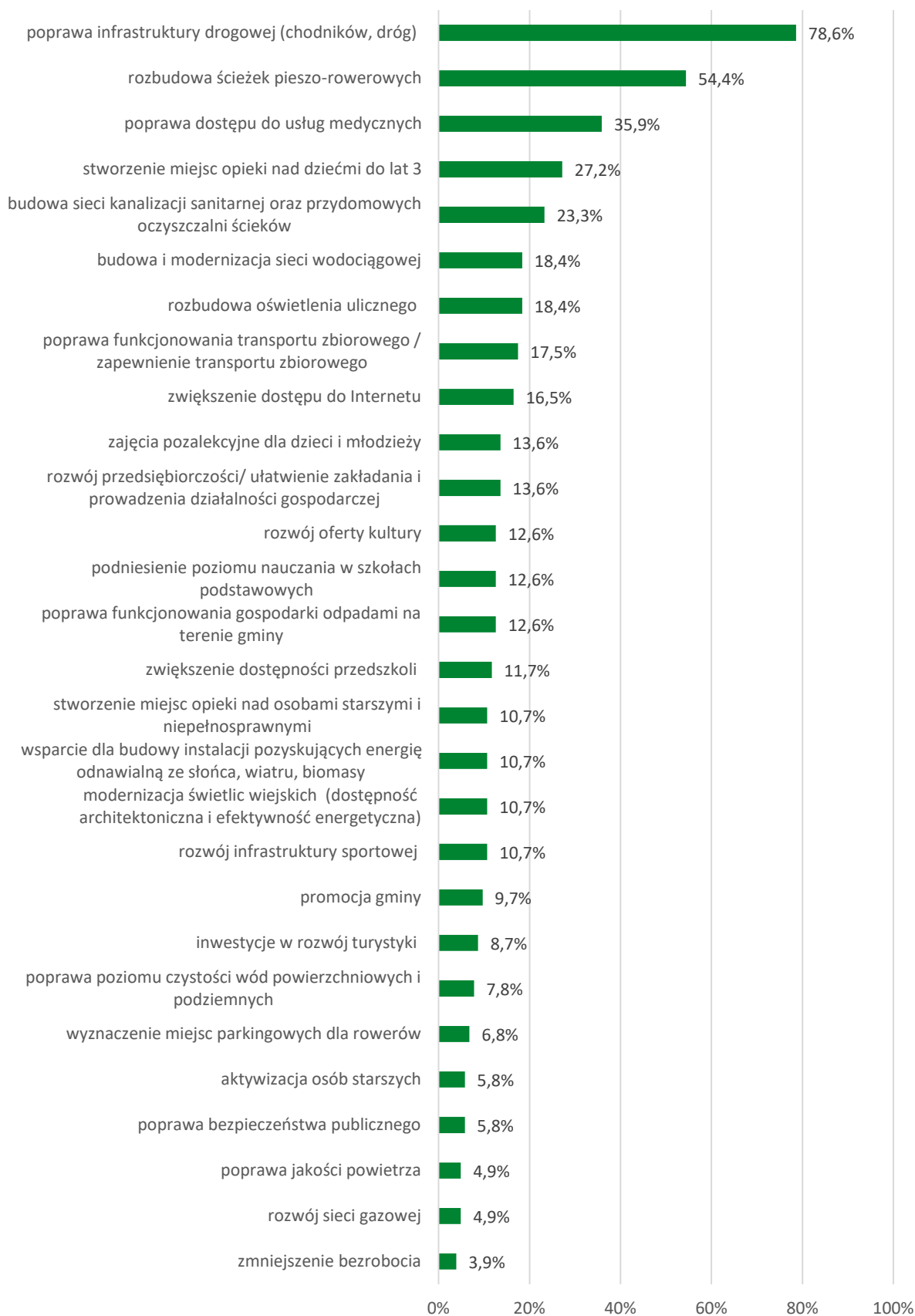
Działalność Domu Kultury	3,33
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie (godziny i dni otwarcia, itp.)	3,08
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)	3,04
Jakość i różnorodność działań kulturalno-rozrywkowych w gminie	2,88
Dostępność do działań kulturalnych	2,86
Dodatkowa oferta (kółka zainteresowań, dodatkowe zajęcia, itp.) w szkołach na terenie gminy	2,73
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy	2,69
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy	2,63
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy	2,62
Wykorzystanie świetlic wiejskich	2,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

Żadna dziedzina funkcjonowania Gminy nie została wyróżniona oceną bardzo dobrą. Najwyższą ocenę wśród mieszkańców otrzymała działalność biblioteki, dostęp do edukacji w szkołach podstawowych, jakość infrastruktury w szkołach podstawowych, jakość powietrza w gminie, walory środowiska przyrodniczego oraz wsparcie osób niepełnosprawnych i chorych.

4.2. Pożądane priorytety rozwojowe

W ankiecie należało również wybrać główne priorytety rozwojowe Gminy. Wśród najczęściej wskazywanych znalazła się poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg), następnie rozbudowa ścieżek pieszo rowerowych, poprawa dostępu do usług medycznych i stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3. Ostatnia kwestia badana w ankiecie to element, który miałby zostać wizytówką Gminy. Najczęściej mieszkańcy wskazywali na czystość środowiska, dziedzictwo kulturowe, drogi o dobrym stanie technicznym oraz tereny nadwiślane.

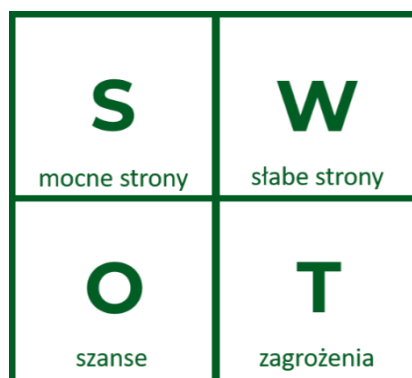
Ryc. 6. Główne priorytety rozwoju Gminy Subkowy według ankietowanych

Źródło: opracowanie własne na podstawie wyników ankiety.

5. Analiza SWOT z uwzględnieniem elementów partycypacji społecznej

Analiza SWOT jest powszechnie wykorzystywana w jednostkach administracji publicznej jako narzędzie analizy strategicznej. Pozwala ona porównać silne i słabe strony jednostki wynikające z otoczenia wewnętrznego, z szansami i zagrożeniami dla rozwoju płynącymi z otoczenia zewnętrznego, a także określić ich wzajemne oddziaływanie. Podczas analizy danych, dokonano podziału zebranych informacji na cztery grupy:

- **S (ang. *strengths*)** – mocne strony: wszystko to, co stanowi atut, przewagę, zaletę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **W (ang. *weaknesses*)** – słabe strony: wszystko to, co stanowi słabość, barierę, wadę, na które bezpośredni wpływ ma gmina;
- **O (ang. *opportunities*)** – szanse: wszystko to, co stwarza szansę korzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy;
- **T (ang. *threats*)** – zagrożenia: wszystko to, co stwarza warunki dla niekorzystnej zmiany, których występowanie jest uwarunkowane czynnikami leżącymi poza możliwościami bezpośredniego wpływu gminy.

Informacje uwzględnione w analizie pochodziły z:

- wniosków zawartych w Diagnozie sytuacji przestrzennej, gospodarczej i społecznej Gminy Subkowy,
- danych liczbowych, opisowych i przestrzennych pozyskanych z Urzędu Gminy w Subkowach, a także ze źródeł zewnętrznych,
- wyników badań ankietowych,
- warsztatów strategicznych, które odbyły się w dniu 18 czerwca 2024 roku.

Analizę SWOT dla Gminy Subkowy przedstawia poniższe zestawienie:

MOCNE STRONY	SŁABE STRONY
<ul style="list-style-type: none"> • położenie Gminy w sąsiedztwie lokalnych i regionalnych ośrodków rozwoju – względnie dobry dostęp do usług wyższego rzędu, których nie zaspakaja rynek lokalny, • wysoka klasa bonitacyjna gleb, która stanowi podstawę rozwoju rolnictwa na terenie Gminy, • dobrze rozwinięty sektor rolniczy, który stanowi główną gałąź gospodarczą Gminy, • drogi o znaczeniu krajowym i regionalnym przebiegające przez teren Gminy, zwiększające dostępność komunikacyjną i podnoszące atrakcyjność terenów inwestycyjnych, • dostosowany do potrzeb mieszkańców zewnętrzny system transportu zbiorowego, zapewniający możliwość dojazdu do pracy oraz obsługujący połączenia z pobliskimi, większymi ośrodkami, • linia kolejowa przebiegająca przez teren Gminy dająca możliwość dojazdu do ośrodków miejskich, • wysoki stopień zwodociągowania Gminy i przepustowość oczyszczalni ścieków zapewniająca odbiór ścieków przy wzrastającej liczbie mieszkańców, • wysokie walory przyrodnicze (Natura 2000, Wisła) oraz wysokie walory kulturowe (zabytki) dające szansę na rozwój usług czasu wolnego i rekreacji, • wysoka aktywność organizacji pozarządowych działających na terenie Gminy. Dobra współpraca środowisk lokalnych oraz samoorganizowanie się społeczności (w szczególności LGD „Wstęga Kociewia”, lokalne KGW i OSP), • prężnie działające instytucje kulturalne, tj. Dom Kultury oraz Gminna Biblioteka 	<ul style="list-style-type: none"> • zmniejszająca się liczba mieszkańców, ujemny przyrost naturalny, • postępujący wzrost senioralnego obciążenia demograficznego, skutkujący koniecznością dostosowania usług społecznych dla seniorów, • niezadowolająca jakość dróg i infrastruktury towarzyszącej (chodniki, oświetlenie, itd.) i wynikające z tego obniżenie bezpieczeństwa uczestników ruchu drogowego, • niewystarczająca sieć tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych dających możliwość poruszania się alternatywnymi środkami transportu, • brak tablic z mapami miejscowości wskazującymi na atrakcyjność miejsca, • słaby dostęp do sieci gazowej, • niewystarczający rozwój kanalizacji sanitarnej oraz zbyt duża liczba tzw. szamb, brak szczelności • niska jakość oraz brak wystarczających rozwiązań w zakresie systemu melioracji szczegółowej, • niewystarczająco rozwinięta sieć teleinformatyczna, powodująca trudności w podłączeniu szybkiego łącza internetowego, • brak terenów inwestycyjnych, • brak atrakcyjnej oferty zachęcającej przedsiębiorców do prowadzenia działalności na terenie gminy, • brak form opieki nad dziećmi do lat 3 wpływający na możliwość powrotu rodziców na rynek pracy, • funkcjonowanie przedszkoli na terenie Gminy, jednak przy niewystarczającej infrastrukturze oraz z małą liczbą miejsc, • zbyt krótkie godziny pracy przedszkoli i brak

<p>Publiczna, zaspokajające potrzeby mieszkańców ze wszystkich grup wiekowych w zakresie kultury,</p> <ul style="list-style-type: none"> • bogata oferta wydarzeń kulturalno-sportowych umożliwiającą aktywny wypoczynek mieszkańcom Gminy, • dobry dostęp do infrastruktury społecznej, tj. świetlic wiejskich, siłowni zewnętrznych, boisk i placów zabaw, • dobre warunki lokalowe szkół na terenie Gminy, • prężne działania podmiotów, takich jak Klub Seniora, które zmniejszają poczucie wykluczenia i pozytywnie wpływają na integrację społeczną, • funkcjonujące na terenie Gminy jednostki OSP wpływające na poziom bezpieczeństwa mieszkańców oraz integrację społeczeństwa, kształtowanie zaangażowanych postaw i wymianę doświadczeń pomiędzy pokoleniami, • dobrze funkcjonująca pomoc społeczna, świadcząca pomoc osobom dotkniętym ciężką sytuacją życiową, • Istnienie Środowiskowego Domu Samopomocy w Narkowach, 	<p>opieki w czasie wakacji,</p> <ul style="list-style-type: none"> • zmniejszanie się stopnia pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową; rosnące koszty utrzymania oświaty, • niskie zaangażowanie kadry nauczycielskiej i zbyt niski poziom nauczania, • ograniczona liczba zajęć dodatkowych i pozalekcyjnych, • brak dostępności w wymiarze architektonicznym i informacyjnym do gminnych obiektów użyteczności publicznej; niedostosowanie infrastruktury dla osób ze szczególnymi potrzebami, • brak kawiarni, klubów (miejsc spotkań), • brak miejsc noclegowych, • słabe zagospodarowanie/wykorzystanie turystyczne terenów wzdłuż Wisły, • brak mieszkań komunalnych, • niska aktywność społeczna i negatywne nastawienie społeczeństwa do działań realizowanych przez stowarzyszenia i osoby fizyczne, • działalność na terenie gminy niewielu podmiotów medycznych, które nie zapewniają wystarczającego dostępu do usług z zakresu podstawowej opieki zdrowotnej, brak specjalistów na terenie Gminy.
<p style="text-align: center;">SZANSE</p>	<p style="text-align: center;">ZAGROŻENIA</p>
<ul style="list-style-type: none"> • zwiększająca się świadomość ekologiczna mieszkańców oraz ich postawy przyjazne środowisku i rozwój alternatywnych źródeł energii, wspierane ogólnopolskimi, w tym rządowymi, programami wsparcia działań proekologicznych, • pozytywne trendy społeczne w zakresie zwiększania się świadomości środowiskowej, głównie wśród najmłodszych grup społecznych, • stopniowa zmiana mentalnego nastawienia społeczności do współodpowiedzialności za lokalną wspólnotę, partycypowania i 	<ul style="list-style-type: none"> • postępujące zmiany klimatu skutkujące m.in. anomaliami pogodowymi, suszą, powodzią, co silnie oddziałuje na branżę rolniczą, • wpływ czynników zewnętrznych o zasięgu globalnym na sytuację społeczno-gospodarczą regionu (np. epidemia, konflikty zbrojne), • dalszy wzrost liczby bezrobotnych oraz zjawiska ubóstwa ekonomicznego w społeczeństwie polskim, spowodowane słabnącym tempem rozwoju gospodarczego kraju, • zmiany systemu prawnego dotyczącego funkcjonowania i finansowania jednostek

aktywności społecznej,

- dofinansowania wewnętrzne i zewnętrzne wspierające rozwój OZE (m.in. program „Czyste powietrze”) i wymianę źródeł ciepła na ekologiczne; dofinansowanie inwestycji dotyczących małej retencji,
- współpraca w ramach LGD oraz stowarzyszeń międzygminnych (rozwój gospodarczy, aktywizacja mieszkańców, promocja Gminy,

samorządu terytorialnego w Polsce,

- zwiększanie się kosztów gospodarowania odpadami komunalnymi, m.in. w związku z rosnącą inflacją, stałymi wzrostami kosztów energii elektrycznej i gazu oraz kosztów pracowniczych,
- ograniczony wpływ na infrastrukturę drogową – potencjalne trudności w skomunikowaniu i modernizacji dróg,
- odpływ ludzi młodych oraz pracowników do dużych ośrodków miejskich, ze względu na dostęp do uczelni wyższych oraz szerszej możliwości znalezienia zatrudnienia.

CZEŚĆ II:
STRATEGICZNE
KIERUNKI ROZWOJU
GMINY SUBKOWY

1. Misja i wizja

Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 została opracowana na podstawie wniosków z przeprowadzonej diagnozy aktualnej sytuacji gminy, analizy SWOT i badań ankietowych oraz wywiadu pogłębionego i warsztatów strategicznych. Podczas prac zwracano uwagę zarówno na potencjały Gminy (jej strony silne, pozwalające na wykorzystanie szans dla przyszłego rozwoju), jak również problemy (strony słabe, stanowiące zagrożenia dla jej dalszego rozwoju). W procesie strategicznym określono także MISJĘ oraz WIZJĘ Gminy Subkowy, które na późniejszym etapie prac stanowiły drogowskaz dla wyznaczania celów strategicznych i operacyjnych.

MISJA jest to element Strategii, który wskazuje na najważniejsze kierunki rozwoju gminy. Skupione są w niej wszystkie podstawowe wartości, które przyświecają władzom Gminy Subkowy i jej mieszkańcom w procesach rozwojowych. Wskazuje także na czynniki uzasadniające przyjęcie określonych wartości jako nadrzędnych. Jest to ścieżka, jaką należy podjąć do osiągnięcia wizji. Zawiera w sobie odpowiedź na pytania: Kim jesteśmy? Czym się zajmujemy? Co jest naszym priorytetem?

Uwzględniając przyjęte założenia **misja Gminy Subkowy** brzmi następująco:

Misją Gminy Subkowy jest rozwijanie się jako dynamiczny i zrównoważony region, który łączy tradycje rolnicze z nowoczesnymi rozwiązaniami gospodarczymi. Dążymy do budowania silnej wspólnoty, wspierając innowacyjność, edukację oraz równy dostęp do usług społecznych. Tworzymy miejsce, w którym każdy mieszkaniec – bez względu na wiek czy status – czuje się doceniony i otoczony wsparciem. Wykorzystujemy nasze bogate dziedzictwo kulturowe oraz strategiczne położenie, aby zapewnić harmonijny rozwój i współpracę, dbając jednocześnie o ochronę środowiska i poprawę jakości życia.

W procesie powstawania dokumentu istotne było również stworzenie WIZJI, czyli obrazu Gminy, który będzie efektem realizacji przyjętej strategii rozwoju. WIZJA ukazuje Subkowy w perspektywie strategicznej – zmienionej dzięki realizacji przyjętych działań i osiągnięciu zamierzonych przez władze celów.

Wizja Gminy:

- ❖ obrazuje stan docelowy Gminy w 2034 roku,
- ❖ ukazuje aspiracje władz i mieszkańców Gminy,
- ❖ jednoczy społeczność lokalną wokół określonej idei.

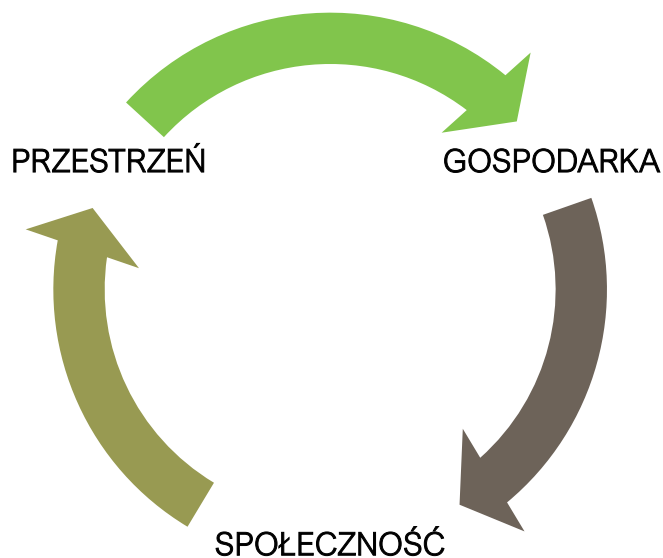
Wizja Gminy Subkowy brzmi następująco:

Gmina Subkowy to nowoczesna i przyjazna przestrzeń, która przyciąga mieszkańców, przedsiębiorców, rolników i turystów. Wykorzystuje unikalne walory przyrodnicze, kulturowe i strategiczne położenie, aby wspierać zrównoważony rozwój i promocję regionu. Jest rozpoznawalnym regionem oraz nowoczesnym centrum rolniczym, opartym na innowacjach. Tworzymy zintegrowaną wspólnotę aktywnych i przedsiębiorczych mieszkańców, zapewniając rozwiniętą infrastrukturę i dobrą komunikację.

2. Cele strategiczne rozwoju w wymiarze przestrzennym, gospodarczym i społecznym. Kierunki działań podejmowanych dla osiągnięcia celów strategicznych. Oczekiwane rezultaty planowanych działań oraz wskaźniki ich osiągnięcia

Na podstawie analizy aktualnej sytuacji Gminy Subkowy, jej aspektów ekonomicznych, społecznych oraz przestrzennych, a także uwzględniając czynniki wewnętrzne i zewnętrzne, określono trzy główne cele strategiczne, które mają być osiągnięte w zgodzie z wizją rozwoju Gminy. W celu realizacji założeń strategicznych, ustalono również cele szczegółowe (nazywane też celami operacyjnymi).

Wyznaczone dla Gminy Subkowy cele strategiczne odpowiadają zdefiniowanym obszarom rozwojowym w sferze przestrzennej, gospodarczej i społecznej, które są od siebie zależne i wzajemnie się przenikają. Podstawą do podejmowania działań w sferze gospodarczej i społecznej powinno być racjonalne gospodarowanie przestrzenią oraz ochrona ładu przestrzennego. Podstawę realizacji zadań w sferze gospodarczej będą stanowiły działania realizowane w zakresie infrastruktury technicznej i poprawy jakości środowiska przyrodniczego.

Na kolejnej stronie zaprezentowano cele strategiczne wraz z odpowiadającymi im celami operacyjnymi. Realizacja założonych celów będzie kluczowym elementem dla osiągnięcia zakładanych rezultatów rozwoju Gminy Subkowy. Do każdego z celów operacyjnych wskazano szereg kierunków działań wraz z oczekiwanymi rezultatami oraz wskaźnikami osiągnięcia działań, które pomogą monitorować stopień spełnienia zaplanowanych założeń.

Wymiar przestrzenny

CEL STRATEGICZNY I

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE,
CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI

CELE OPERACYJNE

- I.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej
- I.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego
- I.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna
- I.4. Poprawa jakości środowiska naturalnego

Wymiar gospodarczy

CEL STRATEGICZNY II

ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

CELE OPERACYJNE

- II.1. Rozwój sfery gospodarczej Gminy
- II.2. Promocja Gminy oparta na walorach przyrodniczych i kulturowych

Wymiar społeczny

CEL STRATEGICZNY III

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ OFERCIE SPOŁECZNEJ

CELE OPERACYJNE

- III.1. Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi
- III.2. Usprawnienie działania systemu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej
- III.3. Działania na rzecz rozwoju kultury i integracji mieszkańców Gminy

CEL STRATEGICZNY I

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWIĄTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI

CEL OPERACYJNY I.1. ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ I SIECIOWEJ

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz modernizacja gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą, • Budowa parkingów wielofunkcyjnych i parkingów dla rowerów, • Budowa, rozbudowa i przebudowa tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych, • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego • Rozwój transportu publicznego, • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji sanitarnej oraz kontrola zbiorników bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni, • Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci rowów melioracyjnych i innych urządzeń wodnych, • Zwiększenie retencji wodnej poprzez zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w tym wspieranie rozwoju zbiorników retencyjnych, • Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy 	<ul style="list-style-type: none"> • rozbudowana sieć drogowa na terenie Gminy, • poprawa stanu i jakości dróg już istniejących na terenie Gminy, • zwiększenie bezpieczeństwa ruchu drogowego, rowerowego oraz pieszego, • poprawa dostępności komunikacyjnej Gminy, • poprawa stanu czystości wód powierzchniowych i podziemnych oraz gleb dzięki uporządkowanej gospodarce kanalizacyjnej i wodociągowej, • zwiększenie liczby osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej, • dostęp do wysokiej jakości Internetu na terenie Gminy, 	<ul style="list-style-type: none"> • długość wybudowanych dróg (km), • długość zmodernizowanych dróg (km), • długość wybudowanych chodników (km), • liczba wybudowanych parkingów (szt.), • długość wybudowanych tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych (km), • liczba nowych punktów oświetlenia ulicznego (szt.) • liczba połączeń transportu zbiorowego (szt.), • liczba kierunków połączeń transportu zbiorowego (szt.), • długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km), • długość wybudowanej sieci światłowodowej (km), • długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km), • liczba zmodernizowanych/wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.), • liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (szt.), • długość wybudowanej sieci światłowodowej (km), • odsetek mieszkańców mających dostęp do wysokiej jakości Internetu

		(%), <ul style="list-style-type: none"> • średnia prędkość łącza (Gb/s),
--	--	--

CEL OPERACYJNY I.2. POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Zakup nowszego samochodu bojowego i bieżące doposażenie OSP, • Rozwój zarządzania kryzysowego Gminy (schrony), • Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej i strategiczne punkty, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie bezpieczeństwa publicznego z zachowaniem zasad ochrony prywatności, • zwiększenie zdolności ratowniczo-gaśniczych OSP oraz poprawa bezpieczeństwa lokalnej społeczności i środowiska, • skuteczniejsze zarządzanie Gminą, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba doposażonych jednostek OSP (szt.), • liczba punktów monitoringu gminnego (szt.).

CEL OPERACYJNY I.3. ŚWIADOMA I AKTYWNA POLITYKA PRZESTRZENNA

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Regulacja polityki przestrzennej poprzez opracowanie planu ogólnego, • Ograniczenie rozproszenia zabudowy, • Zagospodarowanie terenów i obiektów użyteczności publicznej na cele społeczne (parki, place, nieużytki), • Budowa lokali mieszkalnych komunalnych i socjalnych lub wykorzystanie na ten cel istniejących obiektów, • Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej wraz z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami, • Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych, • Wyznaczenie stref funkcjonalnych w 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie funkcjonalności przestrzeni Gminy, • uspołnienie polityki przestrzennej, • uzupełnianie zabudowy w zgodzie z polityką przestrzenną, 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia Gminy objęta dokumentami planistycznymi (ha lub %), • liczba terenów i obiektów użyteczności publicznej poddanych rewitalizacji (szt.), • liczba mieszkań komunalnych (szt.), • liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej (szt.), • liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (szt.), • liczba nowo wyznaczonych stref funkcjonalnych w dokumentach planistycznych (szt.)

<p>dokumentach planistycznych na rzecz świadomego rozwoju przestrzennego,</p> <ul style="list-style-type: none"> • Stworzenie przestrzeni magazynowo-towarowej w pobliżu autostrady w miejscowości Waćmierz, • Zwiększenie przestrzeni handlowo-usługowej w centrum wsi Subkowy, • Zwiększenie przestrzeni dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej, • Zwiększenie przestrzeni dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w takich miejscowościach jak np.: Subkowy, Brzuśce, Narkowy, Wielgłowy, mając na względzie ludność napływową z ościennych miast i wsi, 		<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia przestrzeni nowo powstałej handlowo-usługowej (MPZP, WZ) lub jej udział w powierzchni ogółem (ha lub %), • powierzchnia przestrzeni nowo powstałej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MPZP, WZ) lub jej udział w powierzchni ogółem (ha lub %), • powierzchnia przestrzeni nowo powstałej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MPZP, WZ), lub jej udział w powierzchni ogółem (ha lub %),
--	--	--

CEL OPERACYJNY I.4. POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Promocja, edukacja i wspieranie przedsięwzięć dotyczących upowszechniania wiedzy z dziedziny ekologii, w tym zasad działania i wykorzystania odnawialnych źródeł energii wśród różnych grup społecznych, • Rozwój PSZOK i stworzenie punktu napraw i ponownego użycia produktów, • Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków oraz rozwój instalacji OZE, • Ochrona naturalnej retencji wód, w szczególności poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i ochronę naturalnych oczek wodnych, • Zachowanie obszarów chronionych oraz miejsc posiadających szczególne walory środowiskowe, • Podniesienie poziomu bioróżnorodności terenów zielonych w gminie, w tym montaż 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie efektywności energetycznej budynków na terenie gminy, • wzrost wykorzystania i zastosowania odnawialnych źródeł energii, • poprawa jakości wody, powietrza i ziemi na terenie gminy, • zwiększenie świadomości mieszkańców w zakresie ochrony środowiska naturalnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przedsięwzięć zorganizowanych na rzecz upowszechniania edukacji ekologicznej (szt.), • liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.), • liczba nowo powstałych instalacji OZE (szt.), • liczba wprowadzonych elementów błękitno-zielonej infrastruktury (szt.), • liczba zamontowanych budek lęgowych i hoteli dla owadów oraz nasadzeń roślin miododajnych (szt.), • liczba wprowadzonych nasadzeń (szt.).

budek lęgowych i hoteli dla owadów, nasadzenia roślin miododajnych, rozwój pszczelarstwa,

- Ograniczenie wycinki drzew i realizowanie bieżących nasadzeń,

CEL STRATEGICZNY II ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

CEL OPERACYJNY II.1. ROZWÓJ SFERY GOSPODARCZEJ GMINY

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Uzbrojenie i przygotowanie do komercjalizacji terenów inwestycyjnych, • Stworzenie wachlarza zachęt dla założenia i prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorców (np. obniżenie podatków od nieruchomości przeznaczonych na działalność gospodarczą), • Stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego oraz rozwój agroturystyki, • Wspieranie i rozwój pszczelarstwa • Przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy obszarów pod działalność produkcyjno-usługową, 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie liczby przedsiębiorstw na terenie Gminy, • aktywizacja gospodarcza mieszkańców Gminy i powstawanie nowych działalności gospodarczych, • zapewnienie wsparcia dla lokalnych rolników, • zmniejszenie zanieczyszczenia środowiska ze źródeł rolniczych dzięki nowoczesnemu rolnictwu i uprawom ekologicznym, • wzrost dochodów budżetu Gminy, • zmniejszenie bezrobocia, • zwiększenie atrakcyjności Gminy dla przedsiębiorców, 	<ul style="list-style-type: none"> • powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha), • liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.), • liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.), • powierzchnia obszarów nowo powstałych przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy pod działalność produkcyjno-usługową (ha), • udział osób bezrobotnych w ludności w wieku produkcyjnym (%).

CEL OPERACYJNY II.2. PROMOCJA GMINY OPARTA NA WALORACH PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca, w którym warto żyć, prowadzić działalność gospodarczą i wypoczywać, • Prowadzenie kampanii promocyjnych gminy (m.in. filmy promocyjne, wydarzenia, konkursy) pod kątem turystyki krajoznawczej i ekoturystyki, • Rozwój bazy noclegowo-gastronomicznej, • Stworzenie stanowiska do spraw 	<ul style="list-style-type: none"> • zwiększenie zainteresowania Gminą i wzrost jej rozpoznawalności, a w konsekwencji napływ nowych mieszkańców, odwiedzających oraz przedsiębiorców, • zwiększenie świadomości dziedzictwa kulturowego, historycznego i ludowego oraz jego utrwalanie, • wzrost rozpoznawalności Gminy dzięki 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba przeprowadzonych inicjatyw promujących Gminę (szt.), • liczba wykorzystywanych kanałów do promocji Gminy (szt.), • liczba zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego (szt.), • liczba wykreowanych produktów lokalnych (szt.), • liczba nowo wytyczonych szlaków turystycznych (szt.),

promocji gminy,

- Budowa produktu turystycznego opartego na agroturystyce jako część rozwoju usług turystycznych na terenie Gminy,
- Zachowanie i modernizacja obiektów dziedzictwa kulturowego występujących na terenie Gminy,
- Promocja lokalnej twórczości kulturalnej i tradycji rzemieślniczych, a także dążenie do wypromowania wartościowego produktu lokalnego,
- Wytyczenie oznakowanych szlaków turystycznych, w oparciu o gminne zabytki oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe Gminy,
- Krzewienie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania dla tradycji i dziedzictwa lokalnego,
- Zachowanie obiektów zabytkowych oraz zwiększenie ich rozpoznawalności,
- Renowacja obiektów zabytkowych i historycznych na terenie gminy oraz zapewnienie dostępności do nich osobom ze szczególnymi potrzebami

wykorzystywaniu jej produktów lokalnych,

- postrzeganie Gminy jako miejsca odpowiedniego do realizacji turystyki weekendowej,
- ochrona, rozwój i promowanie publicznych walorów turystycznych i usług turystycznych oraz dziedzictwa kulturowego,

- liczba obiektów zabytkowych i historycznych poddanych renowacji (szt.).

CEL STRATEGICZNY III

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWIŃIĘTEJ OFERCIE SPOŁECZNEJ

CEL OPERACYJNY III.1. WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY I OPIEKI NAD DZIEĆMI

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3, • Modernizacja i doposażenie obiektów przedszkolnych i szkolnych, w tym bazy dydaktycznej i sportowej dedykowanej dzieciom i młodzieży wspomagającej rozwój fizyczny i psychiczny od najmłodszych lat życia, • Adaptacja gminnych budynków na np. żłobek, • Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży, • Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli, • Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzących się z trudnościami w nauce, • Promocja wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw obywatelskich wśród młodzieży, • Reorganizacja sieci szkół i przedszkoli na terenie Gminy, • Rozwój rzemiosła jako pozytywny wpływ na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz potencjału instytucjonalnego, 	<ul style="list-style-type: none"> • aktywizacja kobiet na rynku pracy, • poprawa jakości bazy oświatowej i sportowej, umożliwiającej edukację na najwyższym poziomie oraz utrzymanie odpowiedniej kondycji fizycznej wśród dzieci; • zwiększenie oferty zajęć pozalekcyjnych, odpowiadających potrzebom uczniów, • podniesienie jakości systemu kształcenia, • wysokie osiągnięcia uczniów w konkursach i egzaminach państwowych, • wysoce wykwalifikowana kadra pedagogiczna, • dostosowanie sieci szkół i przedszkoli do aktualnej sytuacji demograficznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (%), • poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej (%), • liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury szkolnej (szt.), • liczba gminnych budynków przekształconych na obiekty zapewniające np. opiekę nad dziećmi do lat 3 (szt.), • liczba dzieci korzystających z oferty pozalekcyjnej (os.), • liczba dzieci otrzymujących wsparcie w nauce (os.), • liczba dzieci otrzymujących stypendia za wyniki w nauce, artystyczne i sportowe (os.), • średni wynik egzaminu ósmoklasisty (%), • wprowadzone zmiany w strukturze organizacyjnej sieci szkół i przedszkoli (opisowo), • liczba nowo powstałych działalności rzemieślniczych z uwzględnieniem ich formy i przeznaczenia (szt.).

CEL OPERACYJNY III.2. DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU KULTURY I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW GMINY

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej odpowiadającej na potrzeby różnych grup wiekowych, w szczególności młodzieży, • Stworzenie mobilnej biblioteki, • Adaptacja gminnych budynków na np. bibliotekę, muzeum, • Rozszerzenie oferty samorządowych instytucji kultury oraz wsparcie i 	<ul style="list-style-type: none"> • wzrost integracji społecznej i aktywności mieszkańców na rzecz rozwoju Gminy • rozwój oferty kulturalnej i sportowo-rekreacyjnej, odpowiadającej potrzebom i zainteresowaniom mieszkańców • zwiększenie znaczenia funkcjonujących na terenie 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych w roku (szt.), • liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych (os.), • liczba wypożyczeń materiałów bibliotecznych

<p>współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi (NGO),</p> <ul style="list-style-type: none"> • Wsparcie działalności oraz remont i modernizacja świetlic wiejskich, w tym opracowanie oferty kulturalnej w celu wykorzystania ich jako lokalne centra aktywności społecznej, • Rozwój e-usług i zapewnienie ich dostępności dla wszystkich mieszkańców, 	<p>Gminy i organizacji pozarządowych i liczby ich członków</p>	<p>(książek, audiobooków, dokumentów elektronicznych),</p> <ul style="list-style-type: none"> • liczba gminnych budynków przekształconych na obiekty pełniące funkcje kulturalne (szt.), • liczba przedsięwzięć realizowanych w świetlicach wiejskich (szt.), • liczba realizowanych e-usług na terenie Gminy (szt.).
--	--	--

CEL OPERACYJNY III.3. USPRAWNIENIE DZIAŁANIA SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ I POMOCY SPOŁECZNEJ

KIERUNKI DZIAŁAŃ	OCZEKIWANE REZULTATY PLANOWANYCH DZIAŁAŃ	WSKAŹNIKI OSIĄGNIĘCIA DZIAŁAŃ
<ul style="list-style-type: none"> • Wykorzystanie potencjału budynku ośrodka zdrowia (poszerzenie oferty świadczonych usług), • Stworzenie centrum usług społecznych, • Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez gminę, • Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych wysokiej jakości dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin, • Dążenie do integracji społecznej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i osób starszych, • Wsparcie działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie opieki dziennej nad osobami starszymi i opieki wytchnieniowej, • Adaptacja budynków gminnych w celu pełnienia przez nie funkcji związanych z systemem pomocy społecznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • rozwój działalności instytucji pomocy społecznej, odpowiadającego potrzebom i problemom społecznym mieszkańców Gminy, • zapewnienie usług opiekuńczych osobom potrzebującym wsparcia w codziennym życiu, • rozwój oferty usług skierowanych do seniorów, dostosowanej do ich potrzeb, • zintegrowanie społeczeństwa, zachęcanie do wzajemnego wspierania się, • zmniejszenie liczby osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, • usamodzielnienie lub poprawa funkcjonowania osób i rodzin w trudnej sytuacji życiowej, • poprawa dostępności do opieki medycznej, 	<ul style="list-style-type: none"> • liczba nowo wprowadzonych usług świadczonych przez ośrodki zdrowia (szt.), • liczba zrealizowanych programów profilaktyczno-zdrowotnych (szt.), • liczba osób objętych dzienną opieką (os.), • liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych (godz.), asystenckich (godz.), • liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie aktywizacji osób starszych (szt.), • liczba podjętych inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu społecznemu (szt.) • liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z usług: opiekuńczych, asystenckich, opieki wytchnieniowej (os.) • liczba osób objętych pomocą społeczną (os.), • liczba gminnych budynków przekształconych na obiekty pełniące funkcje związane z systemem pomocy społecznej (szt.).

3. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Subkowy. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie

Gmina Subkowy jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa pomorskiego i w środkowej części powiatu tczewskiego, nad rzeką Wisłą. Siedzibą Gminy jest wieś Subkowy.

Jednostka graniczy z 4 gminami:

- od północy z gminą wiejską Tczew (powiat tczewski),
- od wschodu, przez rzekę Wisłę, z Gminą Miłoradz (powiat malborski),
- od południa z Gminą Pelplin (powiat tczewski),
- od zachodu z gminą wiejską Starogard Gdański (powiat starogardzki).

Gmina składa się z 11 sołectw: Brzuśce, Gorzędziej, Mała Słońca, Narkowy, Radostowo, Rybaki, Subkowy, Waćmierz, Wielgłowy, Wielka Słońca i Mały Garc.

Powierzchnia całkowita Gminy wynosi 77,8 km², w tym użytki rolne stanowiące ok. 80% powierzchni Gminy.

Wiodącym kierunkiem rozwoju Gminy jest rolnictwo. Gmina Subkowy posiada w swoich zasobach bardzo urodzajne gleby. Największą część zajmują gleby klasy III (gleby orne, dobre) i klasy IV (gleby orne, średnie). Ponadto Gmina w 0,3% jest pokryta glebami klasy I (gleby orne, najlepsze), w których skład wchodzi czarnoziemy i mady. Gleby II klasy (gleby orne, bardzo dobre) pokrywają 7,6% powierzchni jednostki.

Zachodnią krańcową część Gminy odcina autostrada A1, łącząca bezpośrednio Trójmiasto, Toruń, Łódź, Częstochowę oraz Gliwice. Długość autostrady na terenie Gminy wynosi 1,2 km. Na jej obszarze znajduje się również droga krajowa nr 91, która przebiega przez: Gdańsk, Toruń, Włocławek, Łódź, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Częstochowę oraz Podwarpie i dzieli jednostkę na dwie części – wschodnią i zachodnią, co z drugiej strony stanowi barierę rozwojową utrudniającą przemieszczanie się pomiędzy obiema częściami Gminy.

Przez Gminę Subkowy przebiega również trasa drogi wojewódzkiej nr 230, która w całości prowadzi przez powiat tczewski – gminę Subkowy, Pelplin i Gniew. Uzupelnienie sieci komunikacyjnej stanowią drogi powiatowe oraz gminne.

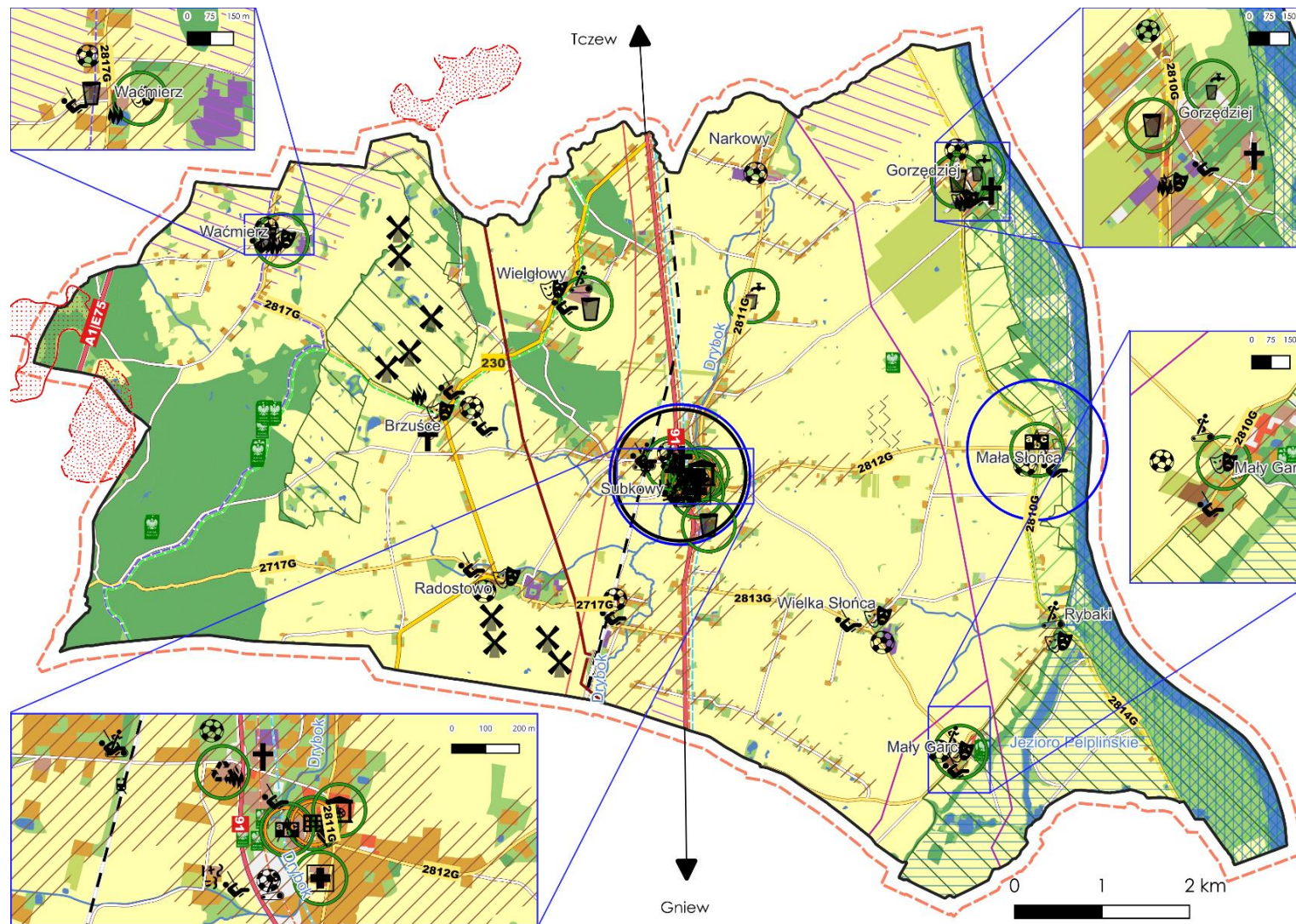
Od stolicy powiatu – Tczewa, miejscowość Subkowy oddalona jest o około 10 km (dojazd samochodem zajmuje około 15 minut), a od stolicy województwa – Gdańska o około 40 km (dojazd zajmuje około 50 minut). Około 20 minut zabiera dojazd do Malborka (23 km), a do Starogardu Gdańskiego (28 km) podróż samochodem zajmie nieznacznie dłużej (ok. 30 minut).

Na terenie jednostki znajdują się dwie dwuperonowe stacje kolejowe – stacja Subkowy oraz Subkowy Centrum, znajdujące się w odległości 2 km względem siebie.

Na obszarze Gminy Subkowy znajdują się następujące tereny objęte ochroną na podstawie przepisów szczególnych:

- Dolina Dolnej Wisły (PLB 040003) – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków,
- Dolna Wisła (PLH 220033) – Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk,
- Waćmierz (PLH 220031) – Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk,
- pomniki przyrody.

Na obszarze gminy występują 4 cieki wodne. Największym z nich jest Wisła, stanowiąca wschodnią granicę Gminy. Przez centralną część przepływa rzeka Drybok, na południowym wschodzie jednostki znajduje się Kanał Granicznik, natomiast zachodnią część granicy tworzy Swaróżynka/Kanał Młyński. Wspomniane cieki (z wyjątkiem Wisły) wykorzystuje się do celów rolniczych.

Ryc. 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Subkowy – mapa

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018 oraz danych Urzędu Gminy Subkowy.

Legenda

Kierunki zagospodarowania terenów

- Budowa/adaptacja budynku na żłobek w m. Subkowy, Mała Słońca
- Obiekt rekomendowany do budowy instalacji fotowoltaicznej
- Termomodernizacja obiektu
- tereny inwestycyjne
- tereny rozwoju OZE - farm fotowoltaicznych
- tereny rozwoju zabudowy mieszkaniowo-usługowej
- inwestycje drogowe wraz z infrastrukturą towarzyszącą, w tym szlakami rowerowymi

Pokrycie terenu

Główne elementy infrastruktury

- Boisko sportowe
- Dom Kultury
- Gminna Biblioteka Publiczna
- Kościół parafialny
- Ochotnicza Straż Pożarna
- Oczyszczalnia ścieków
- Ośrodek zdrowia
- Plac zabaw
- Przedszkole Samorządowe
- PSZOK
- Siłownia zewnętrzna
- Stacja kolejowa
- Stacja Uzdatniania Wody
- Szkoła
- Świątlica wiejska, Wiejski Dom Kultury
- Urząd Gminy w Subkowach
- Turbina wiatrowa

Elementy infrastruktury technicznej

- gazociąg
- ropociąg
- linie wysokiego napięcia

Sieć komunikacyjna

- linia kolejowa

Drogi

- krajowe
- wojewódzkie
- powiatowe
- gminne

Szlaki i trasy turystyczne

- Szlak Ziemi Tczewskiej im. R. Klima (pieszy)
- Międzynarodowa trasa rowerowa nr 2 EUROVELO R-9
- Regionalna trasa rowerowa nr 131
- Trasa Grzymiśława (rowerowa)
- Trasa Nadwiślańska Doliny Dolnej Wisły (rowerowa)
- Cieki wodne
- zabudowa mieszkaniowa wielorodzinna
- zabudowa mieszkaniowa jednorodzinna
- zabudowa przemysłowo-składowa
- zabudowa handlowo-usługowa
- pozostała zabudowa
- place i tereny komunikacyjne
- tereny obsługi technicznej
- grunty orne
- łąki i tereny trawiaste
- sady, plantacje i ogródki działkowe
- lasy i zadrzewienia
- wody powierzchniowe
- nieużytki

Formy ochrony przyrody

- Pomniki przyrody
- Specjalne Obszary Ochrony Siedlisk
- Obszary Specjalnej Ochrony Ptaków

Pozostałe

- Ośrodek lokalny

Obszary szczególnego zagrożenia powodzią

- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi 1%
- obszary, na których prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi 10%
- obszary, na których prawdopodobieństwo powodzi jest niskie i wynosi 0,2%
- obszary obejmujące tereny narażone na zalanie w przypadku zniszczenia lub uszkodzenia wału przeciwpowodziowego

Obszary prognostyczne wydobycia torfu dla celów rolniczych

Obszary perspektywiczne wydobycia torfu dla celów rolniczych

- granica Gminy Subkowy

Ryc. 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Subkowy – legenda

Źródło: opracowanie własne na podstawie Corine Land Cover 2018 oraz danych Urzędu Gminy Subkowy.

Ustalenia Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 obowiązują na terenie całej jednostki samorządu terytorialnego. Poszczególne cele operacyjne i kierunki działań będą realizowane zgodnie z aktualnymi potrzebami i uwarunkowaniami występującymi w poszczególnych miejscowościach.

Obowiązujące Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego zostało przyjęte Uchwałą Nr XXVII/191/21 Rady Gminy Subkowy z dnia 7 września 2021 r. w sprawie uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Subkowy.

W obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego wyznaczono strefy odnoszące się do sposobu zagospodarowania przestrzennego terenów, opisane poniżej.

2.1. Strefa 1 - Zurbanizowana

To obszary zabudowane lub przeznaczone do zabudowy w obowiązujących planach miejscowych, w ramach, których zostaną zaspokojone potrzeby rozwoju przestrzennego wynikające z przyjętych kierunków rozwoju gminy, prognoz demograficznych, możliwości rozwoju komunikacji i infrastruktury przestrzennej oraz wniosków o zmianę przeznaczenia gruntów z ostatnich kilku lat.

Obszary o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej zostały wskazane na rysunku Studium.

W granicach Strefy 1 – Zurbanizowanej znajdują się:

2.1.1. Obszary istniejącej zabudowy i obszary kontynuacji zabudowy w najbliższym sąsiedztwie. W ramach Obszarów można dodatkowo wyodrębnić:

- wielofunkcyjny ośrodek lokalny, obejmuje zwarty obszar miejscowości Subkowy (siedziby Gminy). W tym obszarze następuje koncentracja podstawowych usług dla ludności (oświata, administracja samorządowa, pomoc społeczna, infrastruktura komunalna, handel i gastronomia). Znajdują się tutaj również przestrzenie publiczne sprzyjające integracji społecznej i budowaniu lokalnej tożsamości. Jest to obszar korzystnie położony komunikacyjnie, minimalizujący potrzeby transportowe związane z przemieszczeniami w relacjach: dom-praca-usługi (skupiony wzdłuż drogi krajowej nr 91), położony w centralnej części gminy. Występuje tu duży nacisk inwestycyjny zarówno o charakterze zabudowy mieszkaniowej jak i usługowej (szczególnie wzdłuż drogi krajowej nr 91),
- tradycyjne wsie o charakterze rolniczym, obejmuje zwarte obszary większości miejscowości w gminie: Mała Słońca, Wielka Słońca, Mały Garc, Rybaki, Narkowy, Radostowo, Brzuśce, Waćmierz. Są to miejscowości o największej ilości zabudowy związanej z rolnictwem (zabudowy zagrodowej, duże gospodarstwa rolnicze) oraz

o zachowanym układzie przestrzennym miejscowości. Miejscowości te nie rozrastają się w niekontrolowany sposób – nacisk inwestycyjny występuje głównie wzdłuż ciągów komunikacyjnych.

- obszary zabudowy rozproszonej i zagrodowej, obejmujące pojedyncze siedliska i zagrody, związane z prowadzeniem gospodarki rolnej oraz zabudowy związanej z gospodarką rolną, infrastrukturą techniczną i komunikacyjną; przewiduje się utrzymanie w obecnym zakresie;
- nowe obszary zabudowy mieszkaniowej (głównie jednorodzinnej), obejmujące miejscowości z większymi obszarami położonymi poza zwartą zabudową miejscowości, w okolicach wsi: Wielgłowy, Brzuśce oraz rozrastający się obszar wsi Gorzędziej i Subkowy (po zachodniej stronie wsi). Są to głównie obszary objęte miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego będącymi w opracowaniu o przeznaczeniu jako wiodąca zabudowa mieszkaniowa z drobnymi usługami.

Dla obszarów istniejącej zabudowy i obszary kontynuacji zabudowy w najbliższym sąsiedztwie określa się następujące kierunki dotyczące zagospodarowania terenów w strefie zurbanizowanej:

- Kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania dla uzupełnień istniejącej zabudowy i wprowadzania nowych funkcji w terenach zainwestowanych i najbliższym otoczeniu istniejącej zabudowy są następujące:
 - Lokalizacja zabudowy jest możliwa, jeśli spełnione zostaną warunki umożliwiające ustalenie warunków zagospodarowania terenu i warunków zabudowy w drodze decyzji o warunkach zabudowy lub decyzji o lokalizacji inwestycji celu publicznego (w sytuacji braku planu miejscowego);
 - Lokalizacja nowej zabudowy w pierwszej kolejności na obszarach o w pełni wykształconej zwartej strukturze funkcjonalno-przestrzennej, w szczególności poprzez uzupełnianie istniejącej zabudowy; zabudowę można lokalizować na innych terenach wyłącznie w sytuacji braku dostatecznej ilości terenów przeznaczonych pod dany rodzaj zabudowy;
 - W przypadku opracowania MPZP obejmującego obszar zabudowany i jego najbliższe sąsiedztwo wymagane jest zbliżenie się z parametrami zagospodarowania terenu do określonych w studium jak dla nowych terenów inwestycyjnych, z wyjątkiem terenów, gdzie spełnienie tych parametrów nie jest możliwe ze względu na ochronę cennych walorów przyrodniczych lub kulturowych lub ochronę interesu publicznego;
 - Możliwa jest zmiana funkcji wiodącej obowiązujących i będących w opracowaniu MPZP na inną funkcję przy zachowaniu zasady nie pogarszania w stopniu znaczącym oddziaływania na środowisko, w stosunku do istniejącej

lub planowanej obecnie w planach miejscowych funkcji, dopuszcza się alternatywne (zamienne) zagospodarowanie obszarów określonych w Studium pod funkcje związane z zabudową - funkcją zieleni lub pozostawienie w dotychczasowym użytkowaniu;

- Należy zapewnić odpowiednią dostępność (rozumianą jako wzajemne rozmieszczenie funkcji mieszkaniowych oraz funkcji związanych z ich bezpośrednią obsługą, zapewniające dojście piesze i dojazd rowerem w sposób bezpieczny oraz możliwie najkrótszy) terenów mieszkaniowych do podstawowych usług publicznych, transportu zbiorowego oraz przestrzeni otwartych o charakterze przestrzeni publicznych;
- Należy zapewnić odpowiednią dostępność terenów mieszkaniowych do infrastruktury technicznej (w szczególności do sieci wodociągowej, kanalizacyjnej oraz energetycznej) warunkującej poziom życia zgodny ze współczesnymi standardami cywilizacyjnymi;
- Określa się minimalną ilość miejsc postojowych:
 - dla funkcji mieszkaniowej – nie mniej niż 1 miejsce postojowe na 1 lokal mieszkalny, w tym wlicza się garaż;
 - dla funkcji usługowej - nie mniej niż 1 miejsce postojowe na 50 m² p.u.;
 - dla pozostałych funkcji – w zależności od potrzeb;
 - dla pojazdów zaopatrzonych w kartę parkingową w ilości zgodnej z przepisami odrębnymi.
- Wprowadza się zasadę ochrony przyrodniczej struktury zespołów zieleni wysokiej i średniej wzdłuż cieków wodnych, stanowiących lub mogących stanowić system węzłów i ciągów ekologicznych, ostoi dla zwierząt i roślin, a także ekosystemów mających istotny wpływ na klimat zamieszkiwania i przewietrzanie.

2.1.2. Nowe tereny inwestycyjne (potencjalna oferta inwestycyjna w zakresie różnych funkcji)

W nowych, większych terenach inwestycyjnych występować może zabudowa:

- o wiodącej funkcji mieszkaniowej lub/i mieszkaniowo-usługowej
- o wiodącej funkcji usługowej, usług publicznych, usługowo-produkcyjnej, składowej i aktywności gospodarczej,

- specjalistycznych obiektów i urządzeń, w szczególności terenów rekreacji i wypoczynku.

2.2. Strefa 2 – Rolna

Strefa obejmuje tereny rolne (pola, łąki, pastwiska, wody etc.) tereny istniejącego, zainwestowania wiejskiego i rolniczego, służącemu produkcji rolnej oraz tereny istniejącej zabudowy o charakterze zagrodowym, nie wskazanej jako strefa zurbanizowana.

Określa się następujące kierunki dotyczące zagospodarowania terenów w strefie rolnej:

- Dopuszcza się możliwość lokalizacji zagrodowej, tj. obiektów i urządzeń związanych z istniejącymi lub nowo powstającymi gospodarstwami rolnymi, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- Dopuszcza się uzupełnianie wyposażenia istniejącej zabudowy w zakresie infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem lokalnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz ogrzewania, z warunkiem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska paliwa grzewcze,
- Dopuszcza się osłanianie istniejącej zabudowy, zwłaszcza dysharmonijnej w krajobrazie, pasami lub grupami zadrzewień i zakrzewień,
- Dopuszcza się możliwość przeznaczania gruntów rolnych pod zalesienie, zgodnie z przepisami odrębnymi. Rekomenduje się zalesianie użytków klasy V i VI.,
- Dopuszcza się możliwość lokalizacji napowietrznych i podziemnych sieci i urządzeń infrastruktury technicznej oraz dróg, parkingów zgodnie z przepisami szczególnymi i nie kolidujących z funkcją dominującą,
- Zaleca się realizację terenów spacerowych i wycieczkowych po istniejących szlakach – drogach polnych, miedzach,
- Dopuszcza się możliwość lokalizacji obiektów małej architektury, urządzeń rekreacyjno sportowych takich jak: ścieżki piesze, ścieżki zdrowia, ścieżki rowerowe, boiska, punkty widokowe, miejsca odpoczynku itp.,
- Dla stref ochronnych czynnych i zlikwidowanych odwiertów i stref kontrolowanych gazociągów wprowadza się ograniczenia w zabudowie, zgodnie z przepisami odrębnymi,
- W strefie rolnej dopuszcza się lokalizację elektrowni fotowoltaicznych na mocy wydanych decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu,

z zachowaniem odpowiednich wskaźników i współczynników zabudowy i powierzchni biologicznie aktywnej,

- Wprowadza się zasadę ochrony przyrodniczej struktury zespołów zieleni wysokiej i średniej oraz cieków wodnych, stanowiących lub mogących stanowić system węzłów i ciągów ekologicznych, ostoi dla zwierząt i roślin, a także ekosystemów mających istotny wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów oraz na klimat zamieszkiwania i przewietrzanie.

2.3. Strefa 3 – Terenów otwartych, lasów i wód powierzchniowych

Strefa obejmuje tereny istniejących lasów i zalesień oraz zadrzewień. Dominującą funkcją użytkowania terenów jest gospodarka leśna z możliwością lokalizacji obiektów i urządzeń z nią związanych, z wyjątkiem baz transportowych i zakładów przetwórczych.

W strefie terenów otwartych, lasów i wód powierzchniowych:

- wprowadza się zasadę ochrony przyrodniczej struktury zieleni wysokiej, średniej i niskiej, cieków wodnych, w tym wszystkich terenów stanowiących lub mogących stanowić system węzłów i ciągów ekologicznych, ostoi dla zwierząt i roślin, a także ekosystemów mających istotny wpływ na funkcjonowanie przyrody i odtwarzanie jej zasobów i mających istotny wpływ na klimat zamieszkiwania i przewietrzanie;
- dopuszcza się możliwość lokalizacji obiektów małej architektury, urządzeń rekreacyjno-sportowych takich jak: ścieżki piesze, ścieżki zdrowia, ścieżki rowerowe, boiska, punkty widokowe, miejsca odpoczynku itp., z zachowaniem przepisów odrębnych;
- dopuszcza się możliwość lokalizacji napowietrznych i podziemnych sieci oraz urządzeń infrastruktury technicznej (w tym także zbiorników wodnych, ujęć i studni), a także dróg, zatok, parkingów, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dopuszcza się możliwość lokalizacji elementów międzynarodowej drogi wodnej E40 i E70, w celu podniesienie klasy jej żeglowności, zgodnie z przepisami odrębnymi;
- dopuszcza się możliwość alternatywnego przeznaczania łąk pod zalesienie, przy zalesianiu obowiązują przepisy odrębne w tym plany ochrony przyrody dla obszarów łąk – o ile takie zostały ustanowione;
- lokalizacja obiektów na terenie lasów – zgodnie z przepisami odrębnymi dotyczącymi lasów;

- wymaga się stosowanie wyłącznie biologicznej obudowy cieków wodnych, a w przypadku konieczności ich regulacji – unikanie skracania przebiegu koryt, zabezpieczanie ich przed erozją przez zabudowę roślinną;
- wyklucza się wykorzystywanie terenów dla funkcji osadniczej, w tym również związanej z działalnością rolniczą; w obiektach istniejących – uzupełnianie wyposażenia w zakresie infrastruktury technicznej, z dopuszczeniem lokalnych rozwiązań w zakresie zaopatrzenia w wodę, odprowadzania i oczyszczania ścieków oraz ogrzewania, z warunkiem przechodzenia na nieuciążliwe dla środowiska paliwa grzewcze.

Jednocześnie, mając na względzie wyżej wymienione kierunki i wskaźniki dotyczące zagospodarowania dla uzupełnień istniejącej zabudowy, zgodne z obowiązującym Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego, które zostało przyjęte Uchwałą Nr XXVII/191/21 Rady Gminy Subkowy z dnia 7 września 2021 r., oraz planowaną regulację polityki przestrzennej poprzez opracowanie przez gminę planu ogólnego gminy Subkowy, należy zauważyć, iż wzmocnienie roli planowania przestrzennego w realizacji polityki rozwoju jest niezwykle ważne.

Dlatego też gmina Subkowy kierując się chęcią zwiększenia dostępności zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej dla ludności napływowej w takich miejscowościach jak np. Subkowy, Brzuśce, Narkowy i Wielgłowy planuje ukierunkować swoje działania na zwiększenie przestrzeni dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej oraz wielorodzinnej.

Poza uwarunkowaniami o znaczeniu lokalnym i wynikających z nich kierunków zagospodarowania, kształtowanie polityki przestrzennej opiera się również na rekomendacjach zawartych w Planie zagospodarowania przestrzennego województwa pomorskiego 2030 (PZPW). W ramach zapisów zawartych w Planie, Gmina Subkowy włączona została do Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot (OM). W ramach PZPW opracowano także Plan zagospodarowania przestrzennego OM, w którym wyznaczono następujące trzy cele strategiczne: Wysoka jakość przestrzeni zamieszkania i pracy, Konkurencyjna oraz wielofunkcyjna przestrzeń gospodarcza i bezpieczeństwo oraz Zachowane zasoby i walory środowiska. Podstawowymi zasadami polityki przestrzennego zagospodarowania OM są natomiast:

- 1) zasada zintegrowanego podejścia – oznacza powiązanie kierunków rozwoju przestrzennego z metropolitalnym planowaniem strategicznym, w tym w szczególności z działaniami podejmowanymi w ramach realizacji Strategii Obszaru Metropolitalnego Gdańsk–Gdynia–Sopot do roku 2030;
- 2) zasada ciągłości osnowy ekologicznej – polegająca na:

- a) dążeniu do zapewnienia ciągłości przestrzennej i funkcjonalnej miejskich terenów zielonych oraz ich powiązań ekologicznych z otoczeniem (obszary nadmorskie, tereny leśne i obszary wiejskie), jako podstawy trwałości zasobów biotycznych środowiska i ich różnorodności,
 - b) zachowywaniu aktywnych biologicznie terenów wewnątrzmijskich, jako podstawy poprawy ekologicznych warunków życia,
 - c) zwiększaniu udziału powierzchni aktywnych biologicznie w strukturze zagospodarowania terenów i zachowaniu ich walorów krajobrazowych, jako elementów istotnych dla podnoszenia wartości przestrzeni metropolii i kształtujących wysoką jakość życia i wypoczynku jej mieszkańców;
- 3) zasada kształtowania tożsamości poszczególnych struktur – polegająca na:
- a) identyfikacji elementów tożsamości obszaru, ze szczególnym uwzględnieniem elementów wybrzeża,
 - b) integracji funkcjonalno-przestrzennej i kompozycyjnej otwartych przestrzeni publicznych strefy nadmorskiej z terenami zieleni strefy krawędziowej wysoczyzny,
 - c) odtwarzaniu i ochronie zieleni o wartościach kulturowych (parki, aleje, szpalery, zespoły krajobrazowe);
- 4) zasada bilansowania potrzeb społeczno-gospodarczych – oznacza przeznaczenie zasobu nowych terenów pod funkcje mieszkaniowe i gospodarcze wyłącznie na podstawie realnych przesłanek demograficznych i ekonomicznych;
- 5) zasada równoległej realizacji celów publicznych i prywatnych – oznacza uwarunkowanie uruchamiania nowych terenów pod inwestycje komercyjne finansowymi i technicznymi możliwościami wyposażenia ich w niezbędną infrastrukturę społeczną i komunalną, z uwzględnieniem potencjału partnerstwa publiczno-prywatnego;
- 6) zasada łączenia funkcji komplementarnych – polegająca na racjonalizacji gospodarki zasobami materialnymi i energią oraz redukcji potrzeb transportowych, realizowana poprzez politykę lokalizacyjną, umożliwiającą uzupełnianie się technologii produkcyjnych (w tym komunalnych) oraz sposobów wykorzystania terenu (m.in. wykorzystanie nadwyżek energii w postaci ciepła odpadowego procesów produkcyjnych, wtórne obiegi wody, wykorzystanie odpadów poprodukcyjnych jako surowca w innych procesach produkcyjnych, skojarzone technologie).

W obowiązującej Strategii Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 zidentyfikowano następujące obszary składające się na strukturę funkcjonalno-przestrzenną województwa:

- Miejskie Obszary Funkcjonalne: MOF Ośrodka Wojewódzkiego; MOF Słupsk-Ustka; MOF Bytowa; MOF Malbork-Sztum; MOF Kwidzyna; MOF Kościerzyny; MOF Lęborka; MOF Starogardu Gdańskiego; MOF Chojnice-Człuchów;
- Obszary Funkcjonalne: Światowy Rezerwat Biosfery „Bory Tucholskie”; Wschodnie Powiśle; Żuławy; Strefa Przybrzeżna; Środkowe Pomorze.

Ponadto, dokonano hierarchizacji policentrycznej sieci ośrodków osadniczych, w tym ich obszarów funkcjonalnych (miejskich wraz z obszarami wiejskimi w strefach bezpośredniego oddziaływania miast), wskazano ponadregionalne pasma rozwojowe związane w szczególności z przebiegiem Sieci Transeuropejskich oraz zidentyfikowano tzw. strefy wielofunkcyjne województwa.

Gmina Subkowy została zakwalifikowana do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wojewódzkiego. Wskazuje się tutaj następujące kluczowe interwencje:

- adaptacja do zmian klimatu oraz wzrost odporności na negatywne skutki zmian klimatu, w szczególności: zabezpieczenie przed powodzią i suszą, w tym ochrona terenów naturalnej retencji wodnej, zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych oraz rozwój błękitno zielonej infrastruktury,
- ochrona i poprawa stanu zasobów przyrodniczo-krajobrazowych oraz różnorodności biologicznej, a także rozwój terenów zieleni,
- zapobieganie powstawaniu odpadów, ponowne użycie oraz maksymalizacja skali recyklingu odpadów,
- zagospodarowanie odpadów medycznych i weterynaryjnych, a także innych niebezpiecznych,
- zapewnienie wody pitnej dobrej jakości oraz rozwój i unowocześnianie gospodarki ściekowej i osadowej w sektorze komunalnym,
- doskonalenie narzędzi monitorowania stanu środowiska, zagrożeń naturalnych i szybkiego alarmowania,
- rozwój OZE, m.in. poprzez wzmocnienie energetyki obywatelskiej, w tym w połączeniu z likwidacją źródeł tzw. niskiej emisji, a także tworzenie wysp energetycznych, klastrów energii oraz spółdzielni energetycznych,
- poprawa jakości powietrza, w tym eliminacja smogu poprzez rozwój gospodarki niskoemisyjnej w sektorze publicznym, mieszkalnictwie i energetyce,
- kształtowanie współodpowiedzialności mieszkańców za ich stan zdrowia,
- intensyfikacja działań profilaktycznych w zakresie chorób cywilizacyjnych i innych chorób znanymi epidemiologicznie, w tym z wykorzystaniem potencjału pracodawców oraz NGO,
- rozwój usług e-zdrowia, w tym telemedycyny,
- dostosowanie zasobów organizacyjnych ochrony zdrowia i ich funkcji do rzeczywistych potrzeb (kadry, usługi, infrastruktura, sprzęt medyczny),

- deinstytucjonalizacja usług zdrowotnych, zwłaszcza w psychiatrii i opiece długoterminowej,
- upowszechnianie opieki koordynowanej i środowiskowej oraz współdziałania opieki zdrowotnej z systemem usług społecznych,
- rozbudowa szerokopasmowej infrastruktury dostępowej (ostatniej mili),
- poprawa dostępności i jakości oferty edukacji przedszkolnej,
- rozwój edukacji regionalnej i etnicznej,
- skuteczna i trwała integracja imigrantów, w tym poprzez działania z obszaru edukacji, kultury, zdrowia i pomocy społecznej,
- zachowanie i upowszechnienie dziedzictwa kulturowego materialnego i niematerialnego,
- rozwój infrastruktury (instytucji) kultury, e-kultury oraz oferty uwzględniającej zagadnienia różnorodności kulturowej i dialogu obywatelskiego,
- realizacja kompleksowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych,
- rozwój infrastruktury transportu zbiorowego (liniowej i węzłowej),
- tabor niskoemisyjny, w tym zeroemisyjny,
- taryfowa, biletowa i organizacyjna integracja transportu publicznego,
- moderowanie popytu w indywidualnym transporcie samochodowym,
- rozwój współdzielonych środków transportu,
- kompleksowa oferta wsparcia sfery B+R oraz komercjalizacji rozwiązań B+R,
- kompleksowa oferta wsparcia dla inwestorów (nowych i obecnych w regionie),
- rozwój kształcenia ustawicznego dostosowanego do potrzeb regionalnej gospodarki (w szczególności ISP oraz branż kluczowych dla gospodarki regionu),
- poprawa dostępności i jakości oferty zorganizowanych form opieki nad dziećmi do lat 3,
- poprawa jakości, kompleksowości i dostępności oferty czasu wolnego, w tym turystycznej, sportowej i kulturalnej dla mieszkańców i turystów,
- zapewnienie efektywnego multimodalnego dostępu do portów w Gdańsku i w Gdyni oraz do kluczowych centrów logistycznych w regionie.

Ryc. 9. Miejskie obszary funkcjonalne w województwie pomorskim.

Źródło: Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

Obszar Metropolitalny tworzy 61 członków (gminy i powiaty), którzy na potrzeby opracowania modelu funkcjonalno-przestrzennego zostali podzieleni na pięć grup ze względu na rangę i rolę w metropolii.

Według Strategii Ponadlokalnej dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot Gmina Subkowy zalicza się do gmin w strefie pozamiejskiej A - gdzie zmiany liczby ludności i rozwój przestrzenny mają mniejszą intensywność niż w strefach podmiejskich.

Wytyczne dla gmin położonych w części południowo-zachodniej metropolii (gminy Liniewo, Trąbki Wielkie, Skarszewy, Tczew (gmina wiejska), Subkowy, Pelplin, Morzeszczyn i Gniew): polityka przestrzenna jest związana z równoważeniem potrzeb związanych z rozwojem terenów mieszkaniowych, zachowaniem charakteru rolnego a ochroną krajobrazu i ciągów ekologicznych. Celem działań będzie także wzmocnienie powiązań z lokalnymi centrami, w tym węzłami transportowymi (Tczew, Skarszewy, Pelplin, Gniew), co pozwoli na wzmocnienie dostępu do usług dla mieszkańców tych gmin. Gminy będą także wykorzystywać atuty wynikające z walorów dziedzictwa kulturowego (Bazylika Katedralna w Pelplinie, zamek w Gniewie) dla rozwoju turystyki.

Ze względu na różny dostęp do infrastruktury transportowej gminy pozamiejskie zostały podzielone na dwie kategorie:

- gminy pozamiejskie A (Kartuzy – obszar wiejski, Lichnowy, Łęczyce, Miłoradz, Pszczółki, Somonino, Stężycza, **Subkowy**, Pelplin – obszar wiejski, czyli gminy Pojezierza Kaszubskiego i Żuław),
- gminy pozamiejskie B (Gniew, Nowy Dwór Gdański, Nowy Staw, Sierakowice, Skarszewy oraz gminy: Cedry Wielkie, Chmielno, Gniewino, Linia, Liniewo, Ostaszewo, Przywidz, Suchy Dąb, Sulęcyno oraz Trąbki Wielkie – obszar Pojezierza Kaszubskiego).

Gminy A posiadają dostęp do transportu szynowego. Polityka planistyczna gmin powinna być zorientowana na poprawę dostępności do lokalnych centrów i usług w oparciu o transport zbiorowy. W Gminach typu A należy zatem dążyć po poprawy infrastruktury przystankowej oraz do zwiększania możliwości bezpiecznego dostępu bądź dowozów do tej infrastruktury.

Analiza powyższych dokumentów, a także diagnoza sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej oraz cele i kierunki działań przedstawione w niniejszej Strategii, pozwoliły na określenie ustaleń i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Subkowy, które przedstawia poniższa tabela.

Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Subkowy

Zasady ochrony środowiska i jego zasobów, w tym ochrony powietrza, przyrody i krajobrazu
<ul style="list-style-type: none">• zachowanie terenów o dużych wartościach przyrodniczych i krajobrazowych,• ochrona terenów objętych ochroną prawną oraz innych obszarów cennych przyrodniczo, w tym terenów otwartych,• zachowanie i przywracanie układu lokalnych korytarzy ekologicznych oraz ochrona przed ich defragmentacją,• wbudowanie terenów rolnych i leśnych w obrębie korytarzy ekologicznych w ogólnodostępny system terenów otwartych i zieleni publicznej, powiązanie ich zielonymi ciągami pieszymi i rowerowymi łączącymi poszczególne miejscowości Gminy,• utrzymanie różnorodności biologicznej,• przeciwdziałanie rozlewaniu się zabudowy,• wsparcie rozwoju błękitno-zielonej infrastruktury, w szczególności poprzez ustalanie racjonalnych wskaźników w zakresie powierzchni biologicznie czynnej w

dokumentach planistycznych, zapewnienie i egzekwowanie odpowiedniej retencji oraz wykorzystanie istniejącej przestrzeni i obiektów do jej rozwoju,

- tworzenie nowych oraz powiększenie już istniejących obszarów zielonych blisko obszarów mieszkaniowych (parki i skwery „kieszonkowe”),
- dążenie do realizacji zieleni izolacyjnej wzdłuż ciągów komunikacyjnych oraz istniejących i projektowanych zespołów zabudowy,
- ochrona cieków wodnych, m.in. poprzez zakaz lub ograniczenie zabudowy w pobliżu zbiorników i cieków wodnych,
- ochrona wód powierzchniowych przed zanieczyszczeniami pochodzenia komunikacyjnego i bytowego poprzez kontrole stanu technicznego instalacji kanalizacji sanitarnej i burzowej, konserwacje urządzeń do separacji substancji ropopochodnych i osadników piaskowych, itp.
- wykorzystanie głównych zbiorników wodnych do funkcji związanych z turystyką, rekreacją oraz sportem, z zachowaniem poszanowania środowiska przyrodniczego,
- wykorzystanie obszarów zielonych do celów turystycznych i rekreacyjnych poprzez budowę ścieżek rowerowych i szlaków turystycznych, budowę i utrzymanie infrastruktury rekreacyjnej,
- ochrona terenów rekreacyjnych i wypoczynku, lasów i terenów zielonych przed zabudową związaną z uciążliwą działalnością gospodarczą (zakłady przemysłowe, magazynowe i usługowe),
- nadanie funkcji edukacyjnej nowym i istniejącym obszarom zielonym oraz elementom zielono-błękitnej infrastruktury,
- ochrona powietrza i zapobieganie przekraczaniu poziomów dopuszczalnych stężeń substancji szkodliwych w powietrzu poprzez działania termomodernizacyjne, wprowadzanie do celów grzewczych urządzeń o wysokiej sprawności energetycznej, rozwój zielonej energii i ograniczanie niskiej emisji wynikającej z ruchu samochodowego,
- rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym.

Zasady ochrony dziedzictwa kulturowego i zabytków oraz dóbr kultury współczesnej

- kształtowanie struktury przestrzennej uwypuklające i wzmacniające znaczenie istniejących obiektów o ważnych funkcjach lokalnych i ponadlokalnych,
- ochrona elementów dziedzictwa kulturowego, w szczególności wartościowych układów urbanistycznych i ruralistycznych, zadrzewień przydrożnych i śródpolnych

oraz obiektów zabytkowych,

- ochrona różnorodności i wielokulturowości dziedzictwa kulturowego regionu i dóbr kultury współczesnej,
- przystosowanie zachowanych założeń i obiektów, które utraciły swoje pierwotne funkcje, do nowych, współczesnych potrzeb, z uwzględnieniem wymogów w zakresie ich dostępności dla osób ze specjalnymi potrzebami oraz – w miarę możliwości – wykorzystujących rozwiązania w zakresie efektywności energetycznej oraz rozwiązania w zakresie adaptacji do zmian klimatu (zatrzymanie wód opadowych, przepuszczalność terenu, ogrody deszczowe i inne),
- restauracja i modernizacja techniczna obiektów zabytkowych zgodnie z wytycznymi konserwatora zabytków z dostosowaniem współczesnej funkcji do wartości zabytkowej obiektów, służącej jednocześnie rozwojowi gospodarczemu i włączeniu społecznemu,
- podporządkowanie nowej zabudowy historycznej kompozycji przestrzennej,
- podnoszenie walorów użytkowych oraz komercjalizacja funkcji turystycznej, z wykorzystaniem zasobu historycznego jako istotnego komponentu,
- ochrona gminnych tradycji związanych z jej rolniczą funkcją.

Kierunki zmian w strukturze zagospodarowania terenów, w tym określenia szczególnych potrzeb w zakresie nowej zabudowy mieszkaniowej

- utrzymanie i kontynuacja istniejącej struktury przestrzennej i form zabudowy, z możliwością jej uzupełnienia,
- kształtowanie czytelnej, zwartej struktury przestrzennej i dopełnianie układów urbanistycznych,
- utrzymanie dominującej formy zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej realizowanej indywidualnie i w zorganizowanych zespołach mieszkaniowych, ze szczególnym uwzględnieniem kontroli nad charakterem zabudowy, jej intensywnością oraz rozdrobnieniem podziałów ewidencyjnych,
- wyznaczanie zróżnicowanych standardów zabudowy dla terenów zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w dostosowaniu do charakteru miejsca – z uwzględnieniem potrzeby zapewnienia dostępności do usług społecznych (przedszkola, szkoły, place zabaw, zieleń publiczna, usługi sportu, rekreacji i turystyki),
- kształtowanie nowych obszarów zabudowy mieszkaniowej w oparciu o układ komunikacyjny o parametrach dostosowanych do intensywności zabudowy i

zapewniający przepustowość w skali lokalnej i ponadlokalnej,

- zachowanie, ochrona przed zainwestowaniem i wykorzystanie zasobów w postaci gleb wysokiej jakości i przydatności rolniczej,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi oraz otuliną biologiczną cieków wodnych,
- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- przeciwdziałanie konfliktom przestrzennym poprzez zachowanie równowagi pomiędzy dostępnością usług, lokalizacji terenów działalności gospodarczej i terenów produkcyjnych a uciążliwością ich oddziaływania na tereny sąsiednie,
- nawiązanie gabarytami, powierzchnią zabudowy i stylem architektonicznym nowych i przebudowywanych obiektów do istniejącej zabudowy występującej na danym obszarze, w szczególności w obszarze zabytkowej zabudowy,
- planowanie zabudowy wielorodzinnej w sposób ekstensywny, z zachowaniem dużej przestrzeni dla zieleni, retencji wodnej oraz miejsc postojowych dla pojazdów i zaplecza społecznego,
- podnoszenie dostępności terenów i obiektów usługowych dla osób ze szczególnymi potrzebami,
- wsparcie dla rozwoju odnawialnych źródeł energii,
- przyjęcie rozwiązań wynikających z przepisów prawa wodnego oraz ograniczenie rozwoju nowej zabudowy na terenach zagrożonych ryzykiem powodziowym.

Zasady lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem handlu wielkopowierzchniowego rozumie się handel realizowany w obiekcie handlowym o powierzchni sprzedaży powyżej 2000 m². Jego lokalizacja jest regulowana w planie ogólnym poprzez wskazanie strefy handlu wielkopowierzchniowego oraz konieczność sporządzenia miejscowego planu zagospodarowania przestrzennego w przypadku potrzeby realizacji tego obiektu. Plan

miejscowy sporządza się wtedy dla terenu położonego na obszarze obejmującym co najmniej obszar, na którym powinny nastąpić zmiany w strukturze funkcjonalno-przestrzennej w wyniku realizacji tego obiektu.

Na obszarze Gminy Subkowy nie planuje się lokalizacji obiektów handlu wielkopowierzchniowego w rozumieniu ustawy z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym. Z tego względu nie ustala się zasad i rekomendacji w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w zakresie ich lokalizacji.

Zasady lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego

Zgodnie z ustawą z dnia 27 marca 2003 r. o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym, pod pojęciem inwestycji celu publicznego należy rozumieć działania o znaczeniu lokalnym (gminnym) i ponadlokalnym (powiatowym, wojewódzkim i krajowym), a także krajowym (obejmującym również inwestycje międzynarodowe i ponadregionalne), oraz metropolitalnym (obejmującym obszar metropolitalny) bez względu na status podmiotu podejmującego te działania oraz źródła ich finansowania, stanowiące realizację celów, o których mowa w art. 6 ustawy z dnia 21 sierpnia 1997 r. o gospodarce nieruchomościami, m.in.:

- wydzielanie gruntów pod drogi publiczne, drogi rowerowe i drogi wodne, budowa, utrzymywanie oraz wykonywanie robót budowlanych tych dróg, obiektów i urządzeń transportu publicznego, a także łączności publicznej i sygnalizacji,
- budowa i utrzymywanie publicznych urządzeń służących do zaopatrzenia ludności w wodę, gromadzenia, przesyłania, oczyszczania i odprowadzania ścieków oraz odzysku i unieszkodliwiania odpadów, w tym ich składowania lub ich wykorzystania w instalacji odnawialnego źródła energii wytwarzającej biogaz w rozumieniu art. 2 pkt 1 ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii,
- budowa oraz utrzymywanie obiektów i urządzeń służących ochronie środowiska, zbiorników i innych urządzeń wodnych służących zaopatrzeniu w wodę, regulacji przepływów i ochronie przed powodzią, a także regulacja i utrzymywanie wód oraz urządzeń melioracji wodnych, będących własnością Skarbu Państwa lub jednostek samorządu terytorialnego,
- budowa, utrzymywanie obiektów oraz urządzeń niezbędnych na potrzeby obronności państwa, a także ustanowienie strefy ochronnej terenu zamkniętego, w tym wynikające z umów lub porozumień międzynarodowych, a także na potrzeby ochrony granicy państwowej lub zapewnienia bezpieczeństwa publicznego, w tym budowa i utrzymywanie aresztów śledczych, zakładów karnych oraz zakładów dla nieletnich,

- poszukiwanie, rozpoznawanie, wydobywanie złóż kopalin objętych własnością górnictwem,
- zakładanie i utrzymywanie cmentarzy,
- ustanawianie i ochrona miejsc pamięci narodowej,
- ochrona zagrożonych wyginięciem gatunków roślin i zwierząt lub siedlisk przyrody,
- wydzielanie gruntów pod publicznie dostępne przestrzenie i obiekty: ciągi piesze, place, parki, promenady lub bulwary, a także ich urządzenie, w tym budowa lub przebudowa.

W przypadku lokalizacji kluczowych inwestycji celu publicznego na terenie Gminy przyjmuje się w szczególności:

- ograniczenie negatywnego wpływu kluczowych inwestycji celu publicznego na zabudowę mieszkaniową, środowisko i krajobraz,
- lokalizowanie kluczowych inwestycji celu publicznego poza obszarami chronionymi, glebami wysokiej przydatności rolniczej i terenami leśnymi,
- uwzględnienie planowanych inwestycji ponadlokalnych (regionalnych, krajowych) w polityce przestrzennej Gminy,
- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- wykorzystanie istniejącej infrastruktury do realizacji inwestycji celu publicznego.

Kierunki rozwoju systemów komunikacji, infrastruktury technicznej i społecznej

W zakresie transportu i komunikacji:

- zapewnienie dobrej dostępności komunikacyjnej poprzez rozwój układu drogowego, komunikacji zbiorowej, infrastruktury pieszo-rowerowej, węzłów komunikacyjnych,
- dążenie do ograniczenia ruchu indywidualnych pojazdów samochodowych, szczególnie na obszarach o dużych walorach przyrodniczych i dużej wrażliwości środowiska na czynniki antropopresyjne,
- wyznaczanie w dokumentach planistycznych dróg o szerokości zapewniającej możliwość wykonania wszystkich niezbędnych do prawidłowego wykorzystania drogi elementów, jak chodniki, parkingi, ciągi rowerowe,
- budowa ścieżek rowerowych poprawiających dostępność i obsługę komunikacyjną

sołectw poprzez stworzenie ciągłego systemu komunikacji rowerowej, z uwzględnieniem przebiegającej przez Gminę trasy Eurovelo 4,

W zakresie infrastruktury technicznej i społecznej:

- kreowanie połączeń pomiędzy zabudową mieszkaniową a infrastrukturą społeczną oraz dążenie do poprawy dostępności infrastruktury społecznej i technicznej,
- dalszy rozwój systemów infrastruktury technicznej, w tym wodno-kanalizacyjnej, będącej podstawą do lokalizacji zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z działalnością gospodarczą,
- wyposażenie terenów w sprawny system odprowadzania i utylizacji ścieków, niezbędny przy wysokim stopniu zwodociągowania,
- utrzymywanie i poprawa jakości usług o charakterze publicznym (szkoły, przedszkola, instytucje kultury, obiekty sportowe), w tym bazy infrastrukturalnej oraz rozwój systemu opieki nad osobami ze szczególnymi potrzebami,
- kształtowanie centralnych przestrzeni publicznych w poszczególnych wsiach umożliwiających aktywność społeczną, budowę oraz umacnianie więzi społecznych i budowanie lokalnej tożsamości,
- rozwój błękitno-zielonej infrastruktury oraz zapewnienie odpowiedniej retencji (powierzchnia biologicznie czynna, budowa zbiorników na deszczówkę z terenów utwardzonych w celu wtórnego wykorzystania),
- tworzenie warunków dla lokalizacji instalacji urządzeń wykorzystujących odnawialne źródła energii na poziomie aktów planistycznych (plan ogólny, miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego).

Zasady lokalizacji urządzeń wytwarzających energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW

Urządzenia wytwarzające energię o mocy zainstalowanej przekraczającej 500 kW powinny być lokalizowane na gruntach klasy IV lub V i nie mogą wpływać na poszerzenie obszaru stref ochronnych, które związane są z ograniczeniami w zabudowie, zagospodarowaniu oraz użytkowaniu terenu poza granicami wyznaczonego obszaru. W przypadku lokalizacji takich urządzeń wyznacza się następujące zasady:

- stosowanie rozwiązań eliminujących lub ograniczających oddziaływanie planowanych inwestycji poza granice przekształcanego lub zagospodarowywanego terenu,
- lokalizowanie ośrodków produkcyjnych i infrastruktury technicznej (w tym odnawialnych źródeł energii) na terenach ściśle określonych, z uwzględnieniem

istniejących form ochrony przyrody oraz z zachowaniem bezpiecznej strefy ochronnej od zabudowy mieszkaniowej oraz związanej z wielogodzinnym pobytom dzieci i młodzieży,

- dbałość o relacje funkcjonalno-przestrzenne z terenami sąsiednimi,
- podejmowanie działań powstrzymujących znaczne przeobrażenie krajobrazu kulturowego,
- w granicach stref ochronnych dla elektrowni fotowoltaicznych wszelkie przedsięwzięcia nie mogą przekraczać standardów jakości środowiska,
- wyłącza się obszary chronionego krajobrazu z lokalizowania elektrowni wiatrowych o mocy większej niż moc mikroinstalacji w rozumieniu przepisów Ustawy z dnia 20 lutego 2015 r. o odnawialnych źródłach energii.

Zasady lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko

Do przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko zalicza się te przedsięwzięcia, które zostały określone w Rozporządzeniu Rady Ministrów z dnia 10 września 2019 r. w sprawie przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko, w podziale na przedsięwzięcia mogące zawsze znacząco oddziaływać na środowisko oraz te mogące potencjalnie znacząco oddziaływać na środowisko.

W przypadku lokalizacji przedsięwzięć mogących znacząco oddziaływać na środowisko na terenie Gminy należy uwzględnić:

- lokalizację w miejscach, które nie naruszają funkcjonowania korytarzy ekologicznych, obszarów chronionych oraz nie przyczyniają się do niszczenia siedlisk gatunków występujących w Gminie,
- rozmieszczenie form ochrony przyrody, ograniczenia wynikające z uchwał je powołujących, planów ochrony tych obszarów oraz aktów prawa miejscowego,
- realizację działań mających na celu zapobieganie, ograniczanie lub kompensację przyrodniczą możliwych negatywnych oddziaływań na środowisko
- przeprowadzenie indywidualnej procedury badania wpływu przedsięwzięcia na środowisko w ramach oceny oddziaływania na środowisko na podstawie ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko.

Zasady kształtowania rolniczej i leśnej przestrzeni produkcyjnej

- kontynuacja rolniczego sposobu użytkowania terenów, szczególnie w obrębie

zwartych kompleksów gleb o wysokiej jakości i przydatności rolniczej,

- przeciwdziałanie rozpraszaniu zabudowy w celu ochrony kompleksów rolnych i leśnych,
- zachowanie korytarzy ekologicznych oraz siedlisk gatunków chronionych i zagrożonych,
- kształtowanie prawidłowych relacji pomiędzy zabudową związaną z produkcją rolną a zabudową mieszkaniową na wsiach,
- utrzymanie zwartych kompleksów użytków rolnych i zielonych z zadrzewieniami śródpolnymi,
- zalesianie gruntów najłabszych, nieużytków i gruntów rolniczo nieprzydatnych,
- prowadzenie racjonalnej gospodarki rolnej, poprzez właściwy dobór upraw dostosowanych do warunków środowiskowych, wykorzystanie potencjału produkcyjnego trwałych użytków zielonych dla produkcji zwierzęcej, racjonalne stosowanie nawożenia i środków ochrony roślin,
- zwiększanie opłacalności produkcji rolnej, poprzez polepszanie struktury gospodarstw rolnych, wprowadzanie nowych technologii i innowacji, inwestycje we wzrost produktywności, rozwijanie współpracy rolników między sobą i branżą przetwórstwa, rozwój rynków lokalnych i targowisk,
- dopuszcza się przekształcenie profilu istniejących gospodarstw rolnych na agroturystyczny, zgodnie ze wskazanymi kierunkami rozwojowymi sektora turystyki w Gminie.

Zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na obszarach zdegradowanych i obszarach rewitalizacji oraz obszarach wymagających przekształceń, rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji

Gmina Subkowy nie posiada obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji w myśl ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. Na terenie Gminy nie występują również obszary wymagające rehabilitacji, rekultywacji lub remediacji.

W obszarze gminy Subkowy wyróżniono dwie grupy obszarów przewidywanych do przekształceń, są to:

- Obszary humanizacji zabudowy blokowej, do których zalicza się następujące zespoły zabudowy blokowej we wsiach Radostowo, Mały Garc i Gorzędziej; celem działań jest poprawa warunków życia mieszkańców, podniesienie atrakcyjności przestrzeni poprzez poprawę estetyki obiektów i standardu technicznego oraz

uporządkowanie otoczenia (o charakterze przestrzeni publicznych)

- Obszary przekształceń funkcjonalno-przestrzennych terenów nieużytkowanych lub użytkowanych ekstensywnie, do których zalicza się obszary dawnych baz rolniczych we wsiach Wielgłowy i Wielka Stońca; celem działań jest zmiana funkcji obszarów – dopuszczanie również pozarolniczego wykorzystania, wykorzystanie istniejących obiektów do nowych funkcji i działalności.

Główne zasady kształtowania zagospodarowania przestrzennego na wskazanych terenach powinny uwzględniać:

W zakresie obszarów wymagających przekształceń:

- ograniczenie rozpraszania zabudowy,
- kształtowanie czytelnej i zwartej struktury przestrzennej,
- zwiększenie dostępności do terenów zieleni,
- określenie racjonalnych powiązań układu komunikacyjnego z układem zewnętrznym.

4. Spójność kierunków rozwoju Gminy z kierunkami wynikającymi ze strategii rozwoju województwa. Obszary strategicznej interwencji określone w strategii rozwoju województwa wraz z zakresem planowanych działań

Cele strategiczne oraz cele operacyjne ujęte w niniejszej strategii odnoszą się do zidentyfikowanych problemów mieszkańców na obszarze Gminy Subkowy, są również spójne z dokumentami strategicznymi wyższego rzędu o randze krajowej i wojewódzkiej. Wobec tego komplementarność celów wyznaczonych w strategii z innymi działaniami oraz priorytetami wpływa na skuteczność i efektywność realizacji dokumentu.

Strategia Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030 stanowi punkt odniesienia dla pozostałych regionalnych i lokalnych dokumentów strategicznych i wykonawczych w województwie, w tym dla Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034. W Strategii Rozwoju Województwa przyjęto cel główny określony jako „*Inteligentne gospodarowanie potencjałami regionu dla osiągnięcia zrównoważonego rozwoju, spójności społecznej i przestrzennej oraz wysokiej jakości życia mieszkańców*” oraz cele strategiczne.

Ze względu na swoje położenie, Gmina Subkowy zaklasyfikowana została do Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Wojewódzkiego. Dla wskazanego Obszaru opracowana została Strategia Ponadlokalna dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Poniższa tabela przedstawia spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 ze Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030.

Strategią Rozwoju Województwa Pomorskiego 2030	Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034
<p>1. TRWAŁE BEZPIECZEŃSTWO</p> <p>1.1 Bezpieczeństwo środowiskowe</p> <p>1.2 Bezpieczeństwo energetyczne</p> <p>1.3 Bezpieczeństwo zdrowotne</p> <p>1.4 Bezpieczeństwo cyfrowe</p>	<p>Cel strategiczny I: Wysoka jakość życia mieszkańców bazująca na rozwiniętej infrastrukturze, czystym środowisku i przyjaznej przestrzeni</p> <p>I.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p> <p>I.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego</p> <p>I.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna</p> <p>I.4. Poprawa jakości środowiska naturalnego</p> <p>Cel strategiczny III: Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętej ofercie społecznej</p> <p>III.3. Działania na rzecz rozwoju kultury i integracji mieszkańców Gminy</p>
2. OTWARTA WSPÓLNOTA REGIONALNA	Cel strategiczny III: Wysoka jakość życia

<p>2.1 Fundamenty edukacji</p> <p>2.2 Wrażliwość społeczna</p> <p>2.3 Kapitał społeczny</p> <p>2.4 Mobilność</p>	<p>mieszkańców dzięki rozwiniętej ofercie społecznej</p> <p>III.1. Wysoka jakość systemu oświaty i opieki nad dziećmi</p> <p>III.2. Usprawnienie działania systemu opieki zdrowotnej i pomocy społecznej</p> <p>III.3. Działania na rzecz rozwoju kultury i integracji mieszkańców Gminy</p>
<p>3. ODPORNA GOSPODARKA</p> <p>3.1 Pozycja konkurencyjna</p> <p>3.2 Rynek pracy</p> <p>3.3 Oferta turystyczna i czasu wolnego</p> <p>3.4 Integracja z globalnym systemem transportowym</p>	<p>Cel strategiczny II: Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy</p> <p>II.1. Rozwój sfery gospodarczej Gminy</p> <p>II.2. Promocja Gminy oparta na walorach przyrodniczych i kulturowych</p>

Poniższa tabela przedstawia natomiast spójność celów strategicznych i operacyjnych zawierających się w Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 ze Strategią Ponadlokalną dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot.

Strategia Ponadlokalna dla Obszaru Metropolitalnego Gdańsk-Gdynia-Sopot	Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034
<p>Cel strategiczny 1. Klimat i przestrzeń</p> <p>1.1. Zwiększenie odporności metropolii na zmiany klimatu (w tym ZIT)</p> <p>1.2. Spójny rozwój przestrzenny.</p>	<p>Cel strategiczny I: Wysoka jakość życia mieszkańców bazująca na rozwiniętej infrastrukturze, czystym środowisku i przyjaznej przestrzeni</p> <p>I.2. Poprawa bezpieczeństwa publicznego</p> <p>I.3. Świadoma i aktywna polityka przestrzenna</p> <p>I.4. Poprawa jakości środowiska naturalnego</p>
<p>Cel strategiczny 2. Sprawny transport</p> <p>2.1. Sprawny i komfortowy transport zbiorowy podstawą mobilności mieszkańców (w tym ZIT),</p> <p>2.2. Poprawa warunków mobilności aktywnej (w tym ZIT).</p>	<p>Cel strategiczny I: Wysoka jakość życia mieszkańców bazująca na rozwiniętej infrastrukturze, czystym środowisku i przyjaznej przestrzeni</p> <p>I.1. Rozwój infrastruktury komunikacyjnej i sieciowej</p>

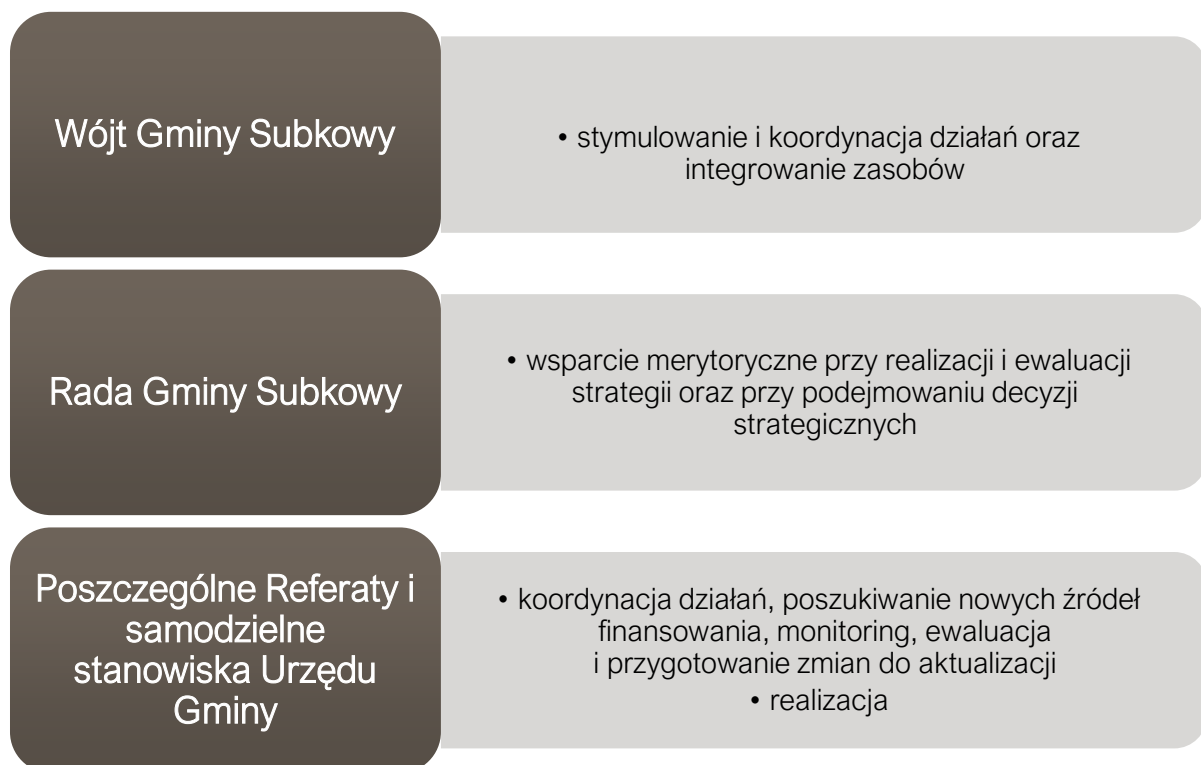
<p>Cel strategiczny 3. Wykorzystanie potencjału gospodarczego i społecznego</p> <p>3.1. Zwiększenie atrakcyjności gospodarczej metropolii (w tym ZIT),</p> <p>3.2. Integracja społeczno-kulturowa mieszkańców (w tym ZIT).</p>	<p>Cel strategiczny II: Zrównoważony rozwój gospodarczy gminy</p> <p>II.1. Rozwój sfery gospodarczej Gminy</p> <p>II.2. Promocja Gminy oparta na walorach przyrodniczych i kulturowych</p>
<p>Cel strategiczny 4: Efektywna koordynacja współpracy metropolitalnej</p> <p>4.1. – podzielony na 3 aspekty łączące się merytorycznie z celami strategicznymi 1., 2. i 3.:</p> <p>4.1.1. Stworzenie struktur efektywnej współpracy na rzecz przestrzeni i klimatu, 4.1.2. Wzmocnienie struktur współpracy transportowej,</p> <p>4.1.3. Wzmocnienie struktur współpracy społeczno-gospodarczej.</p> <p>4.2. Wspieranie efektywności instytucjonalnej gmin i powiatów,</p> <p>4.3. Przekształcenie w związek metropolitalny lub gminno-powiatowy.</p>	<p>Cel strategiczny III: Wysoka jakość życia mieszkańców dzięki rozwiniętej ofercie społecznej</p> <p>III.3. Działania na rzecz rozwoju kultury i integracji mieszkańców Gminy</p>

5. System realizacji strategii, w tym wytyczne do sporządzenia dokumentów wykonawczych

Prawidłowy przebieg procesu realizacji założeń Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 będzie kontrolowany poprzez odpowiednie jej wdrażanie, a następnie monitoring, ewaluację i w razie konieczności – aktualizację.

Wdrażanie Strategii

Strategia realizowana będzie w latach na jakie przyjęty został dokument, a więc w latach 2025-2034. Jednym z elementów wdrażania niniejszej Strategii jest obowiązek pracowników Urzędu oraz jednostek organizacyjnych do zapoznania się z dokumentem oraz wyznaczenie obszarów, za które każda jednostka lub pracownik będą odpowiedzialni. Podmiotami zaangażowanymi w proces realizacji Strategii będzie sektor publiczny (władze samorządowe, jednostki organizacyjne gminy, inne jednostki samorządu terytorialnego), sektor prywatny (partnerzy prywatni i biznesowi, przedsiębiorcy, inwestorzy, organizacje otoczenia biznesu, zrzeszenia gospodarcze) oraz sektor społeczny (mieszkańcy, organizacje pozarządowe, liderzy społeczni, osoby publiczne). Z kolei za etap wdrażania, monitorowania, ewaluacji i aktualizacji Strategii odpowiedzialny będzie Wójt Gminy Subkowy, Rada Gminy Subkowy oraz odpowiednie komórki Urzędu, jednostki organizacyjne i partnerzy Gminy.

Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 jest dokumentem określającym kierunki rozwoju w poszczególnych obszarach funkcjonowania samorządu. W celu zachowania nadrzędności oraz spójności Strategii wobec innych planów, programów

i dokumentów o charakterze strategicznym, opracowywanych w Gminie na potrzeby realizacji zadań, rekomenduje się ich aktualizację zgodnie z celami strategicznymi. Zagwarantowanie spójnego podejścia do polityki rozwoju wymagać zatem będzie uwzględnienia zapisów Strategii w zakresie konkretnych obszarów zarówno w dokumentach wieloletnich, jak i programach przyjmowanych corocznie. Pozwoli to wzmocnić efekt podejmowanych działań i jednocześnie uszczegółwić zapisy Strategii.

Wdrażając Strategię, Gmina Subkowy będzie dbała o dobrą współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym, w tym z lokalnymi organizacjami pozarządowymi, ale również z innymi jednostkami samorządu terytorialnego oraz administracją rządową. Dodatkowo Gmina będzie aktywnie uczestniczyć w konsultacjach innych Strategii przyjmowanych przez okoliczne podmioty z jej otoczenia (w szczególności z terenu powiatu tczewskiego).

W celu zaangażowania organizacji pozarządowych we wspólne działania na rzecz rozwoju Gminy, projekty będą realizowane w partnerstwie z NGO. Dzięki temu przy realizacji przedsięwzięć uda się dotrzeć do coraz większej liczby odbiorców ze względu na aktywność stowarzyszeń i fundacji w poszczególnych sołectwach.

Monitoring i ewaluacja Strategii

W celu sprawdzenia efektywności prowadzonych działań zakłada się przeprowadzenie analizy stopnia realizacji zakładanych celów. Prowadzenie monitoringu pozwala na weryfikację i reakcję w przypadku występowania negatywnych zjawisk, a także wprowadzenie aktualizacji dokumentu, o ile zajdzie taka potrzeba.

System monitorowania pełni funkcje kontrolne oraz weryfikujące skuteczność wdrażanych przedsięwzięć. Efekty Strategii będą monitorowane i opisywane w corocznym Raporcie o stanie gminy, który jest obowiązkowym dokumentem zgodnie z art. 28aa ust. 1 ustawy o samorządzie gminnym. Jednocześnie monitorowanie strategii umożliwi także rzetelne informowanie podmiotów zewnętrznych o uzyskanych wynikach, zrealizowanych działaniach, osiągniętych celach i planowanych strategicznych inwestycjach czy projektach.

Monitoring będzie odbywał się przy pomocy tabeli ewaluacyjnej, stanowiącej załącznik nr 3 do niniejszego dokumentu. Tabela będzie zawierała przykładowe wskaźniki stopnia realizacji poszczególnych zadań. Odpowiednie uzupełnienie tabeli pozwoli na sprawdzenie tego, czy i w jakim stopniu zaplanowane działanie zostało zrealizowane. W ten sposób można będzie ocenić, w jakiej części wykonano założony cel operacyjny, a dalej strategiczny.

W celu efektywnego wykorzystania założonych w Strategii celów strategicznych i podejmowania optymalnych działań przez władze samorządowe Gminy, zasadnym będzie powołanie zarządzeniem Wójta Gminy Subkowy Zespołu ds. wdrożenia i monitoringu Strategii Rozwoju Gminy. Zespół tworzyć będą urzędnicy, odpowiedzialni za poszczególne

zadania, ze wsparciem pracowników jednostek i referatów urzędu oraz stanowisk samodzielnych.

Aktualizacja Strategii

Bieżące monitorowanie i ocena skuteczności działań Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 będzie przesłanką do zareagowania, a tym samym, w uzasadnionych przypadkach, do wprowadzenia zmian w dokumencie. W momencie, gdy Wójt zidentyfikuje konieczność modyfikacji Strategii Rozwoju Gminy, występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę.

Ewentualna aktualizacja Strategii Rozwoju Gminy Subkowy będzie następować w trybie przewidzianym w art. 10f ust. 5 ustawy o samorządzie gminnym, który stanowi, iż strategia rozwoju gminy podlega aktualizacji, jeżeli wymaga tego sytuacja społeczna, gospodarcza lub przestrzenna gminy albo gdy jest to konieczne dla zachowania jej spójności ze strategią rozwoju ponadlokalnego lub strategią rozwoju województwa. Do aktualizacji strategii rozwoju gminy stosuje się wtedy zapisy z art. 10f ust. 1–4 ustawy o samorządzie gminnym.

6. Ramy finansowe i źródła finansowania

Gmina Subkowy na bieżąco analizuje możliwości pozyskania zewnętrznych źródeł finansowania działalności, w tym kierunków działań przewidzianych w Strategii, zarówno stanowiących wydatki bieżące i majątkowe. Analizy te obejmują:

- fundusze unijne, w ramach Funduszy Europejskich dla Pomorza 2021-2027, a także ogólnopolskich programów operacyjnych;
- programy rządowe, w tym m.in. Rządowy Fundusz Rozwoju Dróg, Aktywny Maluch, Senior+, Dostępność Plus, Rządowy Fundusz Polski Ład: Program Inwestycji Strategicznych oraz inne programy w obszarze ochrony środowiska, sportu, kultury, edukacji i innych;
- programy jednostek samorządu terytorialnego wyższych szczebli, w tym zwłaszcza programy finansowane ze środków Samorządu Województwa Pomorskiego;
- inne, nieunijne fundusze międzynarodowe;
- inne zwrotne i bezzwrotne źródła finansowania, dystrybuowane przed podmioty publiczne i prywatne.

Perspektywa finansowa 2021-2027 daje jednostkom samorządu terytorialnego szanse na pozyskanie środków z nowej puli dofinansowań. Budżet w ramach nowej polityki spójności opiewa na kwotę 392 miliardów euro i przewiduje inwestycje w krajowe oraz regionalne programy ukierunkowane na m.in. wzrost gospodarczy, rynek pracy, społeczną integrację i pogłębianie współpracy.

Środki unijne w nowej perspektywie będą lokowane w ramach dotychczasowych funduszy, m.in. Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego (EFRR), Funduszu Spójności (FS) czy Europejskiego Funduszu Społecznego+ (EFS+).

Ponadto samorzady będą miały do dyspozycji środki z nowych programów krajowych, m.in.:

- **FENIKS – Fundusze Europejskie na Infrastrukturę, Klimat, Środowisko 2021-2027** – 25,1 mld euro (między innymi największe inwestycje infrastrukturalne, drogi, koleje, transport publiczny, ochrona środowiska);
- **FENG – Fundusze Europejskie dla nowoczesnej gospodarki** – 8 mld euro (między innymi innowacje, współpraca nauki i biznesu);
- **FERS – Fundusze Europejskie dla Rozwoju Społecznego 2021-2027** – 4,3 mld euro (między innymi nauka, edukacja, żłobki, sprawy społeczne);
- **FERC – Fundusze Europejskie na Rozwój Cyfrowy 2021-2027** – 2 mld euro (między innymi cyfryzacja, sieci szerokopasmowe).

Przywołane mechanizmy finansowania rozwoju wraz ze środkami własnymi gminy stanowią zasoby, z których mogą być pozyskane środki na realizację Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034. Głównymi źródłami finansowania celów rozwojowych będą dochody własne Gminy, takie jak podatki i opłaty lokalne, udział w podatku dochodowym od osób

fizycznych oraz pozostałe środki publiczne. Jednocześnie wiele zadań przewidzianych w strategii realizowanych będzie w ramach bieżącej działalności poszczególnych komórek Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych Gminy Subkowy.

Realizacja części zadań przewidzianych w Strategii wymaga również i zakłada współpracę z gminami sąsiednimi, powiatem tczewskim oraz województwem pomorskim i ich jednostkami organizacyjnymi. Współpraca ta może obejmować również wymiar finansowy, w tym przekazanie dotacji na realizację zadania.

Podstawą do określenia ram finansowych działań strategicznych stanowić będzie budżet Gminy oraz wieloletnia prognoza finansowa. Gmina będzie utrzymywać nadwyżkę operacyjną w sposób nie zagrażający dyscyplinie finansów publicznych i umożliwiający spłatę wcześniej zaciągniętych zobowiązań. Pozostałe środki, a także dochody majątkowe przeznaczone będą na realizację zaplanowanych inwestycji. Długookresowe cele strategiczne określane będą w wieloletniej prognozie finansowej. W celu oddania realności prognozy oraz rzetelności finansowego przedstawienia planowanych działań, wieloletnia prognoza finansowa oddawać będzie wszystkie wydarzenia, które mają lub mogą mieć wpływ na gospodarkę finansową Gminy, a przede wszystkim uzależnione będą od czynników makroekonomicznych, takich jak: PKB, inflacja, tempo wzrostu wynagrodzeń, czy planowane zmiany systemowe np. w podatkach dochodowych. Na tej podstawie wyznaczane będą możliwe do przeznaczenia limity wydatków w poszczególnych latach na wyznaczone przedsięwzięcia. W przypadku zaciągania zobowiązań polegających na wykorzystaniu tzw. instrumentów zwrotnych jako źródeł finansowania inwestycji wartość wskaźnika obsługi zadłużenia określonego w art. 243 ustawy o finansach publicznych w każdym roku prognozy powinna uwzględniać uwarunkowania obsługi dodatkowych zobowiązań gminy.

Tabela poniżej przedstawia prognozę wysokości głównych kategorii budżetowych w latach 2025-2033 na podstawie Uchwały Nr LIX/384/24 Rady Gminy Subkowy z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Subkowy. W analizowanych latach łączne dochody wyniosą ponad 334,1 mln zł, z czego dochody z tytułu udziału w podatku dochodowym od osób fizycznych około 15 mln zł i podatku od nieruchomości ok. 10 mln zł. Łączne wydatki wyniosą natomiast ponad 324,9 mln zł.

Tab. 3. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii

	Dochody	w tym:		Wydatki	Rozchody
	ogółem	PIT	podatek od nieruchomości	ogółem	
2025	47 891 062,00	5 000 000,00	3 300 000,00	46 891 062,00	1 000 000,00
2026	40 146 044,00	5 100 000,00	3 400 000,00	39 146 044,00	1 000 000,00
2027	38 184 000,00	5 200 000,00	3 500 000,00	37 184 000,00	1 000 000,00
2028	37 000 000,00	0,00	0,00	36 000 000,00	1 000 000,00
2029	33 000 000,00	0,00	0,00	32 000 000,00	1 000 000,00

2030	34 550 000,00	0,00	0,00	33 500 000,00	1 050 000,00
2031	34 200 000,00	0,00	0,00	33 200 000,00	1 000 000,00
2032	34 400 000,00	0,00	0,00	33 400 000,00	1 000 000,00
2033	34 800 000,00	0,00	0,00	33 650 000,00	1 150 000,00
Ogółem	334 171 106,00	15 300 000,00	10 200 000,00	324 971 106,00	9 200 000,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie Uchwały Nr LIX/384/24 Rady Gminy Subkowy z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Subkowy.

ZAŁĄCZNIKI

DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ, GOSPODARCZEJ I SPOŁECZNEJ GMINY SUBKOWY

SPIS TREŚCI

CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY.....	72
1.1. Informacje ogólne.....	72
1.2. Komunikacja.....	73
1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne.....	74
1.4. Walory przyrodnicze.....	76
Uwarunkowania przyrodnicze.....	76
Stosunki hydrologiczne.....	77
Ochrona przyrody.....	77
Walory kulturowe i zabytki.....	79
CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY.....	80
2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy.....	80
Przedsiębiorczość.....	80
Rynek pracy.....	84
Rolnictwo.....	86
2.2. Infrastruktura i środowisko.....	88
Urządzenia sieciowe.....	88
Ochrona środowiska.....	90
Odnawialne źródła energii.....	91
Gospodarka odpadami.....	92
2.3. Stan finansów samorządowych.....	93
Wykonanie budżetu.....	93
Struktura dochodów i wydatków.....	94
Fundusze Europejskie 2014-2020.....	96
Rządowy Fundusz Polski Ład.....	97
Potencjał inwestycyjny.....	97
CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY.....	98
3.1. Demografia.....	98
3.2. Kapitał społeczny.....	102
Przedszkola.....	102
Szkoły.....	104
Kultura i sport.....	107
Bezpieczeństwo publiczne.....	112
Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy.....	113
3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna.....	116

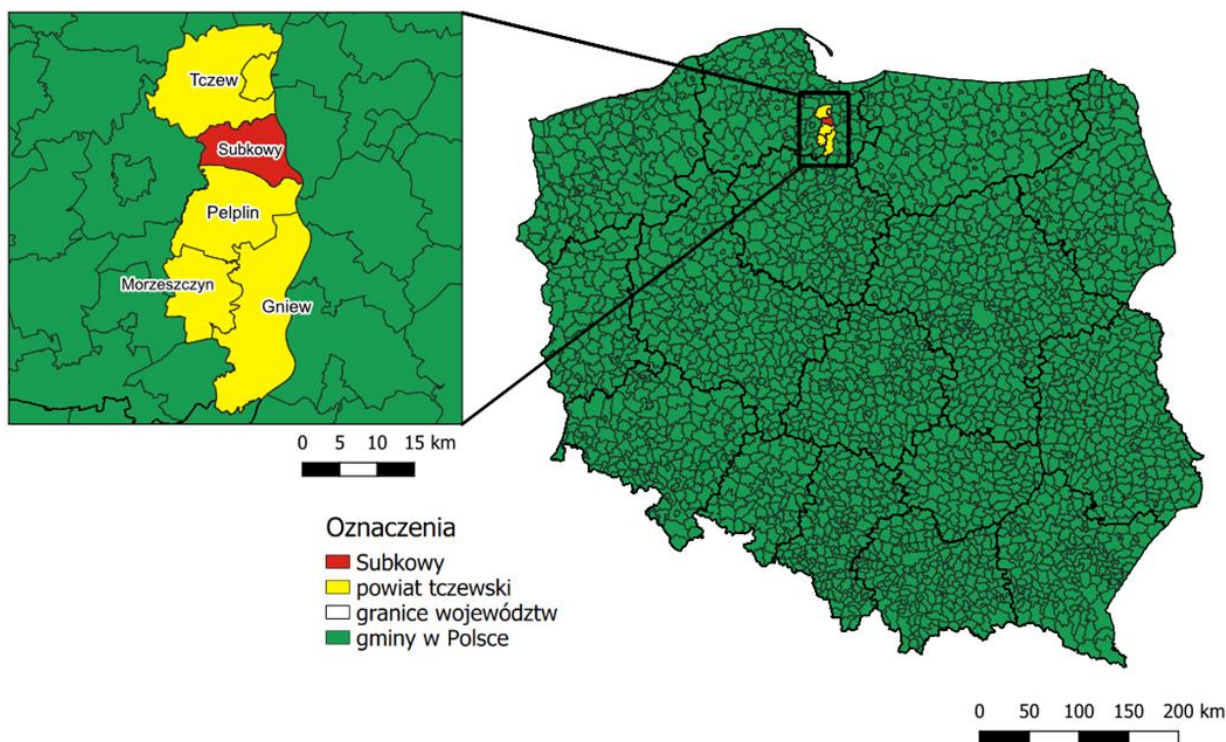
CZĘŚĆ 1: DIAGNOZA SYTUACJI PRZESTRZENNEJ GMINY

1.1. Informacje ogólne

Gmina Subkowy jest gminą wiejską, położoną we wschodniej części województwa pomorskiego, w środkowej części powiatu tczewskiego, nad rzeką Wisłą. Siedzibą Gminy jest wieś Subkowy. Jednostka graniczy z 4 gminami:

- od północy z Gminą wiejską Tczew (powiat tczewski),
- od wschodu przez rzekę Wisłę z Gminą Miłoradz (powiat malborski),
- od południa z Gminą Pelplin (powiat tczewski),
- od zachodu z gminą wiejską Starogard Gdański (powiat starogardzki),

Gmina składa się z 11 sołectw: Brzuśce, Gorzędziej, Mała Słońca, Narkowy, Radostowo, Rybaki, Subkowy, Waćmierz, Wielgłowy, Wielka Słońca i Mały Garc.

Ryc. 10. Położenie administracyjne Gminy Subkowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Według danych GUS w 2022 roku Gmina zamieszkiwana była przez 5 353 osób, co stanowiło ok. 5% wszystkich mieszkańców powiatu tczewskiego. W tym samym roku powierzchnia całkowita Gminy wynosiła 77,8 km², czyli ok. 11,2 % powierzchni powiatu. Gęstość zaludnienia wyniosła natomiast 68,8 os./km².

1.2. Komunikacja

Gmina Subkowy jest bardzo dobrze skomunikowana. Na terenie Gminy znajdują się drogi publiczne krajowe, wojewódzkie, powiatowe, a ich uzupełnienie stanowią drogi gminne. Z tego:

- długość dróg krajowych na terenie gminy to 6,95 km,
- długość dróg wojewódzkich na terenie gminy to 7,6 km,
- długość dróg powiatowych na terenie gminy to 38,3 km,
- długość dróg gminnych na terenie gminy to 66,168 km.

Uzupełnieniem systemu dróg gminnych są drogi nie zaliczone do żadnej z kategorii dróg publicznych tj. drogi gruntowe o łącznej długości ok. 171 km. Długość dróg gminnych publicznych utwardzonych wynosi 42,711 km.

Zachodnią krańcową część Gminy odcina autostrada A1, łącząca bezpośrednio Trójmiasto, Toruń, Łódź, Częstochowę oraz Gliwice. Długość autostrady na terenie gminy wynosi 1,2 km. W jednostce terytorialnej znajduje się również droga krajowa nr 91, która przebiega przez: Gdańsk, Toruń, Włocławek, Łódź, Piotrków Trybunalski, Radomsko, Częstochowę oraz Podwarpie oraz dzieli jednostkę na dwie części – wschodnią i zachodnią, co z drugiej strony stanowi barierę rozwojową utrudniającą przemieszczanie się pomiędzy obydwoma częściami Gminy.

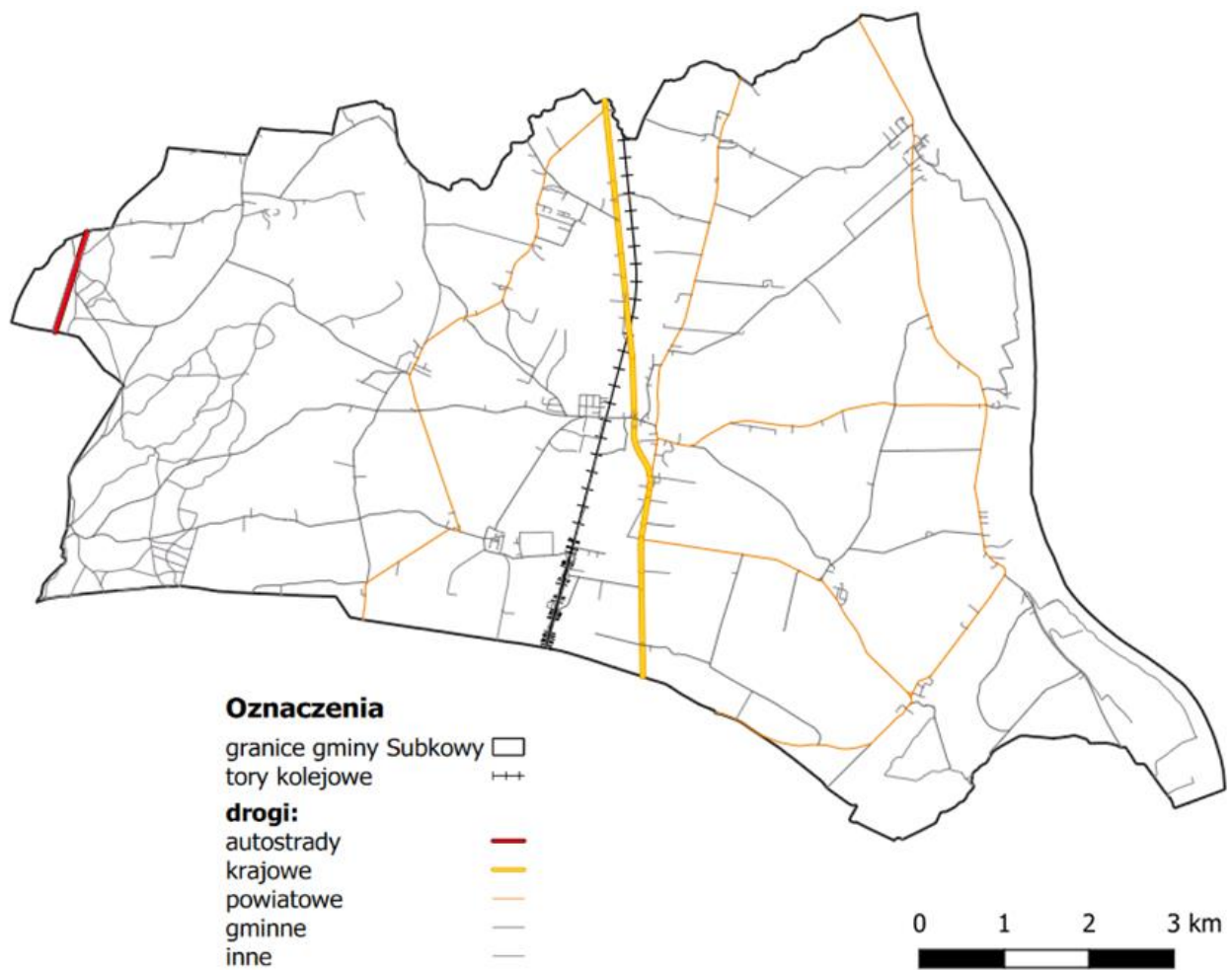
Przez Gminę Subkowy przebiega również trasa drogi wojewódzkiej nr 230, która w całości prowadzi przez powiat tczewski – gminę Subkowy, Pelplin i Gniew. Zauważono, że droga ta wymaga remontu częściowego nawierzchni. Przez dynamiczny rozwój nowej zabudowy, gęstość zaludnienia niektórych obszarów Gminy wzrosła przez co niezbędne jest również utwardzenie nawierzchni wymagających tego dróg gminnych. Gmina przywiązuje uwagę do stanu infrastruktury drogowej na jej terenie. Prowadzi coroczne przeglądy dróg publicznych wraz z wideo rejestracją. W jednostce odbywają się również dwa razy do roku przeglądy z przedstawicielem Starosty oraz co najmniej raz w miesiącu doraźne przejazdy pracownika. W jednostce znajduje się również pas drogi rowerowej o długości 0,684 km, wydzielony w ciągu ulicy Sportowej.

Gmina jest położona również przy istotnych szlakach komunikacji kolejowej. Na terenie jednostki znajdują się dwie dwuperonowe stacje kolejowe – stacja Subkowy oraz Subkowy Centrum, znajdujące się w odległości 2 km względem siebie. Według danych z Urzędu Transportu Kolejowego dobową wymianę pasażerską na tych stacjach w 2022 roku wyniosła średnio od 50 do 99 osób. Przebiega tu linia kolejowa nr 131, łącząca Chorzów Batory i Tczew. Linia dawniej została wybudowana w celu przewozu węgla z Górnego Śląska do portu w Gdańsku i Gdyni. W późniejszych latach dopuszczono na niej również ruch pasażerski. Z Gminy jest możliwy bezpośredni dojazd pociągiem do takich miast jak Tczew, Gdańsk, Gdynia, Sopot, Bydgoszcz, Inowrocław i Słupsk. W bliskiej odległości Gminy znajduje się tczewski węzeł kolejowy, czyli jeden z największych tego typu węzłów na pomorzu i cechuje się jedną z największych przepustowości w kraju.

Na terenie jednostki jest również zorganizowany transport zbiorowy, który realizują prywatni przewoźnicy:

- PUH LATOCHA, ul. Gdańska 8, 83-120 Wielgłowy,
- PTO Lipnicki sp. z o.o. sp. k, ul. Żeromskiego 43, 14-300 Morąg.

Transport zbiorowy jest realizowany na terenie całej Gminy. Jedynie miejscowości Wielka Słońca i Waćmierz nie są nim objęte. Jednakże w roku szkolnym mieszkańcy tych miejscowości (Wielka Słońca i Waćmierz) mogą korzystać z usług transportowych firmy PTO Lipnicki. Najbliższy przystanek autobusowy obsługiwany przez wyżej wymienionych przewoźników od miejscowości Wielka Słońca, znajduje się w miejscowości Rybaki w odległości 2,6 km. Z kolei najbliższy przystanek autobusowy od miejscowości Waćmierz lokalizuje się w odległości 2,9 km w miejscowości Waćmierek.

Ryc. 11. Układ komunikacyjny Gminy Subkowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

1.3. Planowanie i zagospodarowanie przestrzenne

Najważniejszym dokumentem planistycznym dla Gminy Subkowy jest Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego. Obowiązujący dokument został przyjęty Uchwałą Nr XXVII/191/21 Rady Gminy Subkowy z dnia 7 września 2021 r. w sprawie

uchwalenia zmiany Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Subkowy.

Miejscowe plany zagospodarowania przestrzennego stanowią akty prawa miejscowego, które regulują funkcję oraz sposób wykorzystania danego terenu. Do 2023 roku w Gminie przyjęto 46 takich dokumentów, które łącznie zajmują około 3107,1724 ha terenu Gminy. Tym samym stanowi to 39,94% powierzchni pokrytej miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego Gminy Subkowy. W uchwalonych miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego wyznaczone zostały kluczowe obszary rozwojowe na terenie jednostki. Należy do nich 13 miejscowych planów zagospodarowania przestrzennego, dla których wskazano rozwój terenów inwestycyjnych i usługowych oraz terenów rozwoju OZE.

Na terenach nie objętych miejscowymi planami zagospodarowania przestrzennego polityka przestrzenna gminy prowadzona jest w oparciu o decyzje o warunkach zabudowy lub na podstawie decyzji o ustaleniu lokalizacji inwestycji celu publicznego. W latach 2018-2022 w Gminie Subkowy wydano łącznie 64 decyzje o warunkach zabudowy, co stanowiło około 4,64% wszystkich wydanych decyzji w powiecie tczewskim. Analizując poszczególne lata zaobserwowano, że w jednostce największą liczbę decyzji o warunkach zabudowy wydano w 2021 roku (24), a najmniejszą w 2020 roku (6). Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców można zauważyć, że w Gminie Subkowy wydano w 2018 roku zbliżoną liczbę decyzji o warunkach zabudowy w porównaniu do powiatu tczewskiego. W kolejnych latach ta liczba w porównaniu do powiatu zmalała. Natomiast w 2021 roku Gmina Subkowy wydała więcej decyzji o warunkach zabudowy w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców niż powiat.

Tab. 4. Liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanych w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego w latach 2018-2022

Liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu		2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	Subkowy	15	9	6	24	10
	powiat	271	275	288	289	257
na 1 tys. mieszkańców	Subkowy	2,74	1,64	1,12	4,45	1,87
	powiat	2,34	2,38	2,55	2,57	2,30

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia liczbę wydanych pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego w latach 2018-2022. Na terenie Gminy wydano łącznie 198 pozwoleń na budowę, co stanowiło 12,12% wszystkich wydanych pozwoleń w powiecie. Przeliczając podane wartości na 1 tys. mieszkańców zaobserwowano, że w Gminie wydawano większą liczbę pozwoleń na budowę niż średnia dla gmin w powiecie. Ponadto ponad połowa wszystkich pozwoleń na budowę wydanych w latach 2018-2022 na terenie badanej jednostki dotyczyła nowych budynków mieszkalnych. Analiza ta świadczy o dynamicznym rozwoju w Gminie zabudowy mieszkaniowej.

Tab. 5. Liczba pozwoleń na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego w latach 2018-2022

Liczba pozwoleń na budowę i zgłoszeń budowy z projektem budowlanym		2018	2019	2020	2021	2022
ogółem	Subkowy	48	38	36	40	36
	powiat	367	317	373	328	248
na 1 tys. mieszkańców	Subkowy	8,77	6,93	6,71	7,42	6,73
	powiat	3,17	2,74	3,31	2,92	2,22
w tym nowe budynki mieszkalne (%)	Subkowy	75	76,32	80,56	92,5	88,89
	powiat	60,76	69,09	63,81	81,71	77,42
w tym nowe budynki zbiorowego zamieszkania oraz niemieszkalne i obiekty inżynierii lądowej i wodnej (%)	Subkowy	25	23,68	19,44	7,5	11,11
	powiat	39,24	30,91	36,19	18,29	22,58

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

1.4. Walory przyrodnicze

Uwarunkowania przyrodnicze

Według regionalizacji fizyczno-geograficznej J. Kondrackiego, Gmina Subkowy leży na obszarze Niżu Środkowoeuropejskiego i na terenie 2 podprowincji Pobrzeża Południowobałtyckiego i Pojezierza Południowobałtyckiego, a także na obszarze 3 makroregionów - Pobrzeża Gdańskiego, Pojezierza Wschodniopomorskiego i Doliny Dolnej Wisły. W węższej skali obszar omawianej jednostki można podzielić na 3 mezoregiony – Dolinę Kwidzyńską, Pojezierze Starogardzkie i Żuławy Wiślane. Jednostka w największej części leży w mezoregionie Pojezierza Starogardzkiego. W jego obrębie występują niewielkie pagórki, wynikające z akumulacji piasków. Dolinę Kwidzyńską oraz Żuławy Wiślane cechuje natomiast wyrównana powierzchnia terenu, z nachyleniem ku północy.

Według „Klasyfikacji gmin Polski na potrzeby monitoringu planowania przestrzennego” Przemysława Śleszyńskiego i Tomasza Komornickiego z Instytutu Geografii i Przestrzennego Zagospodarowania im. Stanisława Leszczyckiego (Polska Akademia Nauk), Gmina Subkowy zawiera się w kategorii gmin z intensywnie rozwiniętą funkcją rolniczą. Jest to ściśle powiązane z sprzyjającymi temu warunkami naturalnymi. Na terenie Gminy przeważają gleby o III klasie bonitacyjnej, które są odpowiednie pod uprawy. Na terenie Gminy można wyróżnić również gleby II klasy bonitacyjnej, do których zaliczają się mady, powstałe na nanosach osadów rzecznych. Ponadto gleby na terenie gminy wykazują zasobność w potas i fosfor. Dlatego też tereny użytków rolnych stanowią 80% powierzchni gminy, a wiodącym kierunkiem rozwoju jest produkcja roślinna.

Stosunki hydrologiczne

Na obszarze gminy występują 4 cieki wodne. Największym z nich jest Wisła, stanowiąca wschodnią granicę Gminy. Przez centralną część Gminy przepływa rzeka Drybok, na południowym wschodzie jednostki znajduje się Kanał Granicznik, natomiast zachodnią część granicy tworzy Swarożynka/Kanał Młyński. Powoduje to szczególne zagrożenie zanieczyszczeniem wód powierzchniowych. Zagrożenie nieczystości rzek wynika również z braku pełnego pokrycia Gminy siecią kanalizacyjną. Te czynniki sprawiają też, że jakość wód powierzchniowych na obszarze gminy ocenia się jako niską.

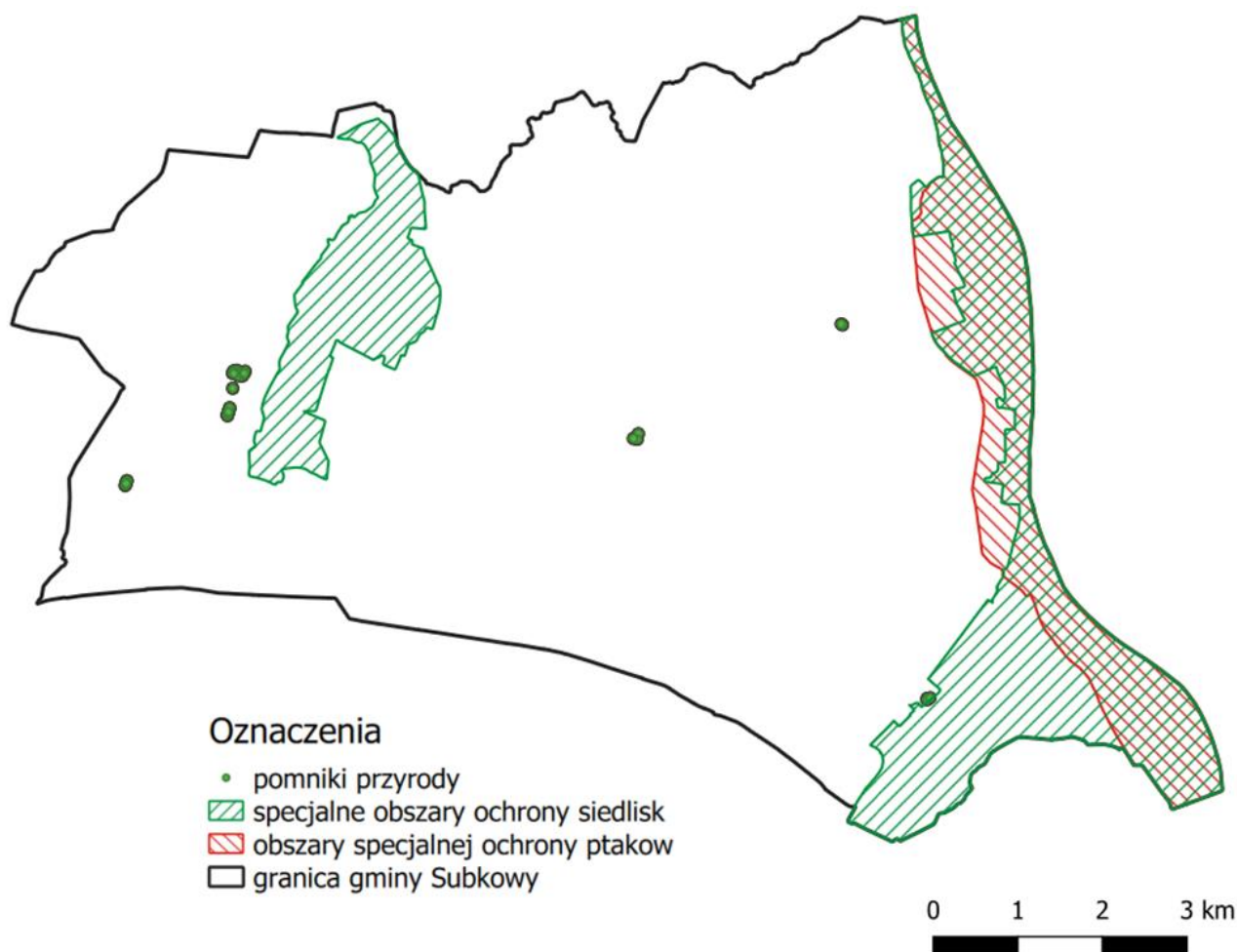
Ochrona przyrody

Ochrona przyrody na terenie jednostki realizowana jest w oparciu o ustawę o ochronie przyrody z dnia 16 kwietnia 2004 r. W rozumieniu ustawy ochrona przyrody oznacza zachowanie, właściwe wykorzystanie oraz odnawianie zasobów przyrody i jej składników, a odbywa się to poprzez wprowadzanie różnych form ochrony przyrody.

Na terenie Gminy Subkowy najwyższą rangą ochrony przyrody są tereny Natura 2000. Obszary te utworzono w celu ochrony populacji dziko występujących ptaków, siedlisk przyrodniczych lub gatunków będących przedmiotem zainteresowania społeczności lokalnej. Dzieli się je na dwa typy: obszary specjalnej ochrony ptaków oraz specjalne obszary ochrony siedlisk. Na terenie Gminy do tej formy ochrony przyrody należą tereny:

- Doliny Dolnej Wisły (PLB 040003) – Obszar Specjalnej Ochrony Ptaków,
- Dolnej Wisły (PLH 220033) – Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk,
- Waćmierza (PLH 220031) – Obszar Specjalnej Ochrony Siedlisk.

Obszar Natura 2000 Doliny Dolnej Wisły zajmuje 33559,04 ha i rozciąga się wzdłuż Wisły. Na tym obszarze można znaleźć liczne podmokłe łąki, mielizny, wyspy, starorzecza oraz pozostałości lasów łęgowych. Gniazduje tu 28 gatunków ptaków z listy zał. I Dyrektywy ptasiej, a 9 z tych gatunków znajduje się w polskiej czerwonej księdze. Teren ten jest ważnym elementem korytarzy ekologicznych tego obszaru, w szczególności dla ptaków gniazdujących na tych terenach. Obszar Natura 2000 Dolnej Wisły zajmuje 10374,19 ha. Obszar ten lokalizuje się w dolnym odcinku rzeki Wisły. Charakterystyczne są dla obszaru starorzecza, pozostałości lasów łęgowych oraz wysokie skarpy. Na tym obszarze można spotkać 9 gatunków zwierząt zawartych w zał. I Dyrektywy Rady 2/43/EWG oraz 15 gatunków zwierząt z zał. II wcześniej wymienionej Dyrektywy. Ponadto na tym terenie zanotowano również występowanie zagrożonych gatunków owadów. Tereny sieci specjalnych obszarów ochrony Natura 2000 Waćmierza zajmuje powierzchnię 388,27 ha. Obszar ten cechuje się pagórkowatą rzeźbą terenu, licznymi polami przeznaczonymi pod uprawę rolną oraz torfowiskami. Ponadto na terenie gminy znajduje się 18 pomników przyrody ożywionej. Są to różnego rodzaju gatunki drzew, takie jak: dęby, klony, lipy, miłorzęby oraz platany.

Ryc. 12. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Subkowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Dzięki swoim urodziwym krajobrazom i cennym walorom przyrodniczym Gmina Subkowy może poszczycić się licznymi szlakami rowerowymi, pieszymi, a nawet konnymi. Najdłuższą trasą rowerową jest Wiślana Trasa Rowerowa, która została zrealizowana w ramach przedsięwzięcia strategicznego województwa pomorskiego „Pomorskie Trasy Rowerowe o znaczeniu międzynarodowym R-10 Wiślana Trasa Rowerowa R-9”. Trasa ta jest częścią sieci szlaków rowerowych Euro Velo. Przejazdkę urozmaicają malownicze krajobrazy oraz obiekty małej architektury z miejscami postojowymi wzdłuż trasy. Oprócz tego Gmina oferuje szlak rowerowy Grzymisławowa oraz szlak rowerowy Doliny Dolnej Wisły. Gminę Subkowy można również zwiedzać pieszo, korzystając z szlaku Dolnej Wisły lub szlaku pieszego Ziemi Tczewskiej. Dostępny jest również konny szlak biegnący od Lasu Bukowca do miejscowości Waćmierz. Każda z przytoczonych form zwiedzania oferuje niesamowite doznania wizualne w postaci walorów krajobrazowych i kulturowych Gminy. Przez Gminę przebiega również szlak kultu i tradycji św. Wojciecha na Kociewiu.

Tab. 6. Szlaki turystyczne w Gminie Subkowy

Nazwa/typ szlaku	Długość (km)	Przebieg
szlak pieszy Dolnej Wisły	14,8	Gorzędziej – Subkowy – Wielka Słońca - Rybaki
szlak pieszy Ziemi Tczewskiej	8,4	Waćmierz – L. Bukowiec – las Bukowiec
szlak rowerowy Grzymistawa	9,6	Wielgłowy – Brzuśce - L. Bukowiec – las
szlak rowerowy Doliny Dolnej Wisły	9,6	Gorzędziej – Subkowy – Wielka Słońca -Rybaki
szlak rowerowy Wiślana Trasa Rowerowa	9,67	Gorzędziej -Rybaki
szlak kultu i tradycji św. Wojciecha		od Świecia przez Leosię, Gródek, Laskowice, Jeżewo, Rulewo, Płochocin, Warlubie, Nowe, Kamionkę, Osiek, Skórcz, Grabowo, Bobowo, Starogard Gdański, Owidz, Klonówkę, Pelplin, Wielki Garc, Subkowy do sanktuarium św. Wojciecha w Gorzędzieju
szlak konny	4,5	Las Bukowiec - Waćmierz

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Walory kulturowe i zabytki

Gmina Subkowy jest położona w regionie etnograficznym Kociewie. Region ten został zapisany po raz pierwszy na kartach historii na początku XIX wieku. Kociewie według historyków wyodrębniło się na skutek odrębności plemiennej względem reszty Pomorza Gdańskiego zamieszkałego przez przodków dzisiejszych Kaszubów. Od 1995 roku, co 5 lat na Kociewiu odbywają się Kongresy Kociewskie. Są to spotkania, na których samorządowcy oraz regionaliści dyskutują na temat spraw związanych z tym regionem. Kociewie ma swoją własną flagę, herb oraz Hymn, a w 2007 roku ustanowiono 10 lutego jako Światowy Dzień Kociewia. Pod względem turystycznym Kociewie jest najbardziej znane z malowniczych Kociewskich Tras Rowerowych. Lokalne społeczności też hucznie obchodzą wszelkiego rodzaju święta związane z swoim regionem.

Na terenie Gminy włączono do Gminnej Ewidencji Zabytków 207 nieruchomości, w tym 29 z nich wpisano do Rejestru Zabytków Województwa Pomorskiego. Do najbardziej znaczących z nich zalicza się:

- kościół parafialny p.w. Św. Stanisława Biskupa Męczennika z cmentarzem, murem cmentarnym i kaplicą na ul. Kościelnej w Subkowach,
- zespół dworsko-parkowy w Rybakach,
- zespół dworsko-parkowy w Małym Garcu,
- zespół dworsko-parkowy w Radostowie,
- zespół dworsko-parkowy na ul. Tczewskiej w Gorzędzieju,
- zespół dworsko-parkowy na ul. Pałacowej w Subkowach,
- zespół dworsko-parkowy z folwarkiem na ul. Cichej w Subkowach,
- kościół parafialny p.w. św. Wojciecha wraz z cmentarzem przykościelnym w Gorzędzieju,

- zespół dworsko-parkowy w Małym Gorzędzieju.

CZĘŚĆ 2: DIAGNOZA SYTUACJI GOSPODARCZEJ GMINY

2.1. Gospodarka lokalna i rynek pracy

Przedsiębiorczość

Jednym z głównych czynników obrazujących atrakcyjność gospodarczą danej jednostki samorządu terytorialnego jest liczba zarejestrowanych na jej terenie podmiotów gospodarczych w systemie REGON. Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w Gminie Subkowy na tle średnich dla gmin powiatu tczewskiego i poszczególnych gmin tego powiatu, które stanowią takie jednostki jak: Tczew gmina miejska, Tczew gmina wiejska, Gniew, Morzeszczyn i Pelplin. W 2022 roku największą liczbę podmiotów gospodarczych odnotowano w mieście Tczew, pozostałe gminy w tym roku posiadały znacznie mniej zarejestrowanych podmiotów REGON. Analizując zawarte w tabeli dane zaobserwowano, że we wszystkich gminach liczba przedsiębiorstw wzrosła w porównaniu do stanu za 2018 rok. Największą dynamikę tego zjawiska w badanym okresie odnotowano w mieście Tczew. W Gminie Subkowy w latach 2018-2022 liczba nowo zarejestrowanych podmiotów gospodarczych wyniosła 102. Jest to jeden z mniejszych wyników wśród porównywanych jednostek. Dodatkowo zauważono, że we wszystkich badanych gminach odsetek zarejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON wynosił ok. 2% – 53% wszystkich zarejestrowanych przedsiębiorstw na tle powiatu tczewskiego. Rosnąca liczba zarejestrowanych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy Subkowy świadczy o postępującym rozwoju gospodarczym badanej jednostki.

Tab. 7. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Subkowy na tle średniej powiatu tczewskiego i pozostałych gmin powiatu tczewskiego w 2018 roku i 2022 roku

JST	2018		2022		zmiana liczby zarejestrowanych podmiotów w okresie 2018-2022
	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	liczba zarejestrowanych podmiotów w REGON	odsetek w powiecie	
powiat tczewski	10 774	100,0%	12 011	100,0%	1 237
Tczew (miasto)	5 840	54,2%	6 343	52,8%	503
Gniew	1 246	11,6%	1 354	11,3%	108
Morzeszczyn	251	2,3%	266	2,2%	15
Pelplin	1 406	13,0%	1 563	13,0%	157
Subkowy	471	4,4%	573	4,8%	102
Tczew	1 560	14,5%	1 912	15,9%	352

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Wśród zarejestrowanych na obszarze Gminy Subkowy podmiotów gospodarczych największy odsetek stanowiły przedsiębiorstwa działające w branży związanej z budownictwem (Sekcja F). W 2022 roku ich liczba wyniosła 163, co stanowiło 28% wszystkich podmiotów gospodarczych w Gminie. W tym samym roku liczba podmiotów zajmujących się handlem hurtowym i detalicznym; naprawą pojazdów samochodowych, włączając motocykle (sekcja G) wyniosła 93 (16% wszystkich podmiotów). Przetwórstwem przemysłowym (Sekcja C) zajmowało się 70 przedsiębiorstw (12%), a działalność związaną z transportem i gospodarką magazynową (Sekcja H) prowadziło 59 podmiotów (10%). Znaczny odsetek wszystkich podmiotów gospodarczych w jednostce stanowiły również firmy prowadzące pozostałą działalność usługową (Sekcja S i T) oraz przedsiębiorstwa zajmujące się opieką zdrowotną i pomocą społeczną. Kształtująca się w ten sposób struktura działających na terenie Gminy podmiotów gospodarczych wskazuje na niską dywersyfikację lokalnego rynku pracy, który nie zaspakaja potrzeb wszystkich mieszkańców Gminy, prowadząc tym samym do wzmożonych migracji zarobkowych.

Tab. 8. Podmioty działające na terenie Gminy Subkowy w 2022 r. według sekcji PKD

SEKCJE PKD 2007	Liczba podmiotów	Udział
SEKCJA A Rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo	8	1%
SEKCJA B Górnictwo i wydobywanie	1	0%
SEKCJA C Przetwórstwo przemysłowe	70	12%
SEKCJA D Wytwarzanie i zaopatrywanie w energię elektryczną, gaz, parę wodną, gorącą wodę i powietrze do układów klimatyzacyjnych	1	0%
SEKCJA E Dostawa wody; gospodarowanie ściekami i odpadami oraz działalność związana z rekultywacją	0	0%
SEKCJA F Budownictwo	163	28%
SEKCJA G Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle	93	16%
SEKCJA H Transport i gospodarka magazynowa	59	10%
SEKCJA I Działalność związana z zakwaterowaniem i usługami gastronomicznymi	8	1%
SEKCJA J Informacja i komunikacja	13	2%
SEKCJA K Działalność finansowa i ubezpieczeniowa	9	2%
SEKCJA L Działalność związana z obsługą rynku nieruchomości	8	1%
SEKCJA M Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna	35	6%
SEKCJA N Działalność w zakresie usług administrowania i działalność wspierająca	13	2%
SEKCJA O Administracja publiczna i obrona narodowa; obowiązkowe zabezpieczenia społeczne	5	1%
SEKCJA P Edukacja	16	3%
SEKCJA Q Opieka zdrowotna i pomoc społeczna	20	3%
SEKCJA R Działalność związana z kulturą, rozrywką i rekreacją	12	2%
SEKCJA S i T Pozostała działalność usługowa	38	7%

SEKCJA U Organizacje i zespoły eksterytorialne	0	0%
---	---	----

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

W Gminie Subkowy w 2022 roku były zarejestrowane 573 podmioty gospodarcze. Największym z nich pod względem zatrudnionej liczby osób jest przedsiębiorstwo „PUH LATOCHA”, które zajmuje się przewozami okazjonalnymi na terenie całego kraju. Drugą największą firmą jest „ROLLMAX sp. z o. o.”, zatrudniająca około 100 pracowników i zajmująca się świadczeniem usług budowlanych oraz produkcją drewnianych opakowań. Pozostałe podmioty zatrudniają poniżej 100 osób.

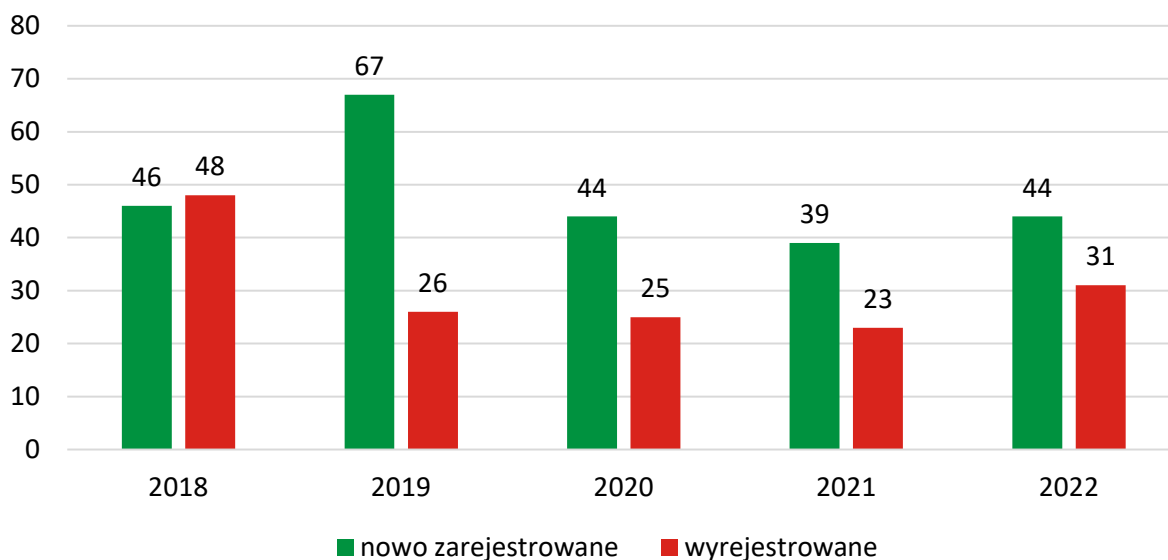
Tab. 9. Największe przedsiębiorstwa działające na terenie Gminy Subkowy w 2023 roku

nazwa podmiotu	przybliżona liczba pracowników	rodzaj branży/przedmiot działalności
Fregata S.A. Produkcja środków ochrony roślin. Oddział; ul. Chemiczna 1, 83-115 Waćmierz	39	Firma o profilu produkcyjno-usługowo-handlowym.
BOL-TRANS Usługi Transportowo-Sprzętowe Bolesław Makowski, ul. Kociewska 11, 83-120 Rybaki; 2. Bol Trans Bolesław Makowski, ul. Kociewska 11, 83-120 Rybaki 3. BOL-TRANS Sp. z o.o., Sp. K.ul. Kociewska 11, 83-120 Rybaki	80	Transport materiałów sypkich, roboty ziemne oraz rozbiórki
PUH LATOCHA Tomasz Latocha, ul. Gdańska 8, 83-120 Wielgłowy	110	Przewozy okazjonalne na terenie kraju m.in. wycieczki szkolne, wesela, przysięgi, konferencje biznesowe itp.
ROLLMAX Sp. z o.o., Wielka Słońca ul. Jasna 2 83-120 Subkowy	100	Usługi budowlane, produkcja opakowań drewnianych, sklejkowych, drewnopochodnych oraz wypełnień z pian polietylenowych ESD, poliuretanowych ESD
BACA TRANSPORT Sp. z o.o., ul. Dworcowa 4, 83-120 Subkowy	24	Transport drogowy towarów i inne
Usługi Transportowo-Handlowe Irena Obrzut, ul. Dworcowa 4, 83-120 Subkowy	16	Transport drogowy towarów i inne
Usługi Transportowe i Handlowe "Olek" Jarosław Landowski, ul. Kościelna 35a, 83-120 Subkowy	20	Transport międzynarodowy
Niemaszyk Tomasz Firma Transportowo-Handlowa, ul. Dworcowa 2, 83-120 Subkowy	30	Transport samochodowy
Spółdzielnia Kółek Rolniczych w Subkowach. ul. Wodna 2. 83-120 Subkowy	9	Pobór, uzdatnianie i dostarczanie wody i inne

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych pozyskanych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Poniższy wykres przedstawia liczbę nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych podmiotów gospodarczych w systemie REGON na terenie Gminy Subkowy w latach 2018-2022. Na początku badanego okresu, liczba przedsiębiorstw wyrejestrowanych z systemu REGON

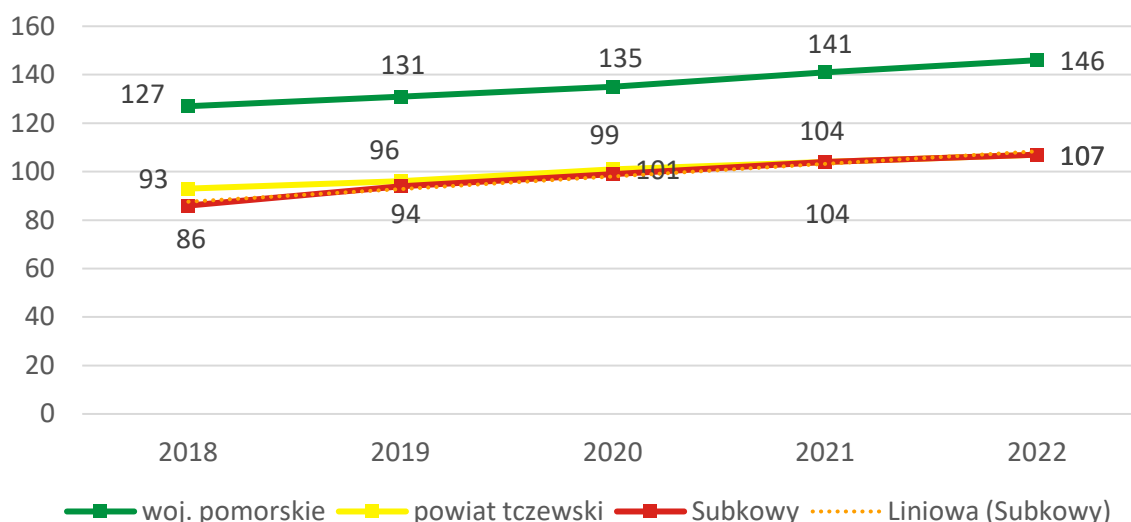
przewyższyła liczbę nowo zarejestrowanych firm w jednostce – różnica wyniosła wówczas 2 podmioty. Z kolei we wszystkich pozostałych latach liczba nowo zarejestrowanych przedsiębiorstw w systemie REGON przewyższała liczbę firm, które zakończyły swoją działalność. W 2019 roku różnica ta była największa i wyniosła 41 podmiotów. Jest to zjawisko pozytywne, które świadczy o poprawiających się warunkach do prowadzenia działalności gospodarczej na terenie Gminy oraz o rosnącej aktywności gospodarczej mieszkańców badanej jednostki.

Ryc. 13. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Subkowy

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia liczbę zarejestrowanych w systemie REGON podmiotów gospodarczych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na tle gmin powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022. Zaobserwowano, że na przestrzeni badanego okresu średnia dla Gminy, powiatu i województwa charakteryzowała się wzrostem wartości. W analizowanym okresie średnia liczba podmiotów na 1 tys. mieszkańców w Gminie kształtowała się na poziomie 98 przedsiębiorstw. Wynik ten był znacznie niższy niż średnia dla województwa pomorskiego, co oznacza, że obszar Gminy Subkowy charakteryzował się mniejszą aktywnością gospodarczą mieszkańców, niż województwa. Natomiast, w badanym okresie, liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców kształtowała się podobnie, w porównaniu z powiatem tczewskim. Jedynie na początku badanego okresu powiat cechował się większą ilością zarejestrowanych podmiotów na 1 tys. mieszkańców.

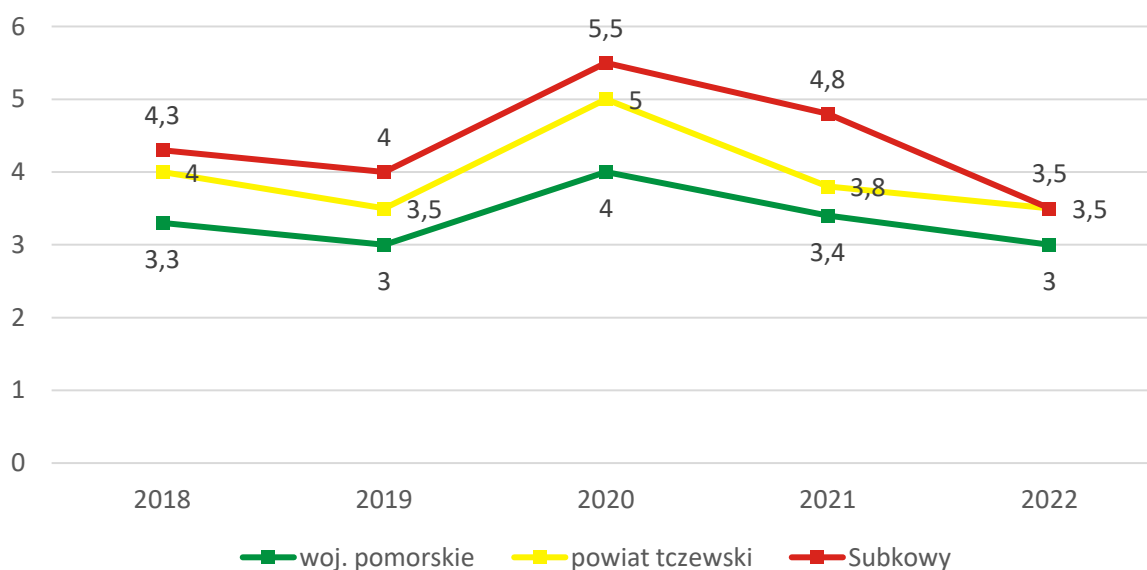

Ryc. 14. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rynek pracy

Poniższa rycina przedstawia udział osób bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w latach 2018-2022 w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego. W analizowanym okresie wartość wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała się na średnim poziomie 4,4%. W 2020 roku odnotowano wzrost bezrobocia w Gminie, który mógł zostać wywołany globalną pandemią SARS-COV-2, jednak w kolejnych latach udział osób bezrobotnych zaczął spadać, aby ukształtować się na poziomie niższym niż na początku badanego okresu. Na przestrzeni całego okresu badań poziom bezrobocia w Gminie przewyższał średnią powiatu oraz województwa pomorskiego.

Ryc. 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia strukturę osób bezrobotnych w powiecie tczewskim pod koniec 2022 roku (stan na 31 grudnia). Liczba zarejestrowanych ogółem bezrobotnych wynosiła wówczas 2301 osób, z czego 62,6% stanowiły kobiety. Pod względem czasu pozostawania bez pracy w miesiącach, największą grupę w powiecie tworzyli nie pracujący od ponad 24 miesięcy. Analizując strukturę wieku bezrobotnych zaobserwowano, że najwyższy odsetek osób pozostawających bez pracy stanowili bezrobotni w grupie wiekowej 35-44 lata (łącznie 96 osób, w tym 48 kobiet) oraz w grupie wiekowej 25-34. Biorąc pod uwagę poziom wykształcenia najwyższy odsetek bezrobotnych zaobserwowano wśród osób, które uzyskały wykształcenie gimnazjalne/podstawowe i poniżej oraz zasadnicze zawodowe/branżowe. Lokalny rynek pracy nie zaspakaja potrzeb wszystkich mieszkańców powiatu, a w szczególności osób w wieku produkcyjnym.

Tab. 10. Struktura osób bezrobotnych w powiecie tczewskim (stan na koniec 2022 roku)

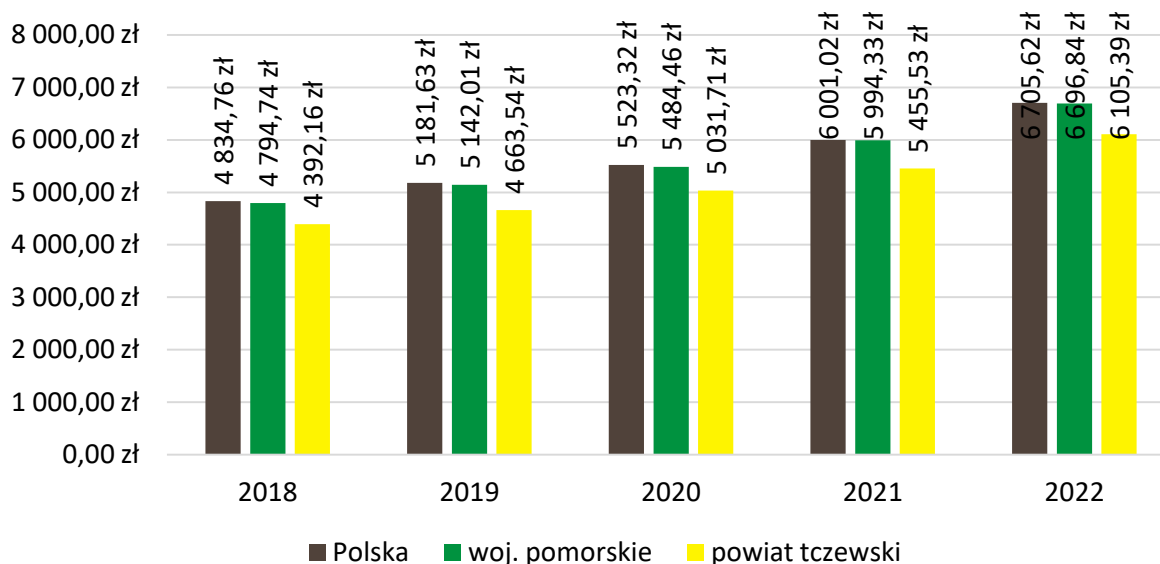
Bezrobotni zarejestrowani ogółem		Ogółem	w tym kobiety
		2301	1441
Czas pozostawania bez pracy w miesiącach	do 1	214	87
	1-3	496	263
	3-6	395	263
	6-12	350	227
	12-24	292	211
	powyżej 24	554	419
Wiek	18-24	348	233
	25-34	595	233
	35-44	597	390
	45-54	429	252
	55-59	196	117
	60 lat i więcej	136	1
Wykształcenie	wyższe	179	123
	policealne i średnie zawodowe/branżowe	339	247
	średnie ogólnokształcące	351	257
	zasad. zawodowo/branżowe	670	371
	gimnazjalne/podstawowe i poniżej	762	443

Źródło: Sprawozdanie z rynku pracy MRPIIT-01. Powiatowy Urząd Pracy dla powiatu tczewskiego.

Zgodnie z danymi z „Monitoringu zawodów deficytowych i nadwyżkowych w powiecie tczewskim w 2022 roku” stwierdzono duży deficyt pracowników w następujących grupach zawodowych:

- klasyfikatory żywności i pokrewni,
- takielarze i monterzy konstrukcji linowych,
- lekarze specjaliści (ze specjalizacją II stopnia lub tytułem specjalisty),
- inżynierowie elektronicy,
- farmaceuci specjaliści,
- pracownicy usług osobistych gdzie indziej niesklasyfikowani,
- wyprawiacze skór, garbarze i pokrewni.

Poniższa rycina przedstawia przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie tczewskim na tle Polski i województwa pomorskiego w latach 2018-2022. W 2022 roku przeciętne miesięczne wynagrodzenie w powiecie kształtowało się na poziomie 6105 zł, co stanowiło 91,05% przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w skali kraju oraz 91,17% przeciętnego wynagrodzenia w skali województwa pomorskiego.

Ryc. 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie tczewskim na tle Polski i województwa pomorskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Rolnictwo

Wiodącym kierunkiem rozwoju Gminy jest rolnictwo. Gmina ma odpowiednie uwarunkowania ku temu. Gmina Subkowy posiada w swoich zasobach bardzo urodzajne gleby. Największą część zajmują gleby klasy III (gleby orne, dobre) i klasy IV (gleby orne, średnie). Ponadto Gmina w 0,3% jest pokryta glebami klasy I (gleby orne, najlepsze), w których skład wchodzi czarnoziemy i mady. Gleby II klasy (gleby orne, bardzo dobre) pokrywają 7,6% powierzchni jednostki.

Na terenie Gminy Subkowy działalność prowadzi 233 gospodarstw rolnych, co stanowi około 13% wszystkich podmiotów zlokalizowanych w powiecie tczewskim. W 2020 roku największy udział wśród gospodarstw rolnych w Gminie, miały podmioty o powierzchni 15 ha i więcej (44%). Natomiast najmniejszy udział wśród wszystkich gospodarstw rolnych stanowiły podmioty o łącznej powierzchni do 1 ha włącznie (2%). W tym samym roku średnia wielkość gospodarstwa rolnego na terenie Gminy Subkowy wyniosła 30,08 ha i była wyższa niż powiatu tczewskiego.

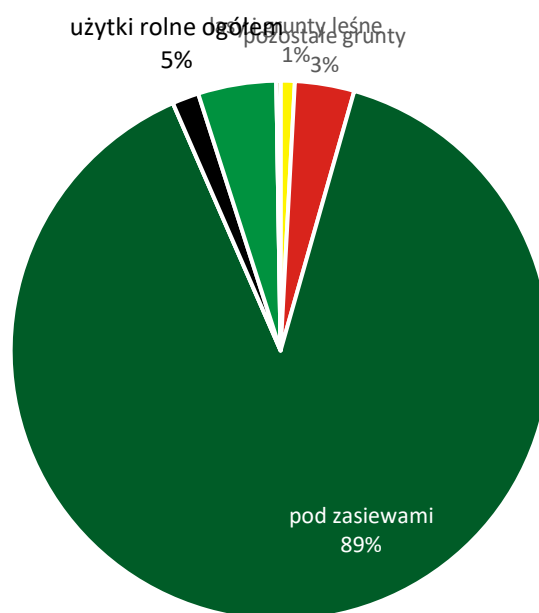
Tab. 11. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego w 2020 roku

Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych	Subkowy		powiat tczewski	
	Liczba podmiotów	Udział	Liczba podmiotów	Udział

	w		w	
ogółem	233	100%	1 737	100%
do 1 ha włącznie	4	2%	34	2%
1 - 5 ha	42	18%	480	28%
5 - 10 ha	46	20%	323	19%
10 - 15 ha	38	16%	232	13%
15 ha i więcej	103	44%	668	38%
Średnia wielkość gospodarstwa rolnego dla użytków rolnych (ha)	30,08		25,66	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Poniższa rycina przedstawia udział powierzchni użytkowanych gruntów rolnych w gospodarstwach rolnych Gminy Subkowy w podziale na gospodarstwa rolne w 2020 roku. Łączna powierzchnia gruntów rolnych na terenie Gminy wyniosła wówczas około 7 330 ha, z czego 96% stanowiły użytki rolne. Pozostałe grunty stanowiły średnio 3% powierzchni, a lasy i grunty leśne – 1% powierzchni. Analizując strukturę użytków rolnych w Gminie można zauważyć, że największą ich część stanowiły tereny znajdujące się pod zasiewami (89% użytków rolnych), łąki trwałe (5% użytków rolnych) oraz uprawy trwałe (2% użytków rolnych).

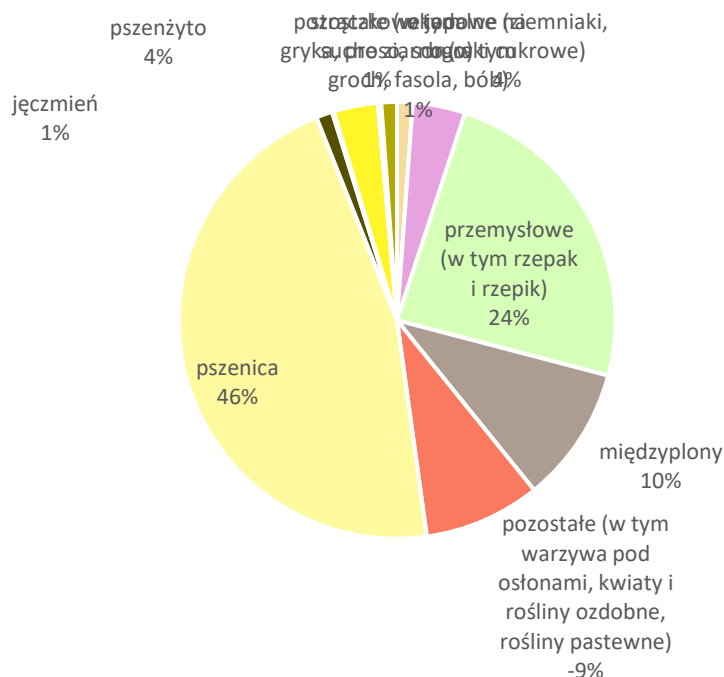

Ryc. 17. Udział powierzchni użytkowanych gruntów w gospodarstwach rolnych Gminy Subkowy w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

Poniższa rycina przedstawia powierzchnię zasiewów wybranych upraw przedstawioną w hektarach w Gminie Subkowy w 2020 roku. W Gminie uprawia się najwięcej zbóż (52% powierzchni użytków rolnych pod zasiewami). Drugą co do wielkości zajmowanej powierzchni rośliną uprawną są rośliny przemysłowe (24% powierzchni użytków rolnych pod zasiewami). Dalej w strukturze powierzchni zajmowanych gruntów znajdują się międzyplony (10%), pozostałe uprawy (9%) oraz rośliny okopowe (4%). W uprawie zbóż można wyszczególnić pszenicę, która zajmuje ponad połowę powierzchni wśród uprawianych zbóż

(88%). Drugim w kolejności jest pszenżyto (8%). Po 2% upraw zbóż w Gminie stanowią jęczmień i pozostałe zboża.

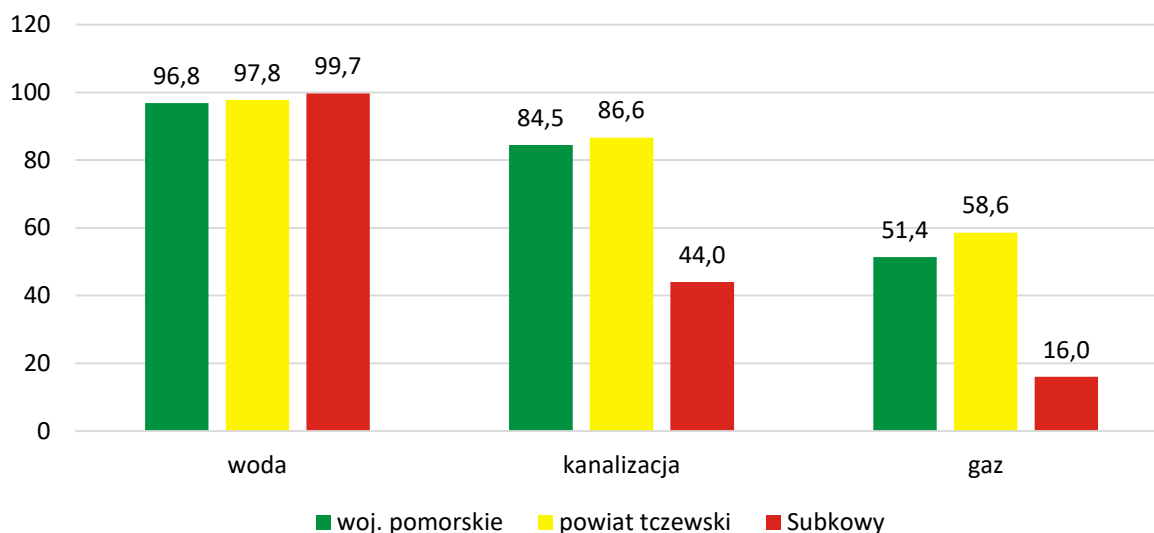
Ryc. 18. Powierzchnia zasiewów wybranych upraw (ha) w Gminie Subkowy w 2020 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Powszechnego Spisu Rolnego 2020.

2.2. Infrastruktura i środowisko

Urządzenia sieciowe

Dobrze rozwinięta infrastruktura sieciowa jest jednym z podstawowych czynników wpływających na atrakcyjność osiedleńczą oraz na potencjał inwestycyjny danego terenu. Według danych z GUS w 2022 roku na terenie Gminy Subkowy udział korzystających z sieci wodociągowej wyniósł 99,7%. Był to wynik nieznacznie wyższy od średniej dla całego powiatu tczewskiego oraz województwa pomorskiego. W tym samym roku odsetek osób posiadających przyłącza do sieci kanalizacyjnej kształtował się na poziomie 44%. Wynik ten był niższy od średniej dla jednostek porównawczych. Jest to zjawisko niekorzystne, które może przyczyniać się do pogorszenia stanu środowiska przyrodniczego w Gminie poprzez emisję zanieczyszczeń płynnych do wód gruntowych oraz gleb, co w rezultacie może doprowadzić do ich zakwaszenia oraz degradacji biosfery. W 2022 roku udział korzystających z sieci gazowej wyniósł 16%. Oznacza to, że głównym źródłem ciepła mieszkańców badanej jednostki są paliwa stałe (drewno oraz węgiel kamienny), co jest zjawiskiem negatywnym, ponieważ wykorzystywanie tego typu surowców do ogrzewania budynków mieszkalnych przyczynia się do zwiększonej emisji dwutlenku węgla i dwutlenku siarki do atmosfery, a w konsekwencji obniżenia jakości powietrza na terenie Gminy.

Ryc. 19. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Subkowy w 2022 roku na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Podmiotem odpowiedzialnym za dostarczanie wody na terenie Gminy Subkowy jest Spółdzielnia Kótek Rolniczych w Subkowach. Siedziba przedsiębiorstwa zlokalizowana jest przy ulicy Wodnej 2 w Subkowach. Gminna sieć wodociągowa składa się z 4 ujęć wody pitnej znajdujących się w miejscowościach: Gorzędziej, Subkowy, Waćmierz i Wielgłowy. Ujęcia te zaopatrują w wodę 12 miejscowości w Gminie. Do pięciu zabudowań - Rybaki Pastwiska, woda dostarczana jest z sieci wodociągowej gminy Pelplin. Łączna długość rozdzielczej sieci wodociągowej na terenie gminy wynosi 94,583 km. Gmina również nieustannie rozwija sieć wodociągowo-kanalizacyjną. W 2022 wybudowano sieć o długości Dn 90 – 181 mb, na terenie nowej zabudowy w Wielgłowach oraz przebudowano sieć wodociągową w Brzuścach, która miała długość 86,5 mb. W tym samym roku zlecone analizy ryzyka ujęć wody pitnej nie stwierdziły potrzeby ustanawiania strefy ochronnej ujęcia w postaci terenu ochrony pośredniej.

Gmina korzysta z usług dwóch oczyszczalni ścieków w Gorzędzieju i Subkowach. Długość sieci kanalizacyjnej na terenie jednostki to 36,22 km. W 2022 roku z przydomowych oczyszczalni ścieków korzystało 99 domostw. Na terenie Gminy znajdują się również 444 sztuki zbiorników bezodpływowych, które są obsługiwane przez firmy posiadające zezwolenia na opróżnianie zbiorników i transport nieczystości ciekłych i przewożenie do oczyszczalni ścieków w Tczewie eksploatowanej przez Zakład Wodociągów i Kanalizacji Sp. z o.o.

Mieszkańcy Gminy Subkowy, którzy nie mają możliwości podłączenia do sieci kanalizacyjnej mogą liczyć na wsparcie w postaci dotacji celowych na dofinansowanie kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków. Zasady udzielania i rozliczania tych dotacji określa uchwała nr XXXI/220/22 Rady Gminy Subkowy z dnia 25 stycznia 2022 r. w sprawie określenia „Regulaminu udzielania i rozliczania dotacji celowej na dofinansowanie kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków realizowanych na terenie Gminy Subkowy” oraz uchwała nr LXI/391/24 Rady Gminy Subkowy z dnia 26 marca 2024 r. zmieniająca uchwałę w sprawie określenia „Regulaminu udzielania i rozliczania dotacji celowej na

dofinansowanie kosztów budowy przydomowych oczyszczalni ścieków realizowanych na terenie Gminy Subkowy”.

Podmiotem odpowiedzialnym za zaopatrzenie w gaz na terenie Gminy Subkowy jest OLKOP BIS sp. z o.o. Na obszarze jednostki znajdują się gazociągi wysokiego ciśnienia, które są fragmentem przesyłu gazu ziemnego wysokometanowego E. Jednostka jest w całości objęta siecią elektroenergetyczną średniego i niskiego napięcia.

Głównymi operatorami Internetu na terenie Gminy Subkowy są takie podmioty jak Orange oraz T-mobile.

Ochrona środowiska

Zgodnie z danymi zawartymi w ewidencji Głównego Urzędu Nadzoru Budowlanego najczęściej spotykanym źródłem energii na terenie Gminy Subkowy w 2023 roku był węgiel kamienny. Zidentyfikowanych zostało łącznie 931 źródeł ciepła tego typu, co stanowiło 45,35% wszystkich źródeł ciepła w Gminie. W tym samym roku drugim najczęściej spotykanym źródłem energii na terenie Gminy była biomasa, w tym drewno – łączna liczba źródeł ciepła zasilanych w ten sposób wyniosła 574, co stanowiło 27,96% wszystkich źródeł ciepła w Gminie. Znaczny udział wśród zidentyfikowanych nośników energii wybieranych przez mieszkańców Gminy miała również energia elektryczna (10,52%) oraz gaz ziemny (9,84%). Najmniejszy odsetek wśród źródeł ciepła stanowiło ciepło sieciowe (1,01%) oraz olej opałowy (1,17%).

Tab. 12. Struktura źródeł ciepła na terenie Gminy Subkowy w 2023 roku

Nośnik energii	Liczba źródeł	Udział w 2023 roku
węgiel kamienny	931	44,82%
gaz ziemny	226	10,88%
olej opałowy	24	1,16%
biomasa, w tym drewno	574	27,64%
ciepło sieciowe (lokalne kotłownie, elektrociepłownie, biogazownie, spalarnie odpadów)	21	1,01%
energia elektryczna	216	10,40%
energia słoneczna (kolektory słoneczne)	27	1,30%
energia geotermalna (pompy ciepła)	58	2,79%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Centralnej Ewidencji Emisyjności Budynków.

Polityka środowiska na terenie Gminy Subkowy prowadzona jest w oparciu o Program Ochrony Środowiska dla Gminy Subkowy na lata 2024-2027 z uwzględnieniem perspektywy do roku 2031 (Uchwała nr LVIII/380/24 Rady Gminy Subkowy z dnia 27 lutego 2024 r.). W dokumencie wyznaczone zostały główne zadania, których realizacja miała przyczynić się do poprawy stanu środowiska przyrodniczego na terenie Gminy. Należą do nich m.in.:

- Kompleksowa termomodernizacja budynków w celu zmniejszenia zapotrzebowania na energię,

- Modernizacja systemów ogrzewania budynków i przygotowania ciepłej wody użytkowej (np. wymiana pieców), rozwój sieci gazowej oraz upowszechnienie odnawialnych źródeł energii OZE,
- Rozbudowa i modernizacja infrastruktury wodno-kanalizacyjnej,
- Rozwój systemu odbioru odpadów komunalnych, w tym upowszechnienie selektywnej zbiórki: papieru, metalu, tworzyw sztucznych i szkła, z uwzględnieniem funkcjonowania PSZOK i przydomowych kompostowników,
- Edukacja ekologiczna zmierzająca do zwiększenia segregacji odpadów,
- Upowszechnienie i poprawa jakości transportu zbiorowego oraz jego promocja,
- Prowadzenie rejestru i kontroli zbiorników bezodpływowych.

W celu prowadzenia kompleksowej polityki środowiskowej na terenie badanej jednostki, władze gminne realizują również Plan gospodarki niskoemisyjnej dla Gminy Subkowy (Uchwała Nr XII/66/15 Rady Gminy Subkowy z dnia 27 listopada 2015 r.). W Planie wyznaczone zostały główne obszary problemowe, tj. dominacja rozproszonych, przestarzałych systemów grzewczych, brak sieci ciepłowniczej, sieć gazowa jest obecna tylko w niektórych miejscowościach, niskie parametry techniczne dróg, mały udział odnawialnych źródeł energii oraz niska świadomość mieszkańców w zakresie efektywności energetycznej i ochrony środowiska. W odpowiedzi na wskazane wyzwania zaproponowano takie działania jak:

- termomodernizacja budynków,
- intensyfikacja wymiany indywidualnych systemów grzewczych na niskoemisyjne,
- rozwój rozproszonych źródeł OZE,
- rozwój alternatywnych środków transportu,
- poprawa jakości istniejących dróg,
- poprawa świadomości ekologicznej mieszkańców.

Od 2009 roku na terenie Gminy prowadzony jest także Program usuwania azbestu i wyrobów zawierających azbest z terenu Gminy Subkowy na lata 2009-2032 (Uchwała nr XXIII/209/09 Rady Gminy Subkowy z dnia 10 grudnia 2009 r.). W 2021 roku na realizację działań związanych z unieszkodliwianiem i usuwaniem azbestu przeznaczono 81 013,00 zł, w rezultacie czego usunięto 218,420 Mg wyrobów zawierających azbest z 49 nieruchomości.

Odnawialne źródła energii

Zrównoważony rozwój na przestrzeni ostatnich lat stał się nieodłącznym elementem rozwoju jednostek terytorialnych. Efektem tego jest stopniowe zwiększanie nakładów inwestycyjnych na rozwój odnawialnych źródeł energii (OZE). W Gminie Subkowy znajdują się dwie farmy wiatrowe, co daje łącznie 9 elektrowni wiatrowych położonych w miejscowościach: Radostowo, Waćmierz, Brzuśce. Farmy wiatrowe w Gminie mają łącznie moc 18 MW. Ponadto w Gminie uchwalono miejscowy plan zagospodarowania przestrzennego przyjęty uchwałą nr XXXIII/218/17 Rady Gminy Subkowy z dnia 23 listopada 2017 r. w sprawie fragmentu wsi Narkowy. Zaplanowano tam powstanie farmy fotowoltaicznej o powierzchni

1,7100 ha i mocy przekraczającej 100 kW. Wydano również na terenie Gminy 15 decyzji o warunkach zabudowy dla budowy farm fotowoltaicznych.

Gospodarka odpadami

Podmiotem odpowiedzialnym za odbiór, wywóz i zagospodarowanie odpadów komunalnych na terenie Gminy Subkowy od listopada 2023 r. jest Altvater Piła Sp. z o.o. Utylizacją odpadów zajmuje się natomiast Zakład Utylizacji Odpadów Stałych Sp. z o.o. w Tczewie. Zbieranie odpadów komunalnych podzielone jest na następujące frakcje: papier, metale i tworzywa sztuczne, szkło, odpady biodegradowalne, popiół oraz odpady zmieszane. Odbiór odpadów odbywa się na podstawie wyznaczonego harmonogramu. Poniższa tabela przedstawia stan gospodarki odpadami w Gminie Subkowy w latach 2019-2023. W analizowanym okresie liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami wzrosła o 289 osób. Jednocześnie odnotowano wzrost zebranych odpadów segregowanych i spadek zebranych odpadów zmieszanych. Pod względem poziomu przygotowania do ponownego użycia materiałów poddawanych recyklingowi Gmina spełniła wymagany stan minimalny w 2019 i 2020 roku. Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych odzwierciedla faktyczny stan segregacji odpadów w wybranej jednostce administracyjnej. Wskaźnik ten obowiązuje dopiero od 2021 roku, dlatego w okresie poprzedzającym nie ma dla niego danych. W latach 2021-2023 Gmina przekroczyła obowiązkowy próg minimalny. Na podstawie przedstawionych danych można zauważyć konieczność podejmowania działań, które pozwolą na efektywniejsze gospodarowanie odpadami komunalnymi na terenie Gminy.

Tab. 13. Stan gospodarki odpadami w Gminie Subkowy latach 2019-2023

		2019	2020	2021	2022	2023
Liczba mieszkańców objętych systemem gospodarowania odpadami komunalnymi (os.)		4 219	4 324	4 422	4 488	4 508
Łączna ilość zebranych odpadów komunalnych (Mg), w tym:		1 840,89	1 912,55	2 118,57	2 079,04	1 937,71
<i>zmieszane</i>		772,60	722,05	736,71	744,11	668,88
<i>segregowane</i>		1 068,20	1 190,51	1 381,86	1 334,93	1 268,84
Udział odpadów segregowanych w łącznej ilości odpadów		58%	62%	65%	64%	65%
Ilość zebranych odpadów na mieszkańca		0,44	0,44	0,48	0,46	0,43
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia papieru, metali, tworzyw sztucznych i szkła (%)	gmina	51,82	72,49	x	x	x
	wymagany	40	50	x	x	x
Poziom recyklingu, przygotowania do ponownego użycia i odzysku innymi metodami odpadów budowlanych i	gmina	97,22	100	nie dotyczy	x	x
	wymagany	60	70	70	x	x

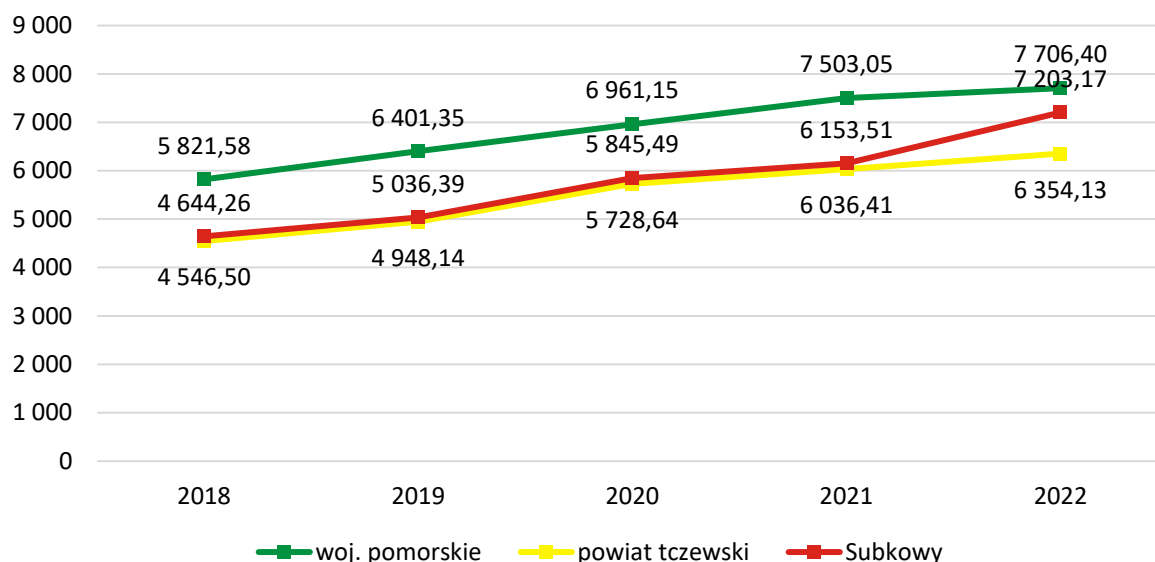
rozbiórkowych (%)						
Poziom ograniczenia masy odpadów komunalnych ulegających biodegradacji przekazywanych do składowania (%)	gmina	16,78	25,4	17,3	x	x
	wymagany	<40	<35	<35	x	x
Poziom przygotowania do ponownego użycia i recyklingu odpadów komunalnych	gmina	x	x	26,16	43,72	72,03
	wymagany	x	x	>20	>25	>35

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań.

2.3. Stan finansów samorządowych

Wykonanie budżetu

Poniższa rycina przedstawia dochody ogółem w przeliczeniu na 1 mieszkańca w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022. W analizowanym okresie odnotowano systematyczny wzrost dochodów na poziomie wszystkich jednostek administracyjnych. W latach 2018-2021 w Gminie Subkowy wskaźnik kształtował się na bardzo zbliżonym poziomie w stosunku do powiatu tczewskiego. Od roku 2021 do końca badanego okresu wskaźnik omawianej Gminy zaczął rosnać dynamiczniej niż wskaźnik dla powiatu. W Gminie Subkowy dochody ogółem na 1 mieszkańca w omawianym okresie wzrosły o 2558,90 zł.

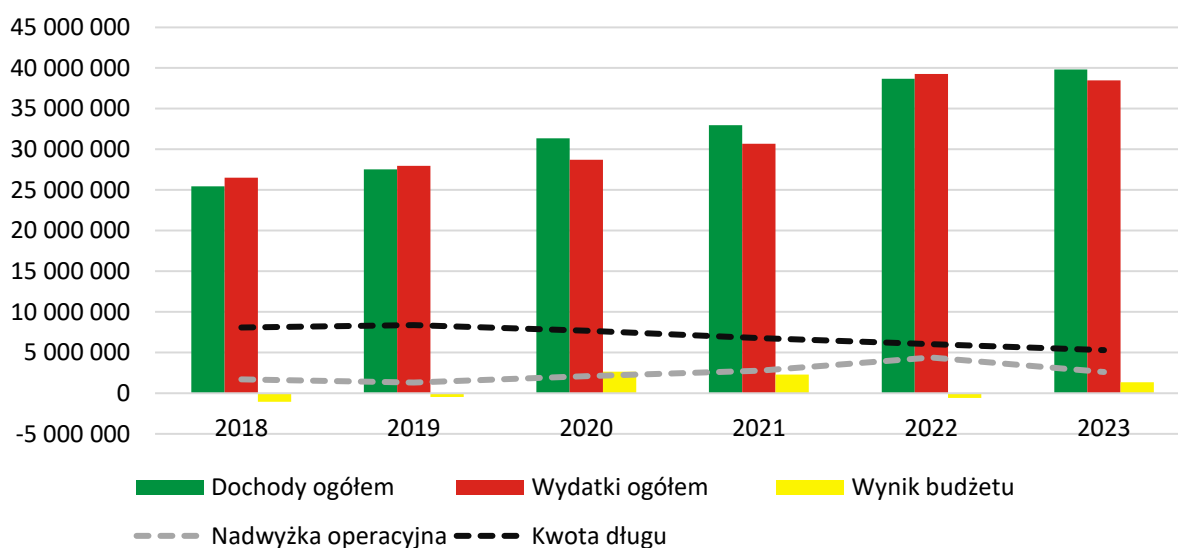

Ryc. 20. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa rycina przedstawia wykonanie budżetu Gminy Subkowy w latach 2018-2023. Zaobserwowano, że największa różnica między dochodami, a wydatkami wystąpiła w 2020 roku – wówczas dochody ogółem były wyższe od wydatków ogółem o ponad 2,6 mln zł.

Jednocześnie w analizowanym okresie kwota zadłużenia Gminy spadła – w 2018 roku wynosiła ona ok. 8,1 mln zł, a w 2023 roku kształtowała się już na poziomie 5,3 mln zł. Z kolei wartość nadwyżki operacyjnej w badanym okresie utrzymywała się średnio na poziomie 2,48 mln zł. Powyższa analiza pozwala stwierdzić, że sytuacja finansowa Gminy jest stabilna.

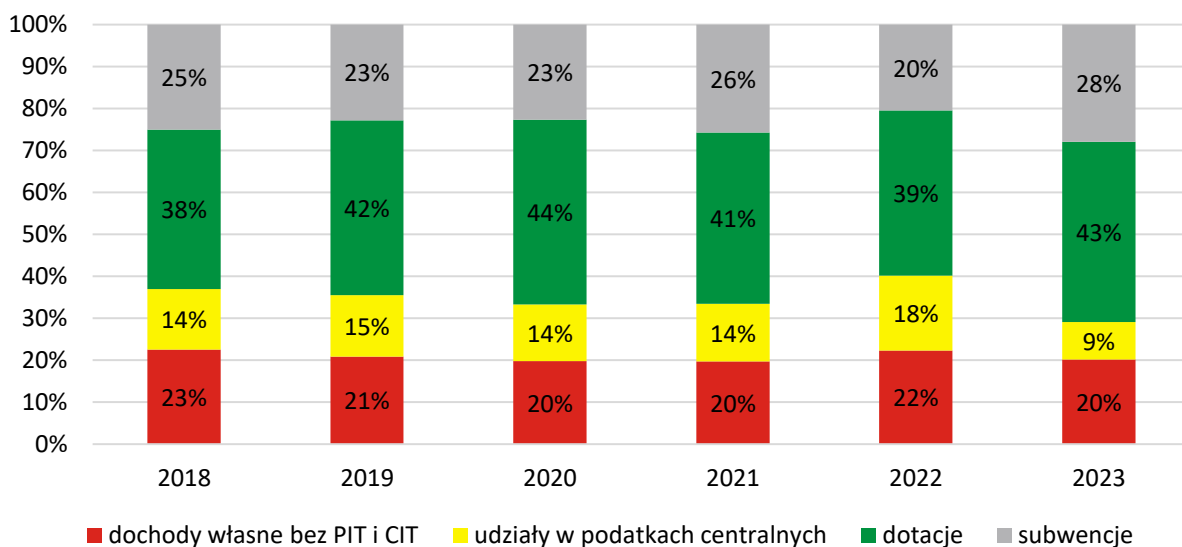

Ryc. 21. Wykonanie budżetu Gminy Subkowy w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Struktura dochodów i wydatków

Analizując strukturę dochodów budżetowych Gminy Subkowy w latach 2018-2022 zauważono, że największy udział w tych dochodach miały dotacje. W poszczególnych latach ich udział ulegał zmianom, jednak na przestrzeni całego okresu zawierały się one w przedziale od 38% do 44%. Największą wartość dotacje osiągnęły w 2020 roku i wyniosły około 13 mln zł w strukturze wszystkich dochodów budżetowych jednostki. Drugą pod względem wielkości grupę dochodów stanowiły subwencje. Na przestrzeni badanego okresu oscylowały w granicach 25% wszystkich dochodów – najniższą wartość osiągnęły w 2022 roku (20% wszystkich dochodów), najwyższą zaś w 2023 roku (28% wszystkich dochodów). Z kolei dochody własne bez PIT i CIT dla Gminy Subkowy stanowiły w analizowanych latach trzecią największą grupę dochodów. Utrzymywały się na stabilnym poziomie przez cały badany okres i oscylowały w granicach 20% - 23%. Najmniejszą część w strukturze dochodów Gminy stanowią udziały w podatkach centralnych i w analizowanym okresie ich poziom był dość stabilny, a najmniejszy ich udział procentowy ukształtował się w 2022 roku.

Ryc. 22. Struktura dochodów Gminy Subkowy w latach 2018-2023

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Poniższa tabela przedstawia strukturę bazy podatkowej Gminy Subkowy w latach 2018-2023. Zaobserwowano, że w analizowanym okresie największy udział w bazie podatkowej miał podatek dochodowy od osób fizycznych PIT. Od 2018 dochód ten nieustannie wzrastał aż do 2022, gdzie osiągnął największą wartość (ponad 6,8 mln zł). Należy jednak zaznaczyć, że wzrost ten odnotowano pomimo reformy systemu podatkowego w Polsce, który obejmował takie zmiany jak: wprowadzenie zwolnienia z podatku PIT dla osób poniżej 26. roku życia, zmianę wysokości kwoty wolnej od podatku, obniżenie stawki podatkowej PIT czy reformy programu Polski Ład. W roku 2022 wartość tego podatku wzrosła za sprawą nowelizacji Ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego, na skutek której samorzady otrzymały dodatkowy dochód. Gmina Subkowy odnotowała także znaczące wpływy z tytułu podatku od nieruchomości, który w badanym okresie osiągał średnią wartość 2,9 mln zł. W 2023 roku stawka podatku od budynków mieszkalnych w Gminie wyniosła 1 zł od 1 m² powierzchni użytkowej, a stawka podatku od budynków związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej – 26,40 zł od 1 m² powierzchni użytkowej (Uchwała nr XXXIX/264/22 Rady Gminy Subkowy z dnia 25 października 2022 r.) W latach 2018-2023 znaczące dla budżetu Gminy były też środki pochodzące z podatku rolnego, od środków transportowych oraz podatku od czynności cywilnoprawnych.

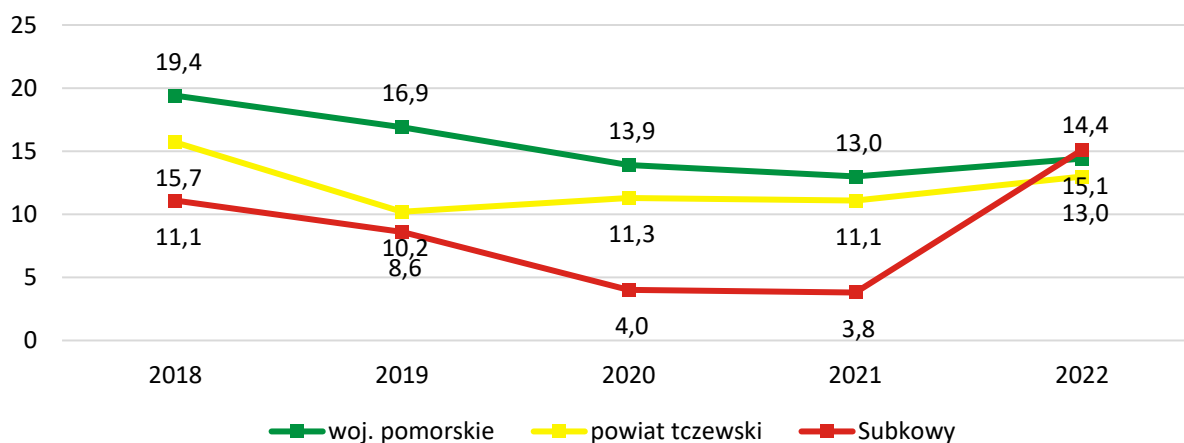
Tab. 14. Dochody podatkowe Gminy Subkowy w latach 2018-2023 (zł)

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
PIT	3 635 367,00	4 018 087,00	4 196 101,00	4 473 421,00	6 840 747,57	3 503 743,00
CIT	44 838,89	4 618,24	43 949,87	39 464,03	43 281,00	70 297,00
podatek rolny	1 063 844,94	1 084 167,07	1 144 322,48	1 126 635,24	1 191 423,62	1 403 060,64
podatek od nieruchomości	2 716 752,07	2 616 613,80	2 770 358,59	2 781 097,00	3 207 123,59	3 303 500,84
podatek leśny	29 829,70	28 655,50	29 179,96	29 429,11	31 618,91	47 642,22

podatek od środków transportowych	244 917,13	199 655,80	200 886,52	218 611,37	257 888,78	288 804,03
karta podatkowa	2 444,69	6 188,15	10 826,58	7 407,73	8 822,74	11 636,27
podatek od czynności cywilnoprawnych	158 397,40	206 571,92	231 225,15	422 641,16	224 992,38	264 480,66
wpływy z opłaty skarbowej	22 616,00	18 044,00	20 100,00	27 370,00	22 376,70	22 190,40
wpływy z opłaty eksploatacyjnej	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00

Źródło: opracowanie własne na podstawie sprawozdań budżetowych.

Na poniższej rycinie przedstawiono dane dotyczące udziału wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022. Zaobserwowano, że w Gminie udział ten spadł z poziomu 11,1% na początku badanego okresu do 3,8% w 2021 roku, a następnie wzrósł do 15,1% w 2022 roku. Krzywe odzwierciedlające średnie dla powiatu i województwa wykazywały głównie tendencję spadkową, jednak przez cały okres badań, z wyjątkiem 2022 roku, przewyższały wartości osiągnięte na poziomie Gminy.

Ryc. 23. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Fundusze Europejskie 2014-2020

Gmina Subkowy w latach 2014-2020 pozyskała dofinansowanie ze środków funduszy europejskich na projekt „Gmina Subkowy otwarta na osoby niesamodzielne!”. Zgodnie z serwisem www.mapadotacji.gov.pl łączna wartość dofinansowania projektu wynosiła ponad 1,1 mln zł. Projekt został zrealizowany w perspektywie finansowej 2014-2020, a dofinansowany ze środków Regionalnego Programu Operacyjnego Województwa Pomorskiego na lata 2014-2020. Projekt miał na celu zwiększenie dostępności do usług społecznych dla 63 osób, potrzebującym wsparcia w codziennym funkcjonowaniu.

Gmina pozyskała dofinansowanie z Europejskiego Funduszu Rolnego na rzecz Rozwoju Obszarów Wiejskich: Europa inwestująca w obszary wiejskie na projekt „Stworzenie nowego ogólnodostępnego terenu rekreacyjnego w Subkowach”. Gminie Subkowy na operację

została przeznaczona pomoc finansowa w wysokości 105.771,35 zł. Oddano do użytku rozbudowaną szatnię oraz nowy kort tenisowy w ramach projektu.

Rządowy Fundusz Polski Ład

Rządowy Fundusz Polski Ład jest to Program Inwestycji Strategicznych, który ma na celu zwiększenie skali inwestycji publicznych przez bezzwrotne dofinansowanie inwestycji realizowanych przez jednostki samorządu terytorialnego. Program realizowany jest poprzez promesy inwestycyjne udzielane przez Bank Gospodarstwa Krajowego. W ramach niego Gmina Subkowy pozyskała dotacje na inwestycje na łączną kwotę 23,2 mln zł.

Tab. 15. Inwestycje i kwoty przyznanego dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład w latach 2021-2023 roku w Gminie Subkowy.

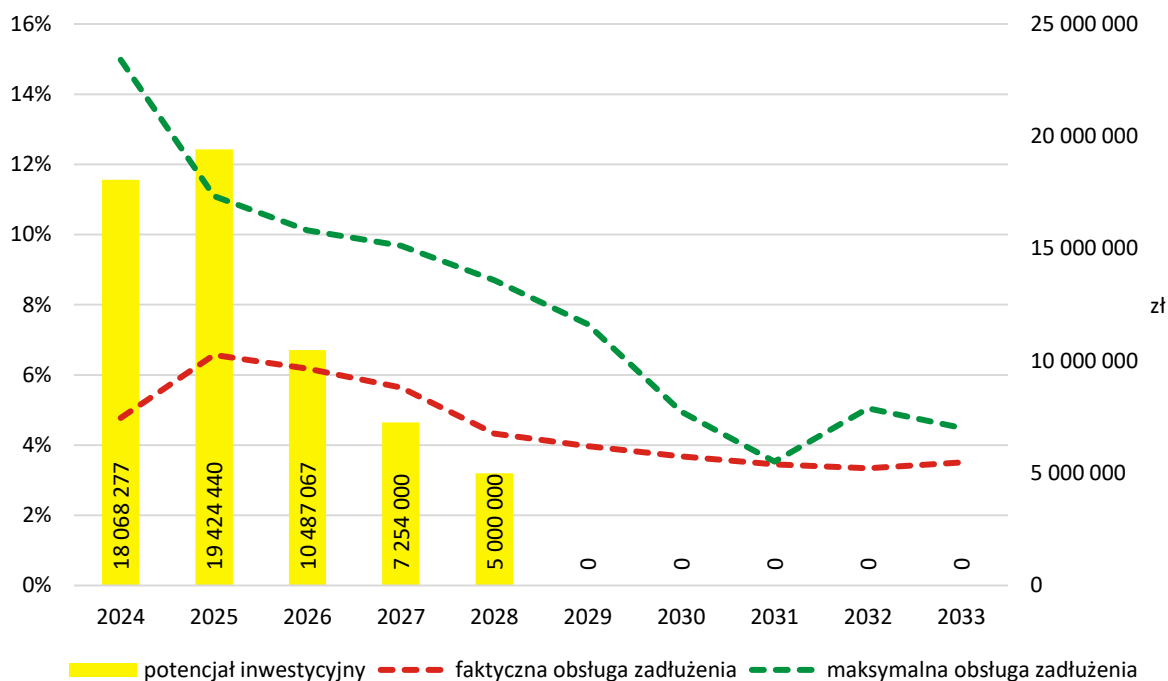
Rok	Inwestycja	Kwota przyznanego dofinansowania
2021	Rozbudowa Zespołu Szkolno-przedszkolnego w Subkowach	7 500 000,00 zł
2022	Przebudowa i rozbudowa oczyszczalni ścieków w Subkowach	9 500 000,00 zł
2022	Rozbudowa zespołu szkolno-przedszkolnego w Subkowach - zakup, dostawa i montaż wyposażenia	2 000 000,00 zł
2023	Budowa kanalizacji sanitarnej w Brzuścach	8 000 000,00 zł
2023	Adaptacja budynku gminnego zlokalizowanego w Subkowach przy ul. Spółdzielczej 4 na cele kulturalne, administracyjne oraz opiekuńcze	2 000 000,00 zł
2023	Termomodernizacja budynku szkolnego oraz przebudowa obiektów i urządzeń szkolno-rekreacyjnych w Subkowach	2 500 000,00 zł
2023	Wymiana tradycyjnych opraw oświetleniowych na oprawy energooszczędne na terenie Gminy Subkowy	255 360,00 zł
2023	Renowacja zabytków (prace remontowo-konserwatorskie budynku Kościoła parafialnego pw. Św. Stanisława w Subkowach oraz pw. Św. Wojciecha w Gorzędzieju)	1 399 600,00 zł

Źródło: opracowanie własne.

Potencjał inwestycyjny

Poniższy wykres przedstawia prognozowane kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia w Gminie Subkowy w latach 2024-2033. Podstawą prognozy jest Uchwała Nr LIX/384/24 Rady Gminy Subkowy z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Subkowy. Wskaźnik pozwala na ocenę możliwości inwestycyjno-kredytowych Gminy w przyszłości. Zgodnie z art. 243 ustawy o finansach publicznych, dopuszczalna wysokość spłaty zobowiązań jednostek samorządu terytorialnego w danym roku (faktyczna obsługa zadłużenia) nie może przekroczyć indywidualnie liczonego, maksymalnego wskaźnika obsługi zadłużenia. Wykres przedstawia również potencjał inwestycyjny, rozumiany jako suma środków finansowych pozostałych do dyspozycji, po pokryciu wszystkich bieżących kosztów funkcjonowania (wydatków bieżących) oraz spłacie obecnie zaplanowanych rat kapitałowych (rozchodów) w latach 2024 –2033. Dane wskazują, że potencjał inwestycyjny Gminy Subkowy najwyższą wartość osiągnie w 2025 roku.

Wyniesie on wówczas ponad 19,4 mln zł. W następnym roku szacuje się, że nakłady majątkowe spadną i wyniosą ok. 10 mln zł. W kolejnych latach, ze względu na zakończenie realizacji zaplanowanych inwestycji, nakłady majątkowe Gminy osiągną znacznie niższe wartości, które oscylować będą średnio na poziomie ok. 6 mln zł. Należy jednak zaznaczyć, że WPF najbardziej precyzyjnie odnosi się do roku bieżącego i przyszłego, w związku z tym sytuacja finansowa Gminy może ulec zmianie.

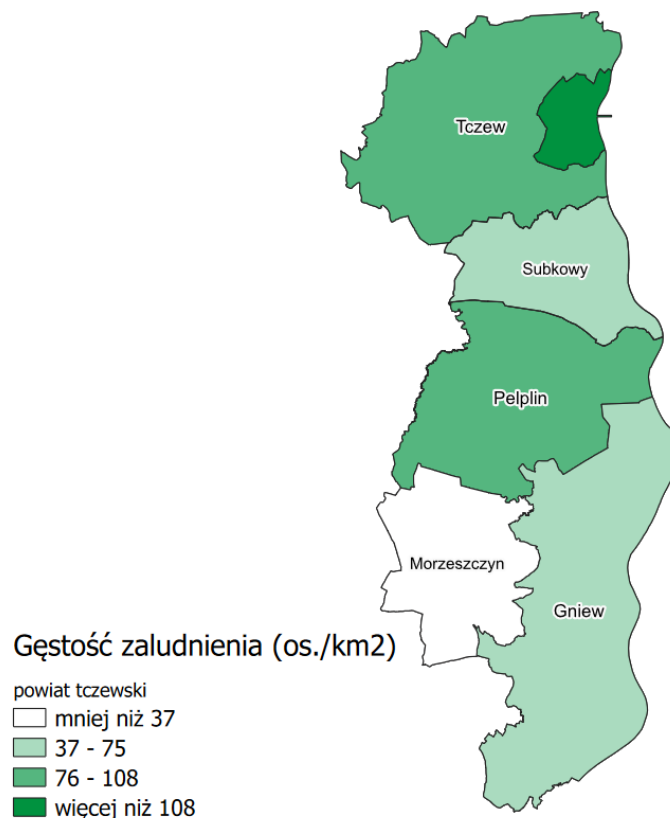
Ryc. 24 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Subkowy na lata 2024-2033

Źródło: opracowanie własne na podstawie uchwały Nr LIX/384/24 Rady Gminy Subkowy z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie zmiany Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Subkowy.

CZĘŚĆ 3: DIAGNOZA SYTUACJI SPOŁECZNEJ GMINY

3.1. Demografia

Gminę Subkowy w 2022 roku zamieszkiwały 5 353 osoby (GUS), co stanowiło ok. 5% wszystkich mieszkańców powiatu tczewskiego. W tym samym roku gęstość zaludnienia na terenie Gminy wyniosła 68,8 os./km², co było wówczas jednym z niższych wyników w powiecie. Gminą z najmniejszą gęstością zaludnienia była gmina Morzeszczyn z gęstością zaludnienia poniżej 37 os./km². Najwyższą gęstość zaludnienia odnotowano w mieście Tczew (ponad 108 os./km²).

Ryc. 25 Gęstość zaludnienia w powiecie tczewskim w 2022 roku

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Głównego Urzędu Geodezji i Kartografii.

Poniższa tabela przedstawia zmiany liczby ludności w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego oraz gmin w powiecie w latach 2018-2022. Z analizy danych wynika, że liczba ludności w Gminie w badanym okresie ulegała nieznacznym zmianom. W 2018 roku wynosiła ona 5 473 osób, a w 2022 roku – 5 353. Średnia dynamika zmian w Gminie Subkowy wyniosła zatem 99,5%, co świadczy o nieznacznym spadku liczby mieszkańców. Na tle gmin powiatu tczewskiego, sytuowało to Gminę na drugim miejscu. Z kolei najlepszą sytuację demograficzną odnotowano w gminie Tczew – w analizowanym okresie liczba ludności na terenie jednostki wzrosła, a średnia dynamika zjawiska kształtowała się na poziomie 100,2%.

Tab. 16. Zmiany liczby ludności w powiecie tczewskim 2018-2022

JST	2018	2019	2020	2021	2022	udział w 2022 r.	średnia dynamika
powiat tczewski	115 876	115 728	112 765	112 350	111 755	100%	99,1%
Tczew (miasto)	60 279	59 951	58 177	57 856	57 394	51%	98,8%
Gniew	15 544	15 443	14 743	14 637	14 495	13%	98,3%
Morzeszczyn	3 655	3 649	3 384	3 367	3 368	3%	98,0%
Pelplin	16 297	16 166	15 532	15 379	15 186	14%	98,3%
Subkowy	5 473	5 484	5 364	5 391	5 353	5%	99,5%
Tczew	14 628	15 035	15 565	15 720	15 959	14%	102,2%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Liczba ludności w jednostkach samorządu terytorialnego kształtowana jest przez dwie zmienne: przyrost naturalny oraz saldo migracji. Przyrost naturalny to różnica pomiędzy urodzeniami żywymi a zgonami. Z kolei saldo migracji to różnica pomiędzy osobami zameldowanymi a osobami wymeldowanymi na danym obszarze.

Analizując zawarte w poniższej tabeli dane zaobserwowano, że wszystkie jednostki z grupy porównawczej, z wyjątkiem gminy Tczew i gminy Morzeszczyn, w 2022 roku charakteryzowały się ujemnym przyrostem naturalnym. W Gminie Subkowy wartość tego wskaźnika wyniosła -0,75 na 1 tys. mieszkańców. Wynik ten był wyższy od średniej województwa (-1,89) oraz powiatu (-2,7). Pomimo osiągnięcia ujemnych wartości na tle grupy porównawczej Gmina Subkowy charakteryzowała się w 2022 roku jedną z najbardziej korzystnych sytuacji demograficznych. Wskaźnik salda migracji dla poszczególnych gmin powiatu tczewskiego kształtował się na ujemnym poziomie, z wyjątkiem miasta Tczew. W Gminie Subkowy wskaźnik ten kształtował się na poziomie -0,56 i była to druga najwyższa wartość tego wskaźnika spośród całej grupy porównawczej. Z ujemnego wskaźnika przyrostu naturalnego w Gminie, jak i salda migracji, można wywnioskować ujemny wskaźnik przyrostu rzeczywistego. Wskaźnik przyrostu rzeczywistego jest sumą przyrostu naturalnego oraz salda migracji ludności, pozwala określić rzeczywisty przyrost, bądź ubytek liczby mieszkańców danej jednostki. Stąd też wynika, że liczba ludności w Gminie Subkowy się zmniejsza. Z przedstawionych danych wynika, że władze Gminy Subkowy powinny podejmować działania, które zachęcą aktualnych mieszkańców do pozostania na terenie jednostki i przyciągną nowych mieszkańców. Należy jednak dodać, iż w przypadku niektórych miejscowości, takich jak Subkowy, Brzuśce, Narkowy, Wielgłowy, w ostatnim czasie zaobserwowano napływ nowych mieszkańców, co determinuje konieczność m.in. rozwoju terenów zabudowy mieszkaniowej.

Tab. 17. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy w 2022 roku na tle powiatu tczewskiego, województwa pomorskiego i pozostałych gmin powiatu tczewskiego

JST	przyrost naturalny na 1000 mieszkańców		saldo migracji na 1000 mieszkańców	
	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.	2022 r.	średnia zmiana wskaźnika od 2018 r.
woj. pomorskie	-1,89	-0,91	1,66	-0,13
powiat tczewski	-2,70	-0,79	-1,48	-0,03
Tczew (miasto)	-2,44	-0,63	-3,31	-0,39
Gniew	-5,21	-0,95	-3,50	0,46
Morzeszczyn	5,95	1,21	-5,95	0,16
Pelplin	-6,67	-1,55	-6,41	0,26
Subkowy	-0,75	-1,10	-0,56	1,50
Tczew	0,00	-0,91	12,49	-0,57

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

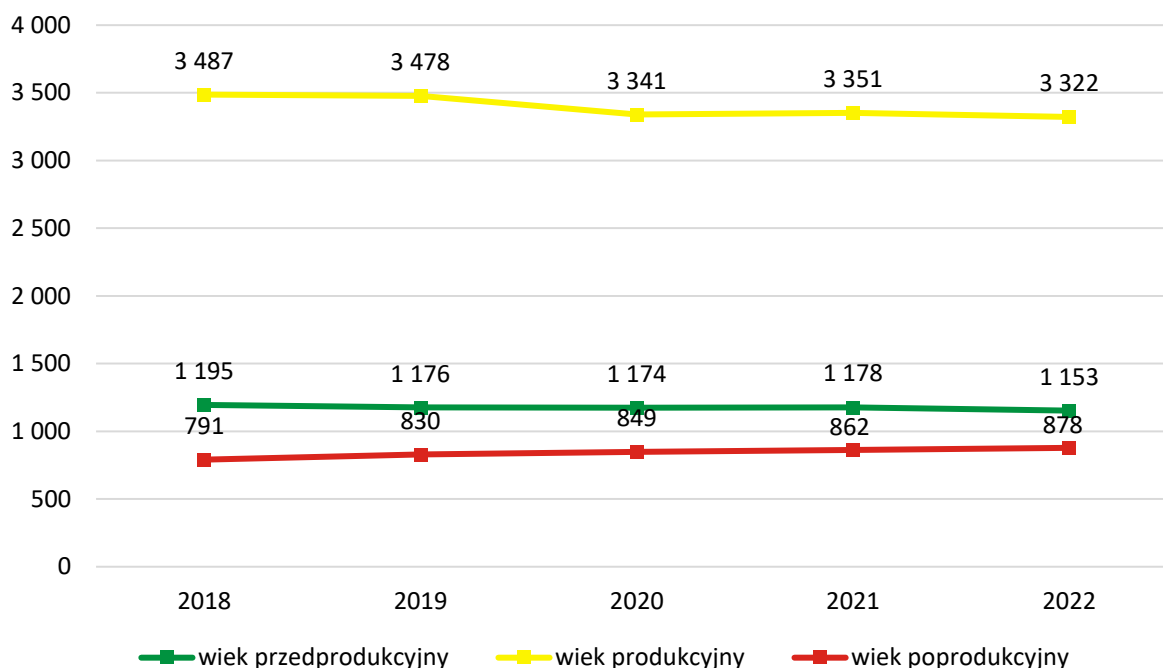
Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące udziału mieszkańców w wieku 25 -34 lat w ogólnej liczbie ludności Gminy Subkowy oraz udziału ludności w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym w Gminie w latach 2018 i 2022 na tle średnich wyników gmin województwa pomorskiego i powiatu tczewskiego. Analizie poddano wskazane grupy wiekowe, ponieważ w znaczącym stopniu determinują one sposób w jaki rozwija się dana jednostka terytorialna pod względem potencjału demograficznego. Osoby w wieku 25-34 lat, zwane również osobami w wieku kreatywnym, stanowią bowiem grupę, która w sposób znaczący wpływa na kształt lokalnej sytuacji demograficznej – osoby znajdujące się w tym przedziale wiekowym są najbardziej skłonne do założenia rodziny, wyboru „miejsca do życia”, kupna mieszkania oraz podjęcia stałej pracy, a co za tym idzie zapewnienia zastępowalności pokoleń. Wysoki odsetek seniorów w danej społeczności wiąże się z koniecznością zwiększenia wydatków w takich obszarach jak zdrowie i usługi społeczne oraz dostosowaniem infrastruktury do ich potrzeb. W 2018 roku odsetek mieszkańców w wieku kreatywnym na terenie Gminy Subkowy wyniósł 16,21%. Wynik ten nieznacznie przewyższał wówczas średnią powiatu tczewskiego oraz województwa pomorskiego. W 2022 roku wartość tego wskaźnika dla badanej jednostki kształtowała się na poziomie 14,48%. Dynamika zjawiska wyniosła zatem 89%, co oznacza znaczący spadek udziału mieszkańców w wieku kreatywnym w liczbie ludności Gminy ogółem. Wynik osiągnięty na poziomie badanej jednostki na końcu okresu znajdował się nieznacznie powyżej średniej dla województwa i powiatu. Wynika z tego, że sytuacja w Gminie Subkowy jest bardziej korzystna niż w gminach porównawczych, choć zmniejszająca się dynamika świadczy o jej pogorszeniu się. Analizując sposób, w jaki kształtowała się liczba osób w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym zauważono, że w 2018 roku odsetek seniorów na terenie Gminy Subkowy kształtował się na poziomie 16,50%. Wynik ten był znacznie niższy niż średnia dla powiatu i województwa. W 2022 roku wartość tego wskaźnika wynosiła 19,50%, zatem dynamika zmian wyniosła 118%, co oznacza, że na terenie Gminy Subkowy następuje powolny spadek udziału ludzi młodych w społeczeństwie, natomiast rośnie obciążenie senioralne. Zjawisko to świadczy o tak zwanym starzeniu się społeczeństwa.

Tab. 18. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Subkowy w 2018 i 2022 roku na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego

JST	mieszkańcy w wieku 25-34 lat w stosunku do ludności ogółem (%)			ludność w wieku poprodukcyjnym w stosunku do ludności w wieku produkcyjnym (%)		
	2018	2022	dynamika	2018	2022	dynamika
woj. pomorskie	15,03	13,71	91%	24,50	27,70	113%
powiat tczewski	15,09	12,90	86%	22,60	26,70	118%
Subkowy	16,21	14,48	89%	16,50	19,50	118%

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Opisane powyżej dane mają swoje odzwierciedlenie na poniżej rycinie, gdzie wyraźnie widać spadek liczby ludności w wieku produkcyjnym na terenie Gminy Subkowy. W analizowanym okresie liczba ta spadła o 165 osób. Zaobserwowano również wzrost liczby osób w wieku poprodukcyjnym – w 2018 roku na terenie badanej jednostki było 791 seniorów, z kolei w 2022 r było to 878 osób. Na przestrzeni badanego okresu zaobserwowano także nieznaczny wzrost liczby osób w wieku przedprodukcyjnym – ich liczba zwiększyła się o 87 osoby. W latach 2018-2022 osoby w wieku przedprodukcyjnym przewyższały liczbę osób w wieku poprodukcyjnym, choć różnica ta, corocznie się zmniejsza.

Ryc. 26 Struktura ludności w Gminie Subkowy w latach 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

3.2. Kapitał społeczny

Przedszkola

Opieka przedszkolna w Gminie Subkowy prowadzona jest przez dwie placówki publiczne. W Gminie ponadto znajduje się jedno przedszkole prywatne, które zostało wpisane do rejestru placówek niepublicznych, jednak nie podjęło działalności. Pod względem liczby przyjętych dzieci największą placówką przedszkolną na terenie Gminy jest Przedszkole Samorządowe w Subkowach, które znajduje się przy ul. Generała Sikorskiego 7, we wsi Subkowy. Organem prowadzącym placówkę jest Gmina Subkowy. Przedszkole otwarte jest od poniedziałku do piątku w godzinach 7:00-16:00. W roku 2022/2023 do placówki uczęszczało 109 dzieci, które podzielone były na 5 grup (średnio w grupie znajdowało się 22 podopiecznych). Oprócz tego na terenie Gminy funkcjonuje przedszkole Samorządowe w Małej Słońcy. Do tego przedszkola w roku 2022/2023 uczęszczało 32 dzieci, podzielonych na dwie grupy zajęciowe. Przedszkole to jest otwarte od poniedziałku do piątku, od 8:00 do 13:00.

Tab. 19. Przedszkola na terenie Gminy Subkowy

Nazwa przedszkola	Liczba dzieci	Liczba grup	Średnia wielkość grupy	Godziny otwarcia
przedszkola publiczne				
Przedszkole Samorządowe w Subkowach	109	5	22	7:00-16:00
Przedszkole Samorządowe w Małej Słońcy	32	2	16	8:00-13:00
przedszkole niepubliczne				
Niepubliczne Przedszkole "Leśna Kraina" w Wielgłowach	Przedszkole wpisane do rejestru placówek niepublicznych, lecz nie rozpoczęło działalności.			

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

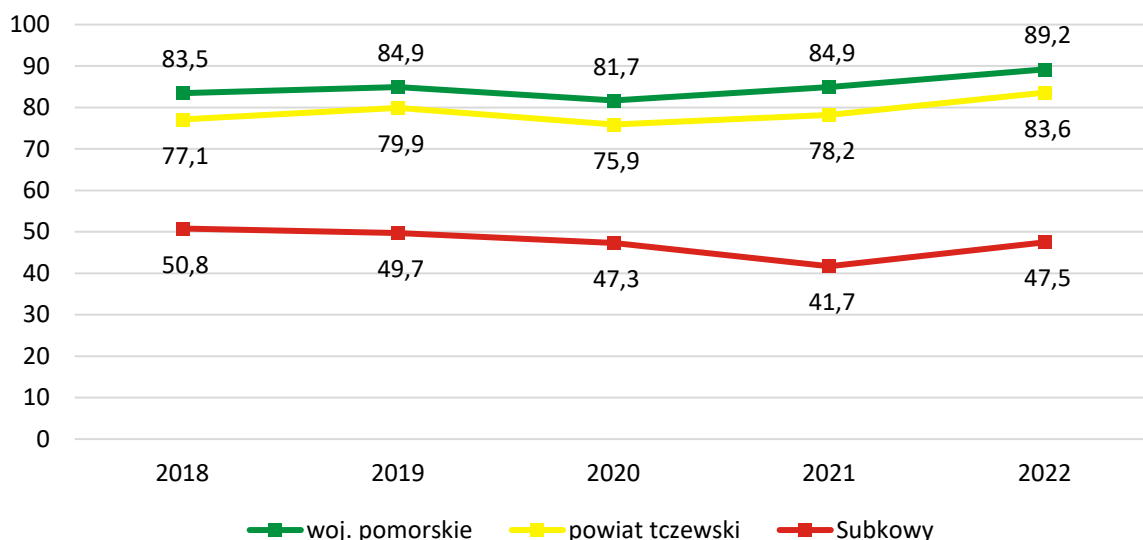
Miesięczny koszt utrzymania jednego dziecka w przedszkolu publicznym na terenie Gminy Subkowy w 2023 roku wyniósł 954,54 zł. W porównaniu z rokiem 2019 koszt utrzymania dziecka w przedszkolu gminnym wzrósł o 22,29%.

Tab. 20. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Subkowy

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023
Miesięczny koszt utrzymania 1 dziecka w przedszkolu gminnym (zł)	780,58/748,60	907,65/688,32	756,55/774,10	827,02/924,81	954,54
Wysokość miesięcznej dotacji na 1 dziecko w przedszkolu niepublicznym (zł)	x	x	x	x	x

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Poniższa rycina przedstawia odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Subkowy w latach 2018-2022 na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego. W 2018 roku 50,8% dzieci pochodzących z obszaru Gminy objętych zostało wychowaniem przedszkolnym. Do 2021 roku odsetek ten zmalał do 41,7%, a w kolejnym roku nieco wzrósł do 47,5%. Przez cały badany okres odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Subkowy, był znacznie niższy niż w powiecie i województwie.

Ryc. 27 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Subkowy w latach 2018-2022 na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego (%)

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z GUS.

Szkoły

Na terenie Gminy Subkowy funkcjonują 2 szkoły podstawowe. W roku szkolnym 2022/2023 największą placówką oświatową, pod względem przyjmowanych uczniów, była Szkoła Podstawowa im. Leonida Teligi w Subkowach, do której uczęszczało 325 uczniów, podzielonych na 14 oddziałów klasowych. Średnia wielkość oddziału wynosiła 23 podopiecznych, a na jednego nauczyciela przypadało ok. 7 uczniów. Drugą znajdującą się na terenie Gminy placówką jest Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Małej Słońcy. W tym samym roku uczęszczało do niej 97 uczniów, którzy podzieleni byli na 8 oddziałów klasowych. Oddział liczył średnio 12 dzieci, a na jednego nauczyciela przypadało ok. 5 uczniów.

Tab. 21. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Subkowy

Nazwa szkoły	Liczba uczniów	Liczba oddziałów	Średnia wielkość oddziału	Liczba etatów nauczycieli	Zmianowy system pracy (tak/nie)
Szkoła Podstawowa im. Leonida Teligi w Subkowach	325	14	23	45,45	nie
Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Małej Słońcy	97	8	12	19,11	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Poniższa tabela przedstawia stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Subkowy w roku szkolnym 2022/2023. Szkoła Podstawowa im. Leonida Teligi jest lepiej wyposażona w sprzęt sportowy, gdyż posiada 2 sale gimnastyczne, salkę korekcyjną oraz kompleks sportowy ORLIK. Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Małej Słońcy w swoim wyposażeniu sportowym posiada jedynie niepełnowymiarowe boisko. W omawianym roku tylko Szkoła Podstawowa im. Leonida Teligi w Subkowach dysponowała pracownikami

językowymi, natomiast żadna ze szkół nie prowadziła klas dwujęzycznych, sportowych lub integracyjnych. Obydwie szkoły posiadały system monitoringu wizyjnego oraz parking dla nauczycieli i rodziców. W obydwu placówkach prowadzone były świetlice i gabinety pielęgniarstwa.

Tab. 22. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Subkowy

Nazwa szkoły	Szkoła Podstawowa im. Leonida Teligi w Subkowach	Szkoła Podstawowa im. Ireny Sendlerowej w Małej Słońcy
Liczba sal lekcyjnych (szt.)	32	8
Rodzaj i stan obiektów sportowych/sal gimnastycznych	2 sale gimnastyczne/dobry salka korekcyjna/dobry kompleks sportowy ORLIK/dobry	Niepełnowymiarowe boisko/dobry
Pracownie językowe	tak	nie
Klasy dwujęzyczne/sportowe/integracyjne	nie	nie
Komputery do użytku uczniów (szt.)	45	35
Projektory multimedialne (szt.)	15	3
Kamery - monitoring szkolny	tak	tak
Szafki dla każdego ucznia	nie	nie
Świetlice	7:00-16:00	7:35-15:30
Parkingi dla kadry/rodziców	tak	tak
Gabinet pielęgniarstwa/stomatologiczny	tak	tak
Liczba stypendystów (os.)	76 (2022/2023)	

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

W latach 2019-2024 łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie Gminy wraz z klasami „0” ulegała niewielkim wahaniom. W roku szkolnym 2019/2020 placówki oświatowe w Gminie Subkowy kształciły 518 dzieci. Z kolei w roku szkolnym 2023/2024 do szkół na terenie badanej jednostki uczęszczało 478 uczniów. Zmiany te wynikały przede wszystkim z reformy systemu oświatowego w Polsce, różnicy w liczbie dzieci, które w danym roku zaczynały lub kończyły etap edukacji, a także z faktu, że coraz większa liczba dzieci z terenu Gminy wybierała szkoły znajdujące się na obszarze innych jednostek terytorialnych. W roku szkolnym 2019/2020, aż 177 dzieci z terenów Gminy Subkowy uczęszczało do szkół spoza Gminy, a w roku 2023/2024 liczba ta wzrosła do 190 dzieci.

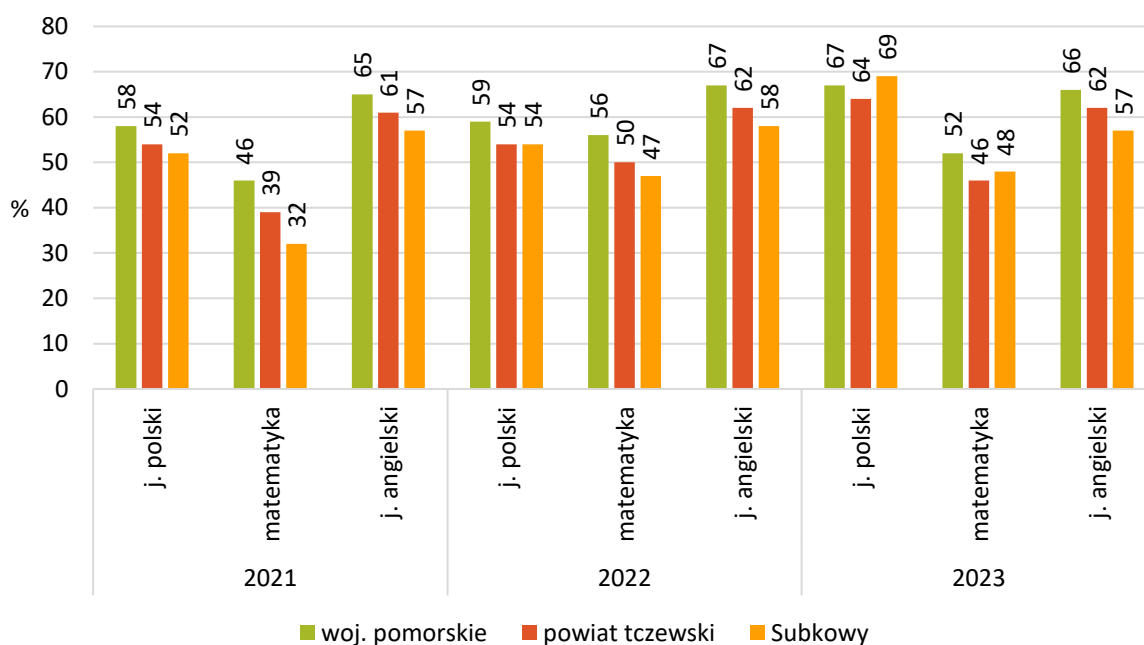
Tab. 23. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Subkowy uczęszczająca do szkół na terenie Gmin Subkowy, Tczew, Swarżyn, Pelplin, Gdańsk

	2019/2020	2020/2021	2021/2022	2022/2023	2023/2024
Łączna liczba uczniów uczęszczających do szkół na terenie gminy wraz z klasami "0" (os.)	518	533	529	525	478
Liczba uczniów z terenu gminy, uczęszczających do	177	192	192	179	190

szkół na terenie innych gmin (os.)					
------------------------------------	--	--	--	--	--

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Badanie postępów edukacyjnych i osiągnięć uczniów może przybierać różne formy. Najczęściej wykorzystywanymi do tego celu narzędziami są sprawdziany wewnętrzne oraz zewnętrzne, a także konkursy przedmiotowe. Analizując poziom nauczania w szkołach na terenie Gminy Subkowy porównano średnie wyniki egzaminu ósmoklasisty w poszczególnych placówkach oświatowych w latach 2021-2023. Następnie analizie poddano uśrednione dla całej Gminy wyniki egzaminów na tle średniej powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2021-2023. W 2021 roku absolwenci szkół podstawowych w Gminie Subkowy napisali najlepiej egzamin ósmoklasisty z języka angielskiego, natomiast w roku 2023 uczniowie Gminy zdobyli najlepsze wyniki z języka polskiego. W latach 2021-2022 uczniowie Gminy Subkowy w porównaniu do średniej powiatu i województwa osiągnęli słabsze średnie wyniki. Z kolei w 2023 roku wyniki te znacznie się poprawiły – w szczególności z języka polskiego, którego średnia dla Gminy wyprzedziła poziom powiatu i województwa. Z matematyki w tym samym roku wykazali się lepszymi średnimi wynikami niż średnia dla powiatu.

Ryc. 28. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Subkowy w roku 2021-2023 na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych OKE 2021-2023.

Poniższa tabela przedstawia dane dotyczące wydatków w dziale 801 Oświata i wychowanie w Gminie Subkowy w latach 2018-2023. W badanym okresie wydatki związane z edukacją na terenie Gminy stopniowo wzrastały. W 2018 roku wynosiły one ponad 8,1 mln zł, osiągając tym samym najniższą wartość na przestrzeni badanego okresu, a w 2023 roku wyniosły ponad 21 mln zł. Ponadto w latach 2018-2023 wartość przyznanej Gminie subwencji oświatowej również stopniowo się zwiększała, jednak nieproporcjonalnie bardziej niż

wartość wydatków, tym samym zmniejszając stopień pokrycia wydatków na oświatę subwencją oświatową.

Tab. 24. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Subkowy w latach 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
WYDATKI OGÓŁEM	8 118 676,51	8 513 106,61	8 814 764,64	9 344 570,46	13 207 815,59	20 643 578,21
Wydatki bieżące, w tym:	8 116 093,51	8 372 148,61	8 814 764,64	9 299 736,96	10 591 752,45	11 060 300,15
Wynagrodzenia i pochodne	6 210 473,76	6 446 496,14	6 658 934,4	7 151 205,44	7 653 587,21	8 190 913,26
Pozostałe wydatki bieżące	1 905 619,75	1 925 652,47	2 155 830,24	2 148 531,52	2 938 165,24	2 869 386,89
Wydatki majątkowe	2 583	140 958	0	44 833,5	2 616 063,14	9 583 278,06
SUBWENCJA OŚWIATOWA	5 193 776	5 510 637	5 505 436	5 806 300	5 983 871	6 431 740
Różnica między subwencją oświatową a wydatkami w dziale 801	2 924 900,51	3 002 469,61	3 309 328,64	3 538 270,46	7 223 944,59	14 211 838,21
Stopień pokrycia	0,64	0,65	0,62	0,62	0,45	0,31

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Kultura i sport

Podmiotami odpowiedzialnymi za realizację zadań w zakresie kultury, sportu i czytelnictwa w Gminie Subkowy są takie jednostki jak:

- Dom Kultury w Subkowach;
- Gminna Biblioteka Publiczna w Subkowach.

Dom Kultury zlokalizowany jest przy ul. Józefa Wybickiego 22a w Subkowach. Prowadzi bogatą działalność o charakterze edukacyjnym. Instytucja stara się konsekwentnie kłaść nacisk na wymiar dydaktyczny, uważając, że w dobie szybkich zmian gospodarczych, technicznych i społecznych nauka jest wyzwaniem podstawowym, decydującym często o powodzeniu i niepowodzeniu całych zbiorowości. Edukacja kulturalna oraz upowszechnianie obyczajowości wśród mieszkańców naszej gminy polega na ich udziale w przedsięwzięciach kulturalnych organizowanych lub współorganizowanych przez Dom

Kultury w Subkowach cyklicznie bądź okolicznościowo. Dzięki nim uczestnicy mogą stać się nie tylko obserwatorami, ale i współtwórcami kultury poprzez uczestnictwo w uroczystościach, konkursach, imprezach plenerowych, wystawach, przeglądach czy koncertach, biorąc udział w zajęciach stałych i jednorazowych. Skupiają one uczestników w celu rozbudzania ich zainteresowań, a ich istotą jest dobrowolna nauka i praca w grupach. Dobierając formę i treści zajęć dla dzieci, młodzieży, dorosłych i seniorów, Ośrodek stara się zaspokajać potrzebę twórczej aktywności poprzez rozbudzanie i rozwijanie zainteresowań plastyką, muzyką, śpiewem, teatrem, tańcem, rękodziełem oraz krawiectwem.

Gminna Biblioteka Publiczna zlokalizowana jest przy ul. Józefa Wybickiego 19 w Subkowach. Książnica oferuje szerokie zaplecze czytelnicze, gromadząc i chętnie udostępniając księgozbiór również w formie ebooków i audiobooków. Biblioteka organizuje zajęcia artystyczne m.in. origami, scrapbooking, szydełkowanie i szkolenia z elementami biblioterapii, kluby czytelnicze, spotkania autorskie oraz lekcje biblioteczne. Placówka aktywnie prowadzi galerię „RAMA”, organizuje wystawy, by promować lokalnych artystów. Angażuje się również w liczne ogólnopolskie akcje związane z promocją czytelnictwa, w ramach których przygotowuje wydarzenia kulturalne dla mieszkańców są to m. in. Noc Bibliotek, Tydzień Bibliotek i Narodowe Czytanie. Biblioteka w Subkowach zajmuje się również organizacją czasu wolnego podczas wakacji i ferii zimowych oferując zabawy czytelnicze. Skierowane jest to do dzieci i młodzieży.

Na terenie Gminy Subkowy organizowane są liczne wydarzenia kulturalne, które uzupełniają dedykowaną dla mieszkańców ofertę kulturalną oraz umożliwiają integrację różnych grup wiekowych. Do najważniejszych cyklicznych wydarzeń kulturalnych i sportowych odbywających się na terenie Gminy należą takie imprezy jak:

- Inspiracje KobiECE,
- Dożynki Gminne,
- Akademia z okazji 11 Listopada,
- Symposium Kulinarne "O Jeściu na Kociewiu",
- Na urodzinach u Józefa Rufina Wybickiego.
- Dzień Dziecka,
- Koncerty,
- Spektakle teatralne.

Inspiracje KobiECE to wydarzenie organizowane przez Dom Kultury w Subkowach. Impreza jest unikatowa na skalę kraju, gdyż jest organizowana przede wszystkim z myślą o kobietach. Na przestrzeni lat podczas eventu miał miejsce szereg warsztatów twórczych m.in. takich jak: tworzenie biżuterii różnymi technikami, warsztaty decoupage, warsztaty florystyczne, tkackie, makrama, tworzenie świec, akwarela i wiele innych. Wydarzeniu co roku towarzyszą zabiegi upiększające – manicure oraz stanowiska fryzjerskie, które zapewnia Centrum Kształcenia Zawodowego w Tczewie. Podczas tak wyjątkowego spotkania dostępna jest fotobudka, a wyjątkowe uczestniczki utrwalone zostają w obiektywie aparatu – fotoportret. Inspiracje KobiECE to również koncerty i spektakle teatralne, a tradycją marcowego

spotkania jest żurek przygotowany przez subkowskie panie. Do 2023 roku zorganizowano już 8 edycji Inspiracji Kobięcych.

Od 2010 roku w pierwszą sobotę października w miejscowości Subkowy, w niebanalny sposób promuje się Kociewską Kuchnię organizując **Symposium Kulinarne „O jeściu na Kociewiu”**. To swoiste święto kuchni regionalnej ma charakter imprezy kulturowej połączonej z elementami naukowymi, konkursami plastycznymi, fotograficznymi oraz kulinarnymi. Co roku powstają publikacje, na scenie występują znane i popularne gwiazdy polskiej estrady jak i utalentowana młodzież z powiatu tczewskiego. Podczas październikowej imprezy koncertują kociewskie zespoły ludowe. Główną ideą wydarzenia jest promocja i popularyzacja kociewskich potraw, zachowanie dawnych smaków, a co roku upowszechniana jest inna grupa potraw. Podczas eventu wręczana jest statuetka „Hit Symposium Kulinarne” za najsmaczniejszą potrawę kociewską. W roku 2022 zmieniono konwencję tego wydarzenia na Symposium Kulinarne „O jeściu na Kociewiu – tradycje Bożonarodzeniowe”. Impreza zagościła w grudniu ciesząc się dalej swoją popularnością i atrakcyjnością, pozostawiając i promując założone cele. Wydarzenie organizowane jest od 13 lat przez Kociewskie Forum Kobiet w partnerstwie ze Starostwem Powiatowym w Tczewie, Gminą Subkowy, Domem Kultury w Subkowach, Lokalną Organizacją Turystyczną „Kociewie”.

Tab. 25. Obiekty infrastruktury kulturalnej w Gminie Subkowy

Nazwa obiektu i lokalizacja	Charakterystyka obiektu	Zajęcia organizowane dla mieszkańców
Gminna Biblioteka Publiczna w Subkowach, ul. Józefa Wybickiego 19 83-120 Subkowy	Budynek niedostosowany dla osób ze szczególnymi potrzebami (GBP mieści się w pomieszczeniach należących do osoby prywatnej)	zajęcia artystyczne m.in. origami, scrapbooking, szydełkowanie i szkolenia z elementami biblioterapii, kluby czytelnicze, spotkania autorskie oraz lekcje biblioteczne
świetlica wiejska Gorzędziej, ul. Tczewska 21, 83-120 Gorzędziej	Budynek po remoncie, dostosowany dla osób niepełnosprawnych, tj. dostęp do budynku i wewnątrz budynku.	zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji,
świetlica wiejska Rybaki, ul. Kociewska 13a, 83-120 Rybaki	Budynek do całkowitej modernizacji (ujęty w rejestrze zabytków Gminy Subkowy).	brak zajęć organizowanych przez Dom Kultury w Subkowach
świetlica wiejska Wielka Słońca, ul. Główna 4/3, 83-120 Wielka Słońca	Budynek po modernizacji i rozbudowie. Dostosowany dla osób niepełnosprawnych tj. dostęp do budynku i wewnątrz budynku.	zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji, regularne warsztaty krawieckie i rękodzieła dla Seniorów
Wiejski Dom Kultury Mały Garc, ul. Pelplińska 17, 83-120 Mały Garc	Nowy budynek obecnie wymagane jest konserwacja podbitki dachu oraz prace malarsko-remontowe wewnątrz budynku.	zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji,

Wiejski Dom Kultury Radostowo, ul. Pielgrzymów 10, 83-120 Radostowo	W istniejącej części wymagane prace remontowe i malarskie. Dobudowana została część socjalna – odbiór marzec 2024 r. (szatnie i łazienki z toaletami)	zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji,
światlica wiejska Brzuśce, ul. Milenijna 17, 83-120 Brzuśce	Budynek po remoncie - wymaga modernizacji toalet i zaplecza kuchennego oraz prac malarsko-remontowych.	zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i akcji lato, regularne warsztaty krawieckie i rękodzieła dla Seniorów
światlica wiejska Waćmierz, ul. Kasztanowa 30, 83-115 Waćmierz	Budynek wymaga remontu i modernizacji m.in. wymiana kotła CO, podłóg, elewacji.	brak zajęć organizowanych przez Dom Kultury w Subkowach
światlica wiejska Wielgłowy, ul. Pelplińska 14, 83-120 Wielgłowy	Budynek po remoncie wymaga bieżącej modernizacji.	zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji,
Dom Kultury w Subkowach, ul. Józefa Wybickiego 22a, 83-120 Subkowy	Budynek po modernizacji i rozbudowie, obecnie wymaga bieżącego remontu i malowania. Parter budynku dostosowany do potrzeb osób niepełnosprawnych.	warsztaty plastyczne, teatralne, krawieckie, taneczne, ruchowe (joga, aerobik), teatralne, gry planszowe, rękodzieło, zajęcia dla dzieci i młodzieży w okresie ferii zimowych i wakacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Gmina Subkowy wyróżnia się aktywną społecznością sportową. Powstały tu liczne drużyny sportowe, które uczestniczą zarówno w rozgrywkach seniorskich, jak i juniorskich, prowadzonych przez Polski Związek Piłki Nożnej, Pomorski Wojewódzki Związek Piłki Siatkowej oraz Polską Federację Petanque. Zamiłowanie do sportu znajduje odzwierciedlenie w zasobach Gminy, która dysponuje aż 11 boiskami sportowymi.

Tab. 26. Obiekty infrastruktury sportowej w Gminie Subkowy

Nazwa obiektu i lokalizacja	Stan obiektu(ów)
Boisko sportowe w Narkowach, ul. Wielgłowska, 83-120 Narkowy (dz. 40/10)	średni
Boisko sportowe w Gorzędzieju, ul. Huberta Stangenberg 83-120 Gorzędziej (dz. 7/6),	średni
Boisko sportowe w Małym Garcu, ul. Pelplińska 83-120 Mały Garc (dz. 270/5)	dobry
Boisko sportowe w Wielka Słońca, ul. Główna, 83-120 Wielka Słońca (332/1)	dobry

Boisko sportowe w Radostowie, ul. Pielgrzymów, 83-120 Radostowo (dz. 121, 125/5)	bardzo dobry
Boisko sportowe w Brzuścach, ul. Sportowa, 83-120 Brzuśce (279/15)	dobry
Boisko sportowe w Subkowach, ul. Józefa Wybickiego, 83-120 Subkowy (dz. 419)	bardzo dobry
Boisko sportowe w Subkowach, ul. Sportowa 3a, 83-120 Subkowy (dz. 190/13)	bardzo dobry
Boisko sportowe w Subkowach, ul. Ogrodowa, 83-120 Subkowy (dz. 474/13)	bardzo dobry
Boisko sportowe w Mała Słońca, ul. Długa 1, 83-120 Mała Słońca (dz. 26/8)	bardzo dobry
Boisko sportowe w Waćmierzu, ul. Kasztanowa, 83-115 Waćmierz (dz. 78/10)	średni
Sala Gimnastyczna przy Szkole Podstawowej im. Leonida Teligi w Subkowach ul. Józefa Wybickiego 19b, 83-120 Subkowy – 2 sale	dobre
Plac zabaw w Gorzędzieju, ul. Tczewska 21, 83-120 Gorzędziej (dz. 22/8)	dobry
Place zabaw w Małym Garcu, ul. Pelplińska, 83-120 Mały Garc (Działka 268/9)	dobry
Plac zabaw w Wielka Słońca, ul. Główna, 83-120 Wielka Słońca (15/7)	dobry
Plac zabaw w Radostowie, ul. Pielgrzymów 10, 83-120 Radostowo (dz. 121)	bardzo dobry
Plac zabaw w Wielgłowach, ul. Pelplińska 14, 83-120 Wielgłowy (dz. 89/5 oraz działka nr 90)	bardzo dobry
Plac zabaw w Subkowach, ul. Ogrodowa, 83-120 Subkowy (dz. 474/13)	bardzo dobry
Plac zabaw w Subkowach, ul. Gen.Wł. Sikorskiego 9, 83-120 Subkowy (dz. 411)	zły
Plac zabaw w Subkowach, ul. Zamkowa, 83-120 Subkowy (dz. 417)	dobry
Plac zabaw w Subkowach, ul. Akacyjowa, 83-120 Subkowy (dz. 725, 726)	dobry

Plac zabaw w Mała Słońca, ul. Długa 1, 83-120 Mała Słońca (dz. 26/8)	dobry
Plac zabaw w Waćmierzu, ul. Zduńska, 83-115 Waćmierz (78/10)	dobry
Plac zabaw w Brzuścach, ul. Sportowa, 83-120 Brzuście (279/15)	dobry
Plac zabaw w Brzuścach, ul. Milenijna, 83-120 Brzuście (148/1)	bardzo dobry
Tereny rekreacyjne – siłownie pod chmurką	dobry

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Bezpieczeństwo publiczne

Zgodnie z zapisami zawartymi w art. 7 ust. 1 pkt. 14 Ustawy o samorządzie gminnym utrzymanie porządku publicznego oraz bezpieczeństwa obywateli, a także ochrona przeciwpożarowa i przeciwpowodziowa należy do zadań własnych gminy. Na terenie Gminy Subkowy znajduje się Posterunek Policji, który zlokalizowany jest przy ul. Józefa Wybickiego 33 w Subkowach. Posterunek jest podmiotem podległym Komendzie Powiatowej Policji w Tczewie, a służbę pełni w nim 5 funkcjonariuszy. Poza pełnieniem swoich podstawowych obowiązków policjanci współpracują z władzami Gminy przy organizacji imprez plenerowych, a także prowadzą spotkania edukacyjne i prewencyjne z dziećmi w przedszkolach. Za bezpieczeństwo mieszkańców Gminy odpowiadają również druhowie z 3 jednostek Ochotniczej Straży Pożarnej w Subkowach, Brzuścach i Gorzędzieju. Poza zapewnianiem bezpieczeństwa mieszkańcom Gminy, Ochotnicza Straż Pożarna bierze również czynny udział przy zabezpieczaniu wydarzeń o charakterze kulturalno-oświatowym, sportowym i religijnym. Ponadto OSP w Subkowach i OSP w Gorzędzieju współorganizują wraz z Gminą takie wydarzenia jak: Dzień Dziecka i Dzień Seniora. W OSP w Subkowach działa również Młodzieżowa Drużyna Pożarnicza oraz drużyna sportowa, która bierze udział w zawodach sportowo-pożarniczych na szczeblu zarówno powiatowym jak i wojewódzkim.

Tab. 27. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Subkowy

Nazwa jednostki	Lokalizacja	Ujęcie w Krajowym Systemie Ratowniczo-Gaśniczym
OSP Subkowy	ul. Sportowa 1/1, 83-120 Subkowy	tak
OSP Brzuście	ul. Milenijna 17/1, 83-120 Brzuście	nie
OSP Gorzędziej	ul. Tczewska 21/2, 83-120 Gorzędziej	nie

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Gmina posiada również system monitoringu wizyjnego, który obejmuje następujące budynki: budynek Urzędu Gminy w Subkowach wraz z parkingiem, budynki Zespołu Szkół w Subkowach wraz z obiektami sportowymi i Zespołu Kształcenia Podstawowego i Przedszkolnego w Małej Słońcy. Przesłanką do utworzenia systemu monitoringu wizyjnego na terenie Gminy była ochrona obiektów przed dewastacją oraz ochrona instytucji. Obsługą systemu zajmują się administratorzy budynków i pracownicy Urzędu. W momencie opracowywania niniejszej Diagnozy najczęstszymi problemami w zakresie bezpieczeństwa publicznego na terenie Gminy były: wykroczenia w postaci zakłócania porządku oraz spożywania alkoholu w miejscach publicznych.

Otoczenie zewnętrzne i wewnętrzne Gminy

Na terenie Gminy Subkowy działalność prowadzą organizacje pozarządowe, stowarzyszenia i fundacje. Według danych z Rejestru Stowarzyszeń Ministerstwa Sprawiedliwości w Gminie działa 21 podmiotów będących stowarzyszeniami, innymi organizacjami społecznymi i zawodowymi lub fundacjami, w tym 4 organizację w trakcie likwidacji. Czynnie działające organizacje na terenie Gminy mają na celu służyć diagnozowaniu i zaspakajaniu potrzeb mieszkańców, wspomagać finansowo osoby tego potrzebujące, jak i pielęgnować życie kulturowo-sportowe Gminy.

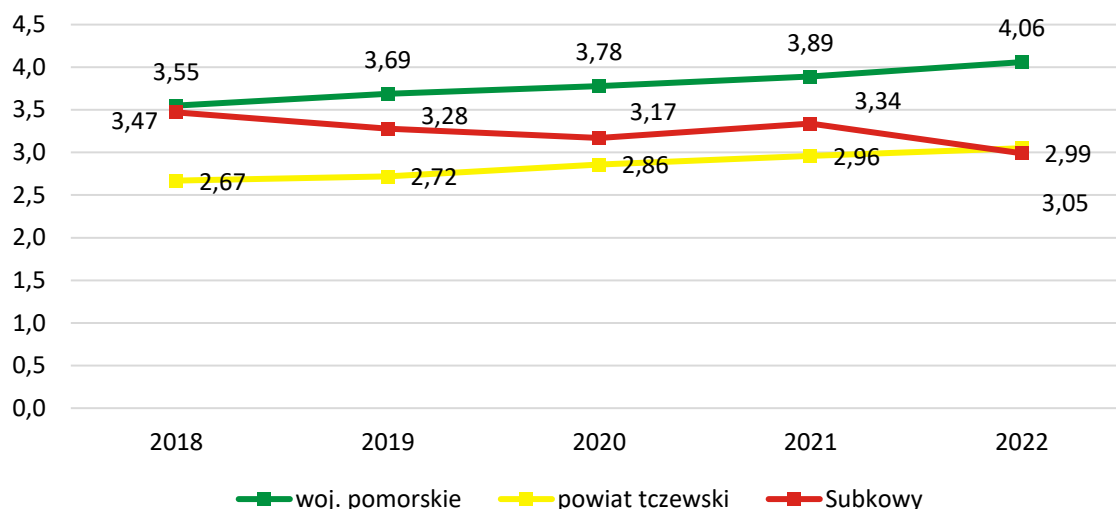
Tab. 28. Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Subkowy

Nazwa organizacji	Zakres działalności
Fundacja "Uśmiech Dziecka"	Gromadzenie środków finansowych i zasobów materialnych w celu realizacji, budowy i wyposażenia szkoły podstawowej w Subkowach. Upowszechnianie wiedzy o regionie i kulturze społecznej wsi Subkowy. Rozwijanie kontaktów z krajowymi i zagranicznymi środowiskami i fundacjami związanymi z działalnością oświatową i kulturalną.
Fundacja EDU-ART.	Niesienie pomocy osobom dotkniętym poważnymi schorzeniami i osobom niepełnosprawnym. Podejmowanie w wspieranie działań w zakresie upowszechniania profilaktyki zdrowotnej. Działania w zakresie pomocy społecznej - pomoc rodzinom w trudnej sytuacji życiowej oraz pomoc przy wyrównywaniu szans społecznych. Zwalczenie wykluczenia społecznego.
Fundacja Kerin	Działalność oświatowo-kulturalna, szczególnie w zakresie edukacji historycznej.
Fundacja Pokolenia	Działania na rzecz zwalczaniu marginalizacji społecznej. Pomoc osobom potrzebującym. Realizowanie idei humanitarnych.
Gminny Związek Rolników, Kółek i Organizacji Rolniczych w Subkowach	Związek ma za zadanie jednoczyć rolników na terenie gminy, a także działać na rzecz interesów tej grupy zawodowej.
Kółko Rolnicze - Koło Gospodyń Wiejskich w Gorzędzieju	Kółko ma na celu działania na rzecz interesów rolników, a także edukację na temat tradycji i historii regionu. Kółko również

Kółko Rolnicze - Koło Gospodyń Wiejskich w Brzuścach	wspomaga pracę gminy w wykonywaniu zadań pożytku publicznego.
Kółko Rolnicze - Koło Gospodyń Wiejskich w Małej Słońcy	
Kółko Rolnicze - Koło Gospodyń Wiejskich w Rybakach	
Kółko Rolnicze - Koło Gospodyń Wiejskich w Waćmierzu	
Ochotnicza Straż Pożarna w Brzuścach	Działanie na rzecz ochrony życia, zdrowia, mienia i środowiska przed pożarami, klęskami, żywiołami i zagrożeniami ekologicznymi lub innymi miejscowymi zagrożeniami.
Ochotnicza Straż Pożarna w Gorzędzieju	
Ochotnicza Straż Pożarna w Subkowach	
Stowarzyszenie "Pomoc za jeden uśmiech"	Celem stowarzyszenia jest działalność w zakresie ochrony zdrowia i pomocy społecznej, realizowana przez świadczenia pomocy osobom chorym na nowotwory, zwłaszcza dzieciom i ich rodzinom.
Stowarzyszenie "Szlaki Kulturowe"	Ochrona dziedzictwa kulturowego. Rozwój edukacji kulturowej oraz turystyki kulturowej. Promocja polskiej kultury.
Stowarzyszenie Krzewienia Kultury Fizycznej Orzeł Subkowy	Celem stowarzyszenia jest propagowanie i rozwój kultury fizycznej wśród młodzieży i dorosłych.
Stowarzyszenie na rzecz budowy elektrowni północ	W likwidacji
Stowarzyszenie Przyjaciół Przedszkola w Subkowach	W likwidacji
Stowarzyszenie Rodzina Kolpinga przy parafii Świętego Stanisława Biskupa i Męczennika w Subkowach	Działania na rzecz ogółu społeczności dla urzeczywistnienia idei Bł. Adolfa Kolpinga w Polsce, zgodnie z tradycją narodową, sytuacją społeczną i kościelną kraju.
Stowarzyszenie rozwoju wsi Brzuście	W likwidacji
Stowarzyszenie rozwoju wsi Gorzędziej	W likwidacji

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych PRS.

Na poniższej rycinie przedstawiona została liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego oraz województwa pomorskiego. W latach 2018-2022 wskaźnik ten na terenie Gminy wykazywała tendencję spadkową i kształtowała się w przedziale od 2,99 do 3,47. W całym analizowanym okresie wynik ten był niższy od średniej dla województwa oraz wyższy od powiatu. W 2022 roku średnia dla Gminy Subkowy i dla powiatu tczewskiego były na podobnym poziomie. Niemniej jednak liczba fundacji, stowarzyszeń i organizacji społecznych spada, co jest zjawiskiem negatywnym, które świadczy o zmniejszonej aktywności społecznej mieszkańców Gminy Subkowy.

Ryc. 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Gmina Subkowy należy również do takich stowarzyszeń jak:

- 1) **Związek Gmin Pomorskich** – organizacja powstała w 1992 roku. Obecnie, po 31 latach, Związek jest największym w województwie pomorskim stowarzyszeniem zrzeszającym jednostki samorządu terytorialnego. Związek ma na celu reprezentowanie i obronę wspólnych interesów zrzeszonych jednostek samorządu terytorialnego oraz wspieranie idei samorządu. W tym zakresie można wymienić takie działania jak: prowadzenie mediacji w spornych sprawach, integrowanie działań jednostek, inicjowanie i wspieranie kulturalnego rozwoju, wspieranie działań na rzecz zrównoważonego rozwoju oraz organizacja szkoleń.
- 2) **Obszar Metropolitalny Gdańsk-Gdynia-Sopot** – stowarzyszenie samorządowe, które działa od 2011 roku. Stowarzyszenie ma na celu podejmowanie takich działań, aby Pomorze było odpowiednim miejscem do nauki, życia, pracy, wychowywania dzieci oraz silnym gospodarczo i konkurencyjnym dla innych regionów. Stowarzyszenie działa wszechstronnie w wielu obszarach funkcjonowania jednostek samorządu terytorialnego.
- 3) **Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej** – organizacja założona w 1925 roku. Jest największą tego typu związkami w Polsce. Podstawowy cel organizacji to integracja samorządów wiejskich i rozwiązywania typowych problemów tego środowiska.
- 4) **LGD Wstęga Kociewia** – Stowarzyszenie skupia podmioty publiczne, społeczne, gospodarcze i mieszkańców. Organizacja ma na celu działania na rzecz rozwoju obszarów wiejskich powiatu tczewskiego, aktywizowanie mieszkańców i budowy społeczeństwa obywatelskiego poprzez rozwój kierowany przez społeczność.
- 5) **Lokalna Organizacja Turystyczna Kociewie** – organizacja, która skupia wszystkie ziemie etnicznego regionu Kociewia. Ma na celu dbałość marketing i promocję tego unikatowego regionu.

Gmina Subkowy utrzymuje stosunki partnerskie z takimi gminami jak:

- 1) **Gmina Werba** – Współpraca z tą gminą polega na wymianie doświadczeń w pracy samorządowej. Pomaga też w nawiązaniu kontaktów pomiędzy szkołami, placówkami oświatowymi, stowarzyszeniami i innymi organizacjami, działającymi na obszarze umawiających się stron. Służą one lepszemu poznaniu kultury i dziedzictwa narodowego obu krajów, w tym wymianę młodzieży szkolnej i współpracę nauczycieli.
- 2) **Gmina Wielkodolinskoje** – Współpraca z tą gminą polega na wymianie doświadczenia w dziedzinie oświaty, kultury oraz współpracy gospodarczej. Do chwili obecnej odbyły się trzy wizyty studyjne ze strony polskiej oraz rewizyty ze strony ukraińskiej. Kontakty z gminą ukraińską ograniczają się do wzajemnych odwiedzin władz gmin ze względu na znaczną odległość, która utrudnia współpracę.
- 3) **Gmina Steimbke** – Gmina Subkowy podejmuje współpracę z tą gminą w dziedzinie oświaty, kultury, współpracy gospodarczej oraz między ochotniczymi strażami pożarniczymi.

3.3. Opieka zdrowotna i pomoc społeczna

Jednostką odpowiedzialną za świadczenie usług związanych z ochroną zdrowia na terenie Gminy Subkowy jest Niepubliczny Zakład Opieki Zdrowotnej "Hipokrates" zlokalizowany przy ulicy Józefa Wybickiego 17 we wsi Subkowy. Najbliższym zespołem szpitali, pod które podlega Gmina Subkowy, są Szpitale Tczewskie S. A., zlokalizowane na ulicy 30 Stycznia w Tczewie. Placówka oddalona jest od centrum badanej jednostki o ok. 10 km, a czas podróży samochodem osobowym wynosi około 11 minut. W celu zapewnienia mieszkańcom Gminy jak najlepszego dostępu do usług medycznych władze jednostki współpracują też z zewnętrznymi podmiotami, wspierając badania profilaktyki rak płuc programem Recepta na Raka. Na terenie Gminy funkcjonuje apteka – Punkt Apteczny Czyżykowska, zlokalizowany przy ulicy Józefa Wybickiego 17 we wsi Subkowy.

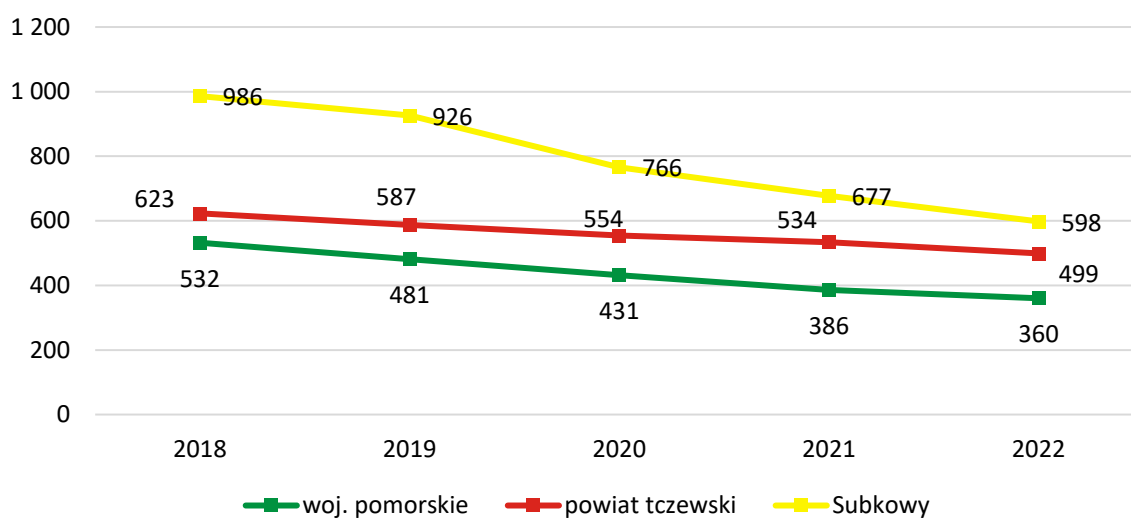
Jednostkami odpowiedzialnymi za świadczenie pomocy i usług społecznych w Gminie Subkowy są wymienione w poniższej tabeli podmioty. Głównym ośrodkiem wsparcia na terenie Gminy jest Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej (GOPS), który znajduje się przy ul. Józefa Wybickiego w Subkowach. Nadrzędnym celem działalności placówki jest pomoc osobom i rodzinom w przewyciężeniu trudnych sytuacji życiowych, których nie są one w stanie same pokonać, wykorzystując własne uprawnienia, zasoby i możliwości (Ustawa z dnia 12 marca 2004 r. o pomocy społecznej, Art. 2). Oprócz tego na terenie Gminy funkcjonuje Środowiskowy Dom Samopomocy w Narkowach, dla osób niepełnosprawnych intelektualnie, przewlekłe psychicznie chorych oraz dla osób wykazujących inne przewlekłe zaburzenia czynności psychicznych oraz Klub Seniora.

Tab. 29. Podmioty świadczące usługi społeczne na terenie Gminy Subkowy

Nazwa podmiotu	Lokalizacja	Podstawowa oferta dla mieszkańców
Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej	ul. Józefa Wybickiego 19a 83-120 Subkowy	<p>Celem Ośrodka jest:</p> <ul style="list-style-type: none"> - wspieranie osób i rodzin w przezwyciężaniu trudnej sytuacji życiowej, doprowadzenie - w miarę możliwości - do ich życiowego usamodzielnienia i umożliwienia im życia w warunkach odpowiadających godności człowieka, - zapewnienia pomocy rodzinom dotkniętym skutkami patologii społecznej, w tym uzależnieniami, przemocą w rodzinie, - integracja ze środowiskiem osób wykluczonych społecznie, - tworzenie sieci usług socjalnych adekwatnych do potrzeb, w tym usług asystenta rodziny, usług opiekuńczych, specjalistycznych usług opiekuńczych dla osób z zaburzeniami psychicznymi, usług skierowanych do osób z niepełnosprawnością i ich rodzin - opieka wytchnieniowa, asystentura dla osób z niepełnosprawnością, wypożyczalnia sprzętu rehabilitacyjnego, - realizowanie zadań własnych i zleconych gminie wynikających z ustaw (np. świadczenia rodzinne, świadczenia z funduszu alimentacyjnego, Karta Dużej Rodziny, dodatki mieszkaniowe, ubezpieczenie zdrowotne), rządowych programów pomocy społecznej (np. Opieka 75+), programów osłonowych (np. Posiłek w szkole i w domu, program pomocy żywnościowej), - pomoc instytucjonalna – znalezienie miejsca i finansowanie pobytu w domach pomocy społecznej, schroniskach dla bezdomnych, - pomoc w uzyskaniu miejsca w różnego rodzaju placówkach opiekuńczych, wychowawczych, leczniczych np. środowiskowych domach samopomocy, domach dla samotnych matek, ośrodkach dla osób uzależnionych, - poradnictwo psychologiczne, prawne, praca socjalna, - analiza i ocena zjawisk rodzących zapotrzebowanie na świadczenia z pomocy społecznej
Środowiskowy Dom Samopomocy w Narkowach	ul. Tczewska 11, 83-120 Narkowy	Celem ogólnym funkcjonowania Domu jest budowanie sieci oparcia społecznego, przygotowanie do życia w społeczeństwie i funkcjonowania w środowisku, zwiększenie zaradności i samodzielności życiowej oraz integracja społeczna.
Klub Seniora	Subkowy – główna siedziba ul. Józefa Wybickiego 22a 83-120 Subkowy, działalność obejmuje też wsie Brzuśce, Wielka Słońca	Celem klubu jest pielęgnowanie pasji i zainteresowań osób starszych. Klub zapewnia również integrację tych osób i przeciwdziałanie poczuciu osamotnienia wśród seniorów.

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych Urzędu Gminy w Subkowach.

W latach 2018-2022 liczba beneficjentów pomocy społecznej w przeliczeniu na 10 tys. ludności w Gminie Subkowy charakteryzowała się tendencją spadkową. Na początku analizowanego okresu z oferowanego przez Gminę wsparcia socjalnego korzystały 986 osoby. Z kolei na końcu tego okresu liczba beneficjentów pomocy społecznej kształtowała się na poziomie 598 osób. Porównując te wartości ze średnią dla województwa pomorskiego i powiatu tczewskiego zaobserwowano, że liczba osób korzystających z pomocy socjalnej była najwyższa na terenie badanej jednostki. Oznacza to, że władze jednostki powinny zintensyfikować podejmowane w tym zakresie działania, aby w kolejnych latach efektywniej wspierać mieszkańców, którzy znaleźli się w niekorzystnej lub trudnej sytuacji, w powrocie do samodzielności życiowej.

Ryc. 30. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na lata 2018-2022

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych GUS.

Poniższa tabela przedstawia zmianę liczby lokali komunalnych i socjalnych na terenie Gminy w latach 2019-2023. Przez cały analizowany okres Gmina dysponowała 3 mieszkaniami komunalnymi i 1 mieszkaniem socjalnym, liczba ta nie uległa żadnym zmianom.

Tab. 30. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Subkowy w latach 2019-2023

	2019	2020	2021	2022	2023
Mieszkań komunalne	3	3	3	3	3
Mieszkania socjalne	1	1	1	1	1
Mieszkania wspomagane	0	0	0	0	0
Mieszkania chronione	0	0	0	0	0

Źródło: opracowanie własne na podstawie danych z Urzędu Gminy w Subkowach.

Spis rycin

Ryc. 1. Podział respondentów ze względu na płeć.....	12
Ryc. 2. Podział respondentów ze względu na wiek.....	13
Ryc. 3. Podział respondentów ze względu na status zawodowy.....	13
Ryc. 4. Podział respondentów ze względu na miejsce zamieszkania.....	14
Ryc. 5. Poziom rozwoju poszczególnych obszarów według ankietowanych.....	14
Ryc. 6. Główne priorytety rozwoju Gminy Subkowy według ankietowanych.....	18
Ryc. 7 Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Subkowy – mapa.....	38
Ryc. 8. Model struktury funkcjonalno-przestrzennej Gminy Subkowy – legenda.....	39
Ryc. 9. Miejskie obszary funkcjonalne w województwie pomorskim.....	49
Ryc. 10. Położenie administracyjne Gminy Subkowy.....	72
Ryc. 11. Układ komunikacyjny Gminy Subkowy.....	74
Ryc. 12. Formy ochrony przyrody na terenie Gminy Subkowy.....	78
Ryc. 13. Porównanie podmiotów nowo zarejestrowanych i wyrejestrowanych z rejestru REGON w latach 2018-2022 działających na terenie Gminy Subkowy.....	83
Ryc. 14. Liczba podmiotów zarejestrowanych w REGON w przeliczeniu na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022.....	84
Ryc. 15. Udział bezrobotnych zarejestrowanych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022.....	84
Ryc. 16. Przeciętne miesięczne wynagrodzenie brutto w powiecie tczewskim na tle Polski i województwa pomorskiego w latach 2018-2022.....	86
Ryc. 17. Udział powierzchni użytkowanych gruntów w gospodarstwach rolnych Gminy Subkowy w 2020 roku.....	87
Ryc. 18. Powierzchnia zasiewów wybranych upraw (ha) w Gminie Subkowy w 2020 roku.....	88
Ryc. 19. Udział korzystających z instalacji sieciowych w Gminie Subkowy w 2022 roku na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego.....	89
Ryc. 20. Dochody ogółem na 1 mieszkańca w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego w latach 2018-2022.....	93
Ryc. 21. Wykonanie budżetu Gminy Subkowy w latach 2018-2023.....	94
Ryc. 22. Struktura dochodów Gminy Subkowy w latach 2018-2023.....	95
Ryc. 23. Udział wydatków inwestycyjnych w wydatkach ogółem w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego (%).....	96
Ryc. 24 Kształtowanie się wskaźnika obsługi zadłużenia Gminy Subkowy na lata 2024-2033.....	98
Ryc. 25 Gęstość zaludnienia w powiecie tczewskim w 2022 roku.....	99
Ryc. 26 Struktura ludności w Gminie Subkowy w latach 2018-2022.....	102
Ryc. 27 Odsetek dzieci objętych wychowaniem przedszkolnym w ogóle dzieci w wieku 3-5 lat w Gminie Subkowy w latach 2018-2022 na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego (%).....	104
Ryc. 28. Wyniki egzaminu ósmoklasisty w Gminie Subkowy w roku 2021-2023 na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego.....	106
Ryc. 29. Fundacje, stowarzyszenia i organizacje społeczne na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego.....	115
Ryc. 30. Beneficjenci środowiskowej pomocy społecznej na 10 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy na lata 2018-2022.....	118

Spis tabel

Tab. 1. Oceny poszczególnych podobszarów w Gminie Subkowy wg ankietowanych	15
Tab. 2. Ustalenia i rekomendacje w zakresie kształtowania i prowadzenia polityki przestrzennej w Gminie Subkowy	50
Tab. 3. Prognozowane środki budżetowe w okresie realizacji Strategii	67
Tab. 4. Liczba decyzji o warunkach zabudowy i zagospodarowania terenu wydanych w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego w latach 2018-2022	75
Tab. 5. Liczba pozwoleń na budowę i zgłoszenia budowy z projektem budowlanym w gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego w latach 2018-2022	76
Tab. 6. Szlaki turystyczne w Gminie Subkowy	79
Tab. 7. Zmiany liczby podmiotów gospodarczych w Gminie Subkowy na tle średniej powiatu tczewskiego i pozostałych gmin powiatu tczewskiego w 2018 roku i 2022 roku	80
Tab. 8. Podmioty działające na terenie Gminy Subkowy w 2022 r. według sekcji PKD	81
Tab. 9. Największe przedsiębiorstwa działające na terenie Gminy Subkowy w 2023 roku	82
Tab. 10. Struktura osób bezrobotnych w powiecie tczewskim (stan na koniec 2022 roku)	85
Tab. 11. Gospodarstwa rolne wg grup obszarowych użytków rolnych w Gminie Subkowy na tle powiatu tczewskiego w 2020 roku	86
Tab. 12. Struktura źródeł ciepła na terenie Gminy Subkowy w 2023 roku	90
Tab. 13. Stan gospodarki odpadami w Gminie Subkowy latach 2019-2023	92
Tab. 14. Dochody podatkowe Gminy Subkowy w latach 2018-2023 (zł)	95
Tab. 15. Inwestycje i kwoty przyznanego dofinansowania z Rządowego Funduszu Polski Ład w latach 2021-2023 roku w Gminie Subkowy.	97
Tab. 16. Zmiany liczby ludności w powiecie tczewskim 2018-2022	99
Tab. 17. Przyrost naturalny i saldo migracji na 1 tys. mieszkańców w Gminie Subkowy w 2022 roku na tle powiatu tczewskiego, województwa pomorskiego i pozostałych gmin powiatu tczewskiego	100
Tab. 18. Wskaźniki demograficzne dla Gminy Subkowy w 2018 i 2022 roku na tle powiatu tczewskiego i województwa pomorskiego	101
Tab. 19. Przedszkola na terenie Gminy Subkowy	103
Tab. 20. Funkcjonowanie placówek przedszkolnych w Gminie Subkowy	103
Tab. 21. Szkoły podstawowe na terenie Gminy Subkowy	104
Tab. 22. Stan bazy dydaktycznej w szkołach na terenie Gminy Subkowy	105
Tab. 23. Liczba uczniów zamieszkujących Gminę Subkowy uczęszczająca do szkół na terenie Gmin Subkowy, Tczew, Swarozyn, Pelplin, Gdańsk	105
Tab. 24. Wydatki w dziale oświata i wychowanie w Gminie Subkowy w latach 2018-2023	107
Tab. 25. Obiekty infrastruktury kulturalnej w Gminie Subkowy	109
Tab. 26. Obiekty infrastruktury sportowej w Gminie Subkowy	110
Tab. 27. Jednostki Ochotniczej Straży Pożarnej na terenie Gminy Subkowy	112
Tab. 28. Organizacje pozarządowe na terenie Gminy Subkowy	113
Tab. 29. Podmioty świadczące usługi społeczne na terenie Gminy Subkowy	117
Tab. 30. Liczba mieszkań socjalnych i komunalnych w zasobie Gminy Subkowy w latach 2019-2023	118

ZAŁĄCZNIK NR 2: WZÓR ANKIETY

ANKIETA

Strategia Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034 – konsultacje społeczne

Szanowni Państwo,

W związku z przygotowaniem Strategii Rozwoju Gminy Subkowy na lata 2025-2034, zwracamy się z prośbą o wypełnienie ankiety. Ankieta jest anonimowa.

Dziękujemy Państwu za udział w zbieraniu danych, Państwa opinia i uwagi pomogą zaplanować działania, niezbędne do rozwoju naszej Gminy!

Część I

Proszę o wpisanie znaku X w odpowiednie pola poniższej tabeli. W przyjętej skali 1 oznacza najniższą, natomiast 5 najwyższą ocenę.

Społeczeństwo						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Aktywność mieszkańców na rzecz gminy?						
Skuteczność działania pomocy społecznej?						
Dostęp do podstawowej opieki medycznej?						
Dostęp do specjalistycznej opieki medycznej?						
Dostęp do żłobków / klubów malucha?						
Wsparcie osób starszych oferowane przez gminę (Klub Seniora)?						
Wsparcie osób niesamodzielnych (GOPS)?						
Wsparcie osób niepełnosprawnych i chorych (ŚDS)?						
Zadowolenie z usług świadczonych przez Urząd Gminy?						
Bezpieczeństwo publiczne na terenie gminy?						
Funkcjonalność budynków administracji publicznej?						
Gospodarka						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność inwestycyjną obszaru gminy?						
Możliwość uzyskania zatrudnienia na terenie gminy?						
Warunki prowadzenia i rozwijania działalności gospodarczej na terenie gminy?						
Funkcjonowanie transportu zbiorowego na terenie gminy?						
Połączenia komunikacyjne z innymi gminami i miastami?						
Dostępność usług na terenie Gminy?						
Perspektywy rozwojowe działalności rolniczej w Gminie?						

Konkurencyjność gminy jako miejsca zamieszkania?						
Konkurencyjność gminy jako miejsca lokalizacji inwestycji?						
Konkurencyjność przedsiębiorstw na rynku lokalnym?						
Środowisko i przestrzeń						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Estetykę swojej gminy?						
Jakość powietrza w gminie?						
Ofertę gminy w działaniach wspierających ochronę środowiska?						
Czystość wód powierzchniowych i terenów przylegających?						
Infrastrukturę melioracji szczegółowej (rowy, sieć drenarska, przepusty, itp.)?						
Czystość terenów zieleni (lasów, terenów zielonych)?						
Świadomość ekologiczną mieszkańców?						
System odbioru odpadów na terenie gminy?						
Efektywność zagospodarowania przestrzeni w gminie (czy tereny są wykorzystywane optymalnie)?						
Dostępność obszarów zabudowy mieszkaniowej?						
Walory środowiska przyrodniczego w gminie?						
Rozwój odnawialnych źródeł energii na terenie gminy?						
Infrastruktura techniczna						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Stan dróg w gminie?						
Małą infrastrukturę drogową (chodniki, oświetlenie, przystanki, itp.)?						
Bezpieczeństwo przy głównych drogach w związku z ruchem aut osobowych i ciężarowych?						
Jakość sieci wodociągowej?						
Jakość sieci kanalizacyjnej?						
Jakość sieci gazowej?						
Dostęp do Internetu w gminie?						
Turystyka i rekreacja						
Jak oceniasz:	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Atrakcyjność turystyczną gminy?						
Poziom bazy sportowo-rekreacyjnej w gminie?						
Poziom bazy turystyczno-wypoczynkowej?						

Poziom bazy gastronomicznej?						
Wyposażenie placów zabaw i siłowni zewnętrznych?						
System ścieżek rowerowych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dzieci?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla młodzieży?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla dorosłych?						
Ofertę spędzania wolnego czasu na terenie gminy dla seniorów?						
Działania promocyjne gminy, mające na celu pozyskanie potencjalnych turystów?						
Edukacja i kultura						
<i>Jak oceniasz:</i>	<i>Nie dotyczy / nie mam zdania</i>	1	2	3	4	5
Dostęp do edukacji przedszkolnej?						
Jakość edukacji przedszkolnej w gminie?						
Jakość infrastruktury przedszkolnej na terenie gminy?						
Dostęp do edukacji w szkołach podstawowych?						
Jakość edukacji w szkołach podstawowych w gminie?						
Jakość infrastruktury w szkołach podstawowych (sale lekcyjne, sale sportowe, wyposażenie pracowni szkolnych, szatnie, inne)?						
Dostęp do edukacji w szkołach ponadpodstawowych (w tym dojazd)?						
Wsparcie dla uczniów zdolnych w szkołach na terenie gminy?						
Wsparcie dla uczniów z trudnościami w nauce w szkołach na terenie gminy?						
Dodatkową ofertę (kółka zainteresowań, klasy sportowe, dodatkowe zajęcia itp.) w szkołach na terenie gminy?						
Organizację dowozu dzieci do szkół?						
Jakość i różnorodność działań kulturalno-rozrywkowych w gminie?						
Dostępność do działań kulturalnych?						
Dostęp do obiektów kulturalnych w gminie? (godziny i dni otwarcia, itp.)?						
Działalność Domu Kultury?						
Działalność Biblioteki?						
Działalność organizacji pozarządowych?						
Wykorzystanie świetlic wiejskich?						

Część II:

1. Proszę o zaznaczenie 5 aspektów, które są najistotniejsze do poprawy w gminie w ciągu najbliższych lat:

- poprawa infrastruktury drogowej (chodników, dróg)
- poprawa funkcjonowania transportu zbiorowego / zapewnienie transportu zbiorowego
- wyznaczenie miejsc parkingowych dla rowerów
- rozbudowa ścieżek pieszo-rowerowych
- rozbudowa oświetlenia ulicznego
- rozwój infrastruktury sportowej
- budowa i modernizacja sieci wodociągowej
- budowa sieci kanalizacji sanitarnej oraz przydomowych oczyszczalni ścieków
- rozwój sieci gazowej
- modernizacja świetlic wiejskich (dostępność architektoniczna i efektywność energetyczna)
- rozwój przedsiębiorczości/ ułatwienie zakładania i prowadzenia działalności gospodarczej
- poprawa poziomu czystości wód powierzchniowych i podziemnych
- poprawa funkcjonowania gospodarki odpadami na terenie gminy
- zwiększenie dostępu do Internetu
- wsparcie dla budowy instalacji pozyskujących energię odnawialną ze słońca, wiatru, biomasy
- stworzenie miejsc opieki nad dziećmi do lat 3
- stworzenie miejsc opieki nad osobami starszymi i niepełnosprawnymi
- poprawa dostępu do usług medycznych
- zmniejszenie bezrobocia
- promocja gminy
- inwestycje w rozwój turystyki
- podniesienie poziomu nauczania w szkołach podstawowych
- zwiększenie dostępności przedszkoli
- zajęcia pozalekcyjne dla dzieci i młodzieży
- poprawa bezpieczeństwa publicznego
- rozwój kultury
- aktywizacja osób starszych
- poprawa jakości powietrza
- inne (*jakie?*)

Część III:

1. Co Pani/Pana zdaniem powinno być wizytówką gminy?

Metryczka**Płeć:**

- kobieta
- mężczyzna

Wiek:

- poniżej 18 lat
- 18-25 lat
- 26-35 lat
- 36-45 lat
- 46-55 lat
- 56-65 lat
- powyżej 65 lat

Zatrudnienie:

- uczeń/student
- rolnik
- przedsiębiorca
- osoba pracująca
- osoba bezrobotna
- emeryt / rencista
- inne (jakie?)

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem gminy
- nie jestem mieszkańcem gminy

Zamieszkanie:

- jestem mieszkańcem miasta
- jestem mieszkańcem wsi
- nie jestem mieszkańcem gminy

ZAŁĄCZNIK NR 3: TABELA EWALUACYJNA

CEL STRATEGICZNY I**WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW BAZUJĄCA NA ROZWINIĘTEJ INFRASTRUKTURZE, CZYSTYM ŚRODOWISKU I PRZYJAZNEJ PRZESTRZENI**

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Działanie – nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Wskaźniki osiągnięcia działania – wykonanie	Realizacja (TAK/NIE)
ROZWÓJ INFRASTRUKTURY KOMUNIKACYJNEJ I SIECIOWEJ	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz modernizacja gminnej infrastruktury drogowej wraz z infrastrukturą towarzyszącą			długość wybudowanych dróg (km), długość zmodernizowanych dróg (km), długość wybudowanych chodników (km)	
	Budowa parkingów wielofunkcyjnych i parkingów dla rowerów			liczba wybudowanych parkingów (szt.)	
	Budowa, rozbudowa i przebudowa tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych			długość wybudowanych tras rowerowych oraz ciągów pieszo-rowerowych (km)	
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty oświetlenia ulicznego, budowa przejść dla pieszych, sygnalizacji świetlnej i poprawa stanu oznakowania drogowego			liczba nowych punktów oświetlenia ulicznego (szt.)	
	Rozwój transportu publicznego			liczba połączeń transportu zbiorowego (szt.), liczba kierunków połączeń transportu zbiorowego (szt.)	
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci wodociągowej wraz ze stacjami uzdatniania wody			długość rozbudowanej sieci wodociągowej (km)	
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci kanalizacji sanitarnej oraz kontrola zbiorni-			długość rozbudowanej sieci kanalizacyjnej (km)	

	ków bezodpływowych i przydomowych oczyszczalni				
	Budowa, rozbudowa i przebudowa oraz remonty sieci rowów melioracyjnych i innych urządzeń wodnych			liczba zmodernizowanych/wybudowanych stacji uzdatniania wody (szt.), liczba osób korzystających z sieci kanalizacyjnej i wodociągowej (szt.)	
	Zwiększenie retencji wodnej poprzez zagospodarowanie wód opadowych i roztopowych w tym wspieranie rozwoju zbiorników retencyjnych			opisowo	
	Współpraca z operatorami i wypracowanie rozwiązań ułatwiających rozwój wysokiej jakości Internetu bezprzewodowego na terenie Gminy			długość wybudowanej sieci światłowodowej (km), odsetek mieszkańców mających dostęp do wysokiej jakości Internetu (%), średnia prędkość łącza (Gb/s)	
POPRAWA BEZPIECZEŃSTWA PUBLICZNEGO	Zakup nowego samochodu bojowego i bieżące wyposażenie OSP			liczba wyposażonych jednostek OSP (szt.)	
	Rozwój zarządzania kryzysowego Gminy (schrony)			opisowo	
	Rozbudowa monitoringu gminnego obejmującego wszystkie obiekty użyteczności publicznej i strategiczne punkty			liczba punktów monitoringu gminnego (szt.)	
ŚWIADOMA I AKTYWNA POLITYKA PRZESTRZENNA	Regulacja polityki przestrzennej poprzez opracowanie planu ogólnego			powierzchnia Gminy objęta dokumentami planistycznymi (ha lub %)	
	Ograniczenie rozproszenia zabudowy			opisowo	

Zagospodarowanie terenów i obiektów użyteczności publicznej na cele społeczne (parki, place, nieużytki)			liczba terenów i obiektów użyteczności publicznej poddanych rewitalizacji (szt.)	
Budowa lokali mieszkalnych komunalnych i socjalnych lub wykorzystanie na ten cel istniejących obiektów			liczba mieszkań komunalnych (szt.)	
Modernizacja i rozbudowa obiektów użyteczności publicznej wraz z przystosowaniem dla osób ze szczególnymi potrzebami			liczba zmodernizowanych obiektów użyteczności publicznej (szt.)	
Zwiększenie dostępności infrastrukturalnej dla osób ze szczególnymi potrzebami poprzez likwidację barier architektonicznych			liczba budynków użyteczności publicznej dostosowanych do osób ze szczególnymi potrzebami (szt.)	
Wyznaczenie stref funkcjonalnych w dokumentach planistycznych na rzecz świadomego rozwoju przestrzennego			liczba nowo wyznaczonych stref funkcjonalnych w dokumentach planistycznych (szt.)	
Stworzenie przestrzeni magazynowo-towarowej w pobliżu autostrady w miejscowości Waćmierz			-	
Zwiększenie przestrzeni handlowo-usługowej w centrum wsi Subkowy			powierzchnia przestrzeni nowo powstałej handlowo-usługowej (MPZP, WZ) lub jej udział w powierzchni ogółem (ha lub %)	
Zwiększenie przestrzeni dla zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej			powierzchnia przestrzeni nowo powstałej zabudowy mieszkaniowej wielorodzinnej (MPZP, WZ) lub jej	

				udział w powierzchni ogółem (ha lub %)	
	Zwiększenie przestrzeni dla zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej w takich miejscowościach jak np.: Subkowy, Brzuśce, Narokowy, Wielgłowy, mając na względzie ludność napływową z ościennych miast i wsi			powierzchnia przestrzeni nowo powstałej zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej (MPZP, WZ), lub jej udział w powierzchni ogółem (ha lub %)	
POPRAWA JAKOŚCI ŚRODOWISKA NATURALNEGO	Promocja, edukacja i wspieranie przedsięwzięć dotyczących upowszechniania wiedzy z dziedziny ekologii, w tym zasad działania i wykorzystania odnawialnych źródeł energii wśród różnych grup społecznych			liczba przedsięwzięć zorganizowanych na rzecz upowszechniania edukacji ekologicznej (szt.)	
	Rozwój PSZOK i stworzenie punktu napraw i ponownego użycia produktów			opisowo	
	Podniesienie poziomu jakości powietrza poprzez termomodernizację budynków oraz rozwój instalacji OZE			liczba budynków poddanych termomodernizacji (szt.), liczba nowo powstałych instalacji OZE (szt.)	
	Ochrona naturalnej retencji wód, w szczególności poprzez rozwój błękitno-zielonej infrastruktury i ochronę naturalnych oczek wodnych			liczba wprowadzonych elementów błękitno-zielonej infrastruktury (szt.)	
	Zachowanie obszarów chronionych oraz miejsc po siadających szczególne walory środowiskowe			opisowo	

	Podniesienie poziomu bioróżnorodności terenów zielonych w gminie, w tym montaż budek lęgowych i hoteli dla owadów, nasadzenia roślin miododajnych, rozwój pszczelarstwa			liczba zamontowanych budek lęgowych i hoteli dla owadów oraz nasadzeń roślin miododajnych (szt.)	
	Ograniczenie wycinki drzew i realizowanie bieżących nasadzeń			liczba wprowadzonych nasadzeń (szt.)	

CEL STRATEGICZNY II
ZRÓWNOWAŻONY ROZWÓJ GOSPODARCZY GMINY

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Działanie – nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Wskaźniki osiągnięcia działania – wykonanie	Realizacja (TAK/NIE)
ROZWÓJ SFERY GOSPODARCZEJ GMINY	Uzbrojenie i przygotowanie do komercjalizacji terenów inwestycyjnych			powierzchnia uzbrojonych terenów inwestycyjnych (ha)	
	Stworzenie wachlarza zachęt dla założenia i prowadzenia działalności gospodarczej przedsiębiorców (np. obniżenie podatków od nieruchomości przeznaczonych na działalność gospodarczą)			liczba nowych podmiotów gospodarczych na terenie Gminy (szt.)	
	Stworzenie systemu zachęt podatkowych mających na celu rozwój rolnictwa ekologicznego oraz rozwój agroturystyki			liczba przedsiębiorców korzystających z systemu ulg i zachęt (szt.)	
	Wspieranie i rozwój pszczelarstwa			opisowo	

	Przeznaczanie w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub decyzjach o warunkach zabudowy obszarów pod działalność produkcyjno-usługową			powierzchnia obszarów nowo powstałych przeznaczonych w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego lub w decyzjach o warunkach zabudowy pod działalność produkcyjno-usługową (ha)	
PROMOCJA GMINY OPARTA NA WALORACH PRZYRODNICZYCH I KULTUROWYCH	Kształtowanie pozytywnego wizerunku Gminy jako miejsca, w którym warto żyć, prowadzić działalność gospodarczą i wypoczywać			opisowo	
	Prowadzenie kampanii promocyjnych gminy (m.in. filmy promocyjne, wydarzenia, konkursy) pod kątem turystyki krajoznawczej i ekoturystyki			liczba przeprowadzonych inicjatyw promujących Gminę (szt.), liczba wykorzystywanych kanałów do promocji Gminy (szt.)	
	Rozwój bazy noclegowo-gastronomicznej			opisowo	
	Stworzenie stanowiska do spraw promocji gminy			-	
	Budowa produktu turystycznego opartego na agroturystyce jako część rozwoju usług turystycznych na terenie Gminy			opisowo	
	Zachowanie i modernizacja obiektów dziedzictwa kulturowego występujących na terenie Gminy			liczba zmodernizowanych obiektów dziedzictwa kulturowego (szt.)	
	Promocja lokalnej twórczości kulturalnej i tradycji rzemieślniczych, a także dążenie do wypromowania wartościowego produktu lokalnego			liczba wykreowanych produktów lokalnych (szt.)	
	Wytyczenie oznakowanych szlaków			liczba nowo wytyczonych szlaków	

	turystycznych, w oparciu o gminne zabytki oraz walory przyrodniczo-krajobrazowe Gminy			turystycznych (szt.)	
	Krzewienie wśród mieszkańców poczucia tożsamości lokalnej i poszanowania dla tradycji i dziedzictwa lokalnego			opisowo	
	Zachowanie obiektów zabytkowych oraz zwiększenie ich rozpoznawalności			opisowo	
	Renowacja obiektów zabytkowych i historycznych na terenie gminy oraz zapewnienie dostępności do nich osobom ze szczególnymi potrzebami			liczba obiektów zabytkowych i historycznych poddanych renowacji (szt.)	

CEL STRATEGICZNY III

WYSOKA JAKOŚĆ ŻYCIA MIESZKAŃCÓW DZIĘKI ROZWINIĘTEJ OFERCIE SPOŁECZNEJ

CEL OPERACYJNY	KIERUNKI DZIAŁAŃ	Działanie – nazwa zadania	Jednostka odpowiedzialna	Wskaźniki osiągnięcia działania – wykonanie	Realizacja (TAK/NIE)
WYSOKA JAKOŚĆ SYSTEMU OŚWIATY I OPIEKI NAD DZIEĆMI	Zapewnienie wysokiej jakości infrastruktury żłobkowej, w tym zapewnienie opieki nad dziećmi do lat 3			poziom upowszechnienia opieki nad dziećmi do lat 3 (%)	
	Modernizacja i wyposażenie obiektów przedszkolnych i szkolnych, w tym bazy dydaktycznej i sportowej dedykowanej			poziom upowszechnienia opieki przedszkolnej (%), liczba zmodernizowanych obiektów infrastruktury	

	dzieciom i młodzieży wspomagającej rozwój fizyczny i psychiczny od najmłodszych lat życia			szkolnej (szt.)	
	Adaptacja gminnych budynków na np. żłobek			liczba gminnych budynków przekształconych na obiekty zapewniające np. opiekę nad dziećmi do lat 3 (szt.)	
	Zapewnienie szerokiej oferty zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży			liczba dzieci korzystających z oferty pozalekcyjnej (os.)	
	Wsparcie rozwoju kompetencji nauczycieli			opisowo	
	Kontynuacja wsparcia dla uczniów zarówno uzdolnionych, jak i mierzących się z trudnościami w nauce			liczba dzieci otrzymujących wsparcie w nauce (os.), liczba dzieci otrzymujących stypendia za wyniki w nauce, artystyczne i sportowe (os.), średni wynik z egzaminu ósmoklasisty (%)	
	Promocja wolontariatu uczniowskiego na rzecz kształtowania postaw obywatelskich wśród młodzieży			opisowo	
	Reorganizacja sieci szkół i przedszkoli na terenie Gminy			opisowo	
	Rozwój rzemiosła jako pozytywny wpływ na rozwój kapitału ludzkiego i społecznego oraz potencjału instytucjonalnego			liczba nowo powstałych działalności rzemieślniczych z uwzględnieniem ich formy i przeznaczenia (szt.)	
DZIAŁANIA NA RZECZ ROZWOJU KULTURY I INTEGRACJI MIESZKAŃCÓW GMINY	Rozwój oferty kulturalnej, sportowej i rekreacyjnej odpowiadającej na potrzeby różnych grup wiekowych, w szczególności młodzieży			liczba zorganizowanych wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych w roku (szt.), liczba uczestników wydarzeń kulturalnych i sportowo-rekreacyjnych (os.)	
	Stworzenie mobilnej biblioteki			liczba wypożyczeń materiałów bibliotecznych (książek, audiobooków,	

				dokumentów elektronicznych) (szt.)	
	Adaptacja gminnych budynków na np. bibliotekę, muzeum			liczba gminnych budynków przekształconych na obiekty pełniące funkcje kulturalne (szt.)	
	Rozszerzenie oferty samorządowych instytucji kultury oraz wsparcie i współpraca z lokalnymi organizacjami pozarządowymi (NGO)			opisowo	
	Wsparcie działalności oraz remont i modernizacja świetlic wiejskich, w tym opracowanie oferty kulturalnej w celu wykorzystania ich jako lokalne centra aktywności społecznej			liczba przedsięwzięć realizowanych w świetlicach wiejskich (szt.)	
	Rozwój e-usług i zapewnienie ich dostępności dla wszystkich mieszkańców			liczba realizowanych e-usług na terenie Gminy (szt.)	
USPRAWNIENIE DZIAŁANIA SYSTEMU OPIEKI ZDROWOTNEJ I POMOCY SPOŁECZNEJ	Wykorzystanie potencjału budynku ośrodka zdrowia (poszerzenie oferty świadczonych usług)			liczba nowo wprowadzonych usług świadczonych przez ośrodek zdrowia (szt.)	
	Stworzenie centrum usług społecznych			-	
	Wsparcie i realizacja zadań związanych z ochroną zdrowia - programy zdrowotne i profilaktyczne realizowane we współpracy i samodzielnie przez gminę			liczba zrealizowanych programów profilaktyczno-zdrowotnych (szt.)	
	Zwiększenie dostępu do usług opiekuńczych wysokiej jakości dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym doszkalanie kadry opiekunów i asystentów rodzin			liczba osób objętych dzienną opieką (os.), liczba zrealizowanych godzin usług opiekuńczych (godz.) i asystenckich (godz.)	
	Dążenie do integracji społecznej i zapobieganie wykluczeniu społecznemu osób z niepełnosprawnościami i osób starszych			liczba podejmowanych inicjatyw w zakresie aktywizacji osób starszych (szt.), liczba podjętych inicjatyw przeciwdziałających wykluczeniu	

				społecznemu (szt.)	
	Wsparcie działalności Ośrodka Pomocy Społecznej w zakresie opieki dziennej nad osobami starszymi i opieki wytchnieniowej			liczba osób z niepełnosprawnością korzystających z usług: opiekuńczych, asystenckich, opieki wytchnieniowej (os.), liczba osób objętych pomocą społeczną (os.)	
	Adaptacja budynków gminnych w celu pełnienia przez nie funkcji związanych z systemem pomocy społecznej			liczba gminnych budynków przekształconych na obiekty pełniące funkcje związane z systemem pomocy społecznej (szt.)	